

Broj: 01-50-4-986-5/20

Sarajevo, 26. 6. 2020.

LANU

PRIVREMENE ISTRAŽNE KOMISIJE PREDSTAVNI KOG DOMA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BiH ZA UTVRĐIVANJE STANJA U PRAVOSUDNIM INSTITUCIJAMA BiH

**Damiru Arnautu, Zukanu Helezu, Mirjani Marinkovi -Lepi , Zlatanu Begiću, Almi
Čelo, Draganu Mektiću, Branislavu Borenoviću i Miri Pekiću**

Na osnovu člana 35. st. (1) i (2) Poslovnika Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, br. 79/14, 81/15, 97/15, 78/19 i 26/20), zaključakom s 2. hitne sjednice Predstavničkog doma u formiranju Privremene istražne komisije Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH za utvrđivanje stanja u pravosudnim institucijama BiH, održane 14. 6. i 26. 6. 2019, i zaključakom o potvrđivanju imenovanja članova Privremene istražne komisije Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH za utvrđivanje stanja u pravosudnim institucijama BiH, usvojenog na 8. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 15. 5, 19. 5. i 20. 5. 2020, sazivam **5. sjednicu Privremene istražne komisije Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH za utvrđivanje stanja u pravosudnim institucijama BiH (u daljnjem tekstu: Privremena istražna komisija).**

Sjednica će biti održana **u četvrtak, 2. 7. 2020**, u zgradi Parlamentarne skupštine BiH, u **Plavoj sali, s početkom u 12 sati.**

Za sjednicu predlažem sljedeći

DNEVNI RED

1. Usvajanje zapisnika 3. i 4. sjednice;
2. Saslušanje svjedoka pred Privremenom istražnom komisijom:
 - a) Hasima Šabotića, direktora Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH,
 - b) Renana Salimović, direktora Agencije za javne nabavke BiH,
 - c) Milana Blagojevića, sudije Okružnog suda u Banjoj Luci;
3. Tekuća pitanja.

Pozivamo Vas da sjednici obavezno prisustvujete.

U slučaju potrebe, možete kontaktirati sekretare Privremene istražne komisije Igora Bajića ili Sonju Abdulovski na broj telefona: 033 286 068 ili na e-mail adresu: igor.bajic@parlament.ba ili sonja.abdulovski@parlament.ba.

S poštovanjem,

**Predsjedavajući Privremene istražne komisije
Damir Arnaut**

Dostaviti:

- naslovu
- a/a

Broj: 01-50-4-986-5/20

Sarajevo, 2. 7. 2020.

ZAPISNIK

5. sjednice Privremene istražne komisije Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH za utvrđivanje stanja u pravosudnim institucijama Bosne i Hercegovine

Sjednica Privremene istražne komisije Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH za utvrđivanje stanja u pravosudnim institucijama Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Privremena istražna komisija) održana je 2. 7. 2020, s početkom u 12 sati, u Plavoj sali.

Sjednici su prisustvovali članovi Privremene istražne komisije: Damir Arnaut, Dragan Mektić, Alma Čolo, Zlatan Begić, Mirjana Marinković-Lepić, Zukan Helez, Mira Pekić i Branislav Borenović.

Sjednici su, također, prisustvovali: Lana Vuletić iz Misije OSCE-a BiH, Zoran Žuža iz Sektora za odnose s javnošću, Igor Bajić, sekretar Ustavnopravne komisije Predstavničkog doma, i Sonja Abdulovski, stručna savjetnica u Ustavnopravnoj komisiji Predstavničkog doma, koje je Kolegij Sekretarijata Parlamentarne skupštine BiH zadužio obavijestio da pružaju stručnu i administrativno-tehničku podršku Privremenoj istražnoj komisiji, te predstavnici medija.

Za sjednicu je predložen i usvojen sljedeći

DNEVNI RED

1. Usvajanje zapisnika 3. i 4. sjednice;
2. Saslušanje svjedoka pred Privremenom istražnom komisijom:
 - a) Hasima Šabotića, direktora Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH,
 - b) Đenana Salčina, direktora Agencije za javne nabavke BiH,
 - c) Milana Blagojevića, sudije Okružnog suda u Banjoj Luci;
3. Tekuća pitanja.

Ad. 1. Usvajanje zapisnika 3. i 4. sjednice

Zapisnici 3. i 4. sjednice Privremene istražne komisije usvojeni su jednoglasno, bez rasprave.

Ad. 2. Saslušanje svjedoka pred Privremenom istražnom komisijom:

- a) Hasima Šabotića**, direktora Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH:

Predsjedavajući Privremene istražne komisije pozdravio je sve prisutne i zamolio direktora Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH da se ukratko obrati članovima i objasni koje su nadležnosti Agencije i što je u proteklom periodu urađeno.

Tokom uvodnog izlaganja direktor Agencije Hasim Šabotić istaknuo je da je korupcija u Bosni i Hercegovini zastupljena u svim segmentima, najviše u javnom sektoru, a da je to vidljivo i na osnovu prijave koje je zaprimila ova agencija. Istaknuto je da Agencija nema operativno-izvršne nadležnosti nego samo nadležnosti koje se odnose na prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije te da Agencija ima mali broj zaposlenih i nedovoljno budžetskih sredstava za obavljanje svojih nadležnosti.

Saslušanje direktora Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH u cijelosti je sadržano u neautoriziranom transkriptu tonskog zapisa ove sjednice koji je sastavni dio ovog zapisnika.

- b) Đenana Salčina**, direktora Agencije za javne nabavke BiH

Direktor Agencije za javne nabavke BiH Đenan Salčin je u uvodnom izlaganju objasnio koje su nadležnosti Agencije za javne nabavke BiH te naveo njene probleme u radu.

Saslušanje direktora Agencije za javne nabavke BiH u cijelosti je sadržano u neautoriziranom transkriptu tonskog zapisa ove sjednice koji je sastavni dio ovog zapisnika.

- c) Milana Blagojevića**, sudije Okružnog suda u Banjoj Luci

Sudija Okružnog suda u Banjoj Luci Milan Blagojević tokom svoga svjedočenja govorio je o problemima u pravosuđu. Naglasio je da je potrebno usvojiti izmjene zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH.

Saslušanje sudije Okružnog suda u Banjoj Luci Milana Blagojevića u cijelosti je sadržano u neautoriziranom transkriptu tonskog zapisa ove sjednice koji je sastavni dio ovog zapisnika.

Nakon što su svjedoci odgovorili na sva pitanja, članovi Privremene istražne komisije jednoglasno su donijeli sljedeće zaključke:

- 1) Traži se od Ministarstva finansija i trezora BiH da dostavi mišljenje o Nacrtu strategije za borbu protiv korupcije 2020-2024. i Akcionom planu za provođenje Strategije za borbu protiv korupcije 2020-2024. Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH koje je ova agencija zatražila od Ministarstva 24. 2. 2020.
- 2) Traži se od Ministarstva finansija i trezora BiH da dostavi mišljenje o Nacrtu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama koje je Agencija za javne nabavke zatražila od tog ministarstva.
- 3) Dio transkripta iz svjedočenja gosp. Šabotića, direktora Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH, koje se odnosi na konstataciju da je glavni tužilac Srednjobosanskog kantona istakao „da nikada neće postupiti po anonimnoj prijavi“ dostavlja se VSTV-u, konkretno Uredu disciplinskog tužioca na daljnje postupanje.
- 4) Dio transkripta svjedočenja gosp. Salčina, direktora Agencije za javne nabavke BiH, koje se odnosi na sudski postupak u kojem je Agencija učestvovala, konkretno na konstataciju sudije koji je stranku oslovio po imenu i sugerirao nagodbu, jer kako je gosp. Salčin naveo:“ Ako ode na višu instancu, taj sudija to više neće moći kontrolirati.“ dostavlja se VSTV-u, konkretno Uredu disciplinskog tužioca na daljnje postupanje.

Ad.3. Tekuća pitanja

S obzirom na to da u okviru ove tačke dnevnog reda nije bilo prijedloga, predsjedavajući je zaključio sjednicu.

Sjednica Komisije završena je u 17.10 sati.

Neautorizirani transkript tonskog zapisa ove sjednice nalazi se u prilogu Zapisnika i njegov je sastavni dio.

Sekretar
Privremene istražne komisije
Sonja Abdulovski

Predsjedavajući
Privremene istražne komisije
Damir Arnaut

NEAUTORIZIRAN TRANSKRIPT
5. SJEDNICE PRIVREMENE ISTRAŽNE KOMISIJE PREDSTAVNIČKOG DOMA
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE
ZA UTVRĐIVANJE STANJA U PRAVOSUDNIM INSTITUCIJAMA BiH
održane 02.07.2020. godine

PREDSJEDAVAJUĆI
DAMIR ARNAUT

Dobar dan. Pozdravljam sve prisutne.
Konstatujem da su svi članovi Privremene istražne komisije prisutni.
Otvaram 5. sjednicu Privremene istražne komisije Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH za utvrđivanje stanja u pravosudnim institucijama Bosne i Hercegovine.

Za sjednicu je predložen idući

D n e v n i r e d

1. Usvajanje zapisnika 3. i 4. sjednice;
2. Saslušanje svjedoka pred Privremenom istražnom komisijom: Hasim Šabotić, direktor APIK-a, Dženan Salčin, direktor Agencije za javne nabavke i Milan Blagojević, sudija Okružnog suda u Banja Luci;
3. Tekuća pitanja

Ima li prijedloga za izmjene i dopune predloženog dnevnog reda?
Konstatujem da nema, te u skladu sa Poslovníkom konstatujem da je dnevni red, kako je predložen, usvojen.

Prelazimo na prvu tačku dnevnog reda,

Ad. 1. Usvajanje zapisnika 3. i 4. sjednice Komisije

DAMIR ARNAUT

Prijedloge zapisnika ste dobili.
Otvaram raspravu.
Nema prijavljenih za raspravu.

Stavljam Zapisnik 3. sjednice Privremene istražne komisije na glasanje.
Ko je za?
Konstatujem da je Zapisnik sa 3. sjednice usvojen jednoglasno.

Stavljam na glasanje Zapisnik sa 4. sjednice Privremene istražne komisije.
Ko je za?
Konstatujem da je i Zapisnik sa 4. sjednice usvojen jednoglasno.

Prelazimo na drugu tačku dnevnog reda,

Ad. 2. Saslušanje svjedoka pred Privremenom istražnom komisijom: Hasima Šabotić, direktor APIK-a, Dženan Salčin, direktor Agencije za javne nabavke i Milan Blagojević, sudija Okružnog suda u Banja Luci

DAMIR ARNAUT

Počinjemo sa gospodinom Hasimom Šabotićem, direktorom Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH.

Direktor Šabotić se odazvao na poziv Komisije i on je tu s nama. Ja mu želim dobar dan i zahvaljujem se na saradnji sa Komisijom koja se, između ostalog, ogleda i kroz pojavljivanje na sjednicama ove Komisije.

Prije nego što dam riječ gospodinu Šabotiću da nam obrati sa uvodnim obraćanjem samo da konstatujem da ću ja pokušati, koliko mogu, ali također molim Sekretarijat da bilježi redosljed prijavljivanja da pitanja gospodinu Šabotiću koja će mu biti upućena nakon uvodnog obraćanja, i onda ću ja riječ davati redosljedom prijavljivanja članova Komisije.

Gospodine Šabotiću dobili ste, u pozivu za svjedočenje pred Komisijom je navedeno da se trebate primarno fokusirati, dakle, na djelokrug rada Agencije kojom rukovodite uzimajući, naravno, u obzir i mandat ove Komisije, te također ste obavezni odgovoriti, u skladu sa Zakonom o parlamentarnom nadzoru i Poslovníkom Predstavničkog doma, kao i Poslovníkom ove Privremene istražne komisije, na sva pitanja koje članovi Komisije postave kao i dostaviti svu dokumentaciju koju Komisija, eventualno, naknadno zatraži. Sada ja ću stati s tim i zamoliću Vas da se, u skladu sa ovim što sam rekao, u skladu sa onim što stoji u pozivu koji ste dobili, obratite članovima Komisije.

Hvala još jednom na odazivanju na poziv. Izvolite.

HASIM ŠABOTIĆ

Prije svega poštovani poslanici, predstavnici medija želim da vas pozdravim u ime Agencije za prevenciju korupcije i u svoje lično ime.

Ja sam dobio taj poziv, hvala vam na pozivu. Biću kratak da ostavimo više vremena za eventualna pitanja. Možda neko ne zna Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije nema operativno izvršne nadležnosti po pitanju otkrivanja i procesuiranja koruptivnih krivičnih djela, Agencija se najviše svodi na prevenciju i koordinaciju borbe protiv korupcije u Bosni i Hercegovini. Vjerovatno kroz određena pitanja biće više pojašnjenja pa bih ja predložio, ako je izvodljivo, da odmah krenemo i sa pitanjima.

DAMIR ARNAUT

Da budem iskren gospodine Šabotiću očekivao sam ipak malo širi uvod, uzimajući u obzir da, prema članu 9. Zakona o Agenciji, o APIK-u Agencija ima izuzetno široka ovlaštenja. Ja ću sada to pročitati, između ostalog Agencija je nadležna za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije u institucijama javnog i privatnog sektora kod nosilaca funkcija u zakonodavnoj, izvršnoj i sudskoj vlasti na svim nivoima. Dakle, naglašavam nosilaca funkcija u zakonodavnoj, izvršnoj i sudskoj vlasti na svim nivoima, javnih službenika, zaposlenika, članova uprave, članova organa i drugih ovlaštenih lica u političkim strankama, itd., itd.

Je li možemo da ovo ne bude sada već, onaj, prvo pitanje, već samo da Vas zamolim da se vratite na ovo uvodno obraćanje, da upoznate članove Komisije, ali i javnost, sa svim što je Agencija u proteklom periodu, evo recimo, da se zadržimo na Vašem mandatu, uradila po pitanju provođenja ovih nadležnosti, pa ćemo onda krenuti na pitanja.

Hvala vam.

HASIM ŠABOTIĆ

Hvala na pitanju. Što se tiče rada Agencije u konkretnom slučaju kada je u pitanju prevencija i koordinacija prije svega nadležnost Agencije jeste izrada planova integriteta i planova borbe protiv korupcije, te uspostava sistema za prevenciju korupcije u Bosni i Hercegovini. Uvažavajući ustavnu strukturu Bosne i Hercegovine – država, kantoni, entiteti i Distrikt Brčko, mi smo u proteklom periodu uspjeli u saradnji sa vladama na svim nivoima vlasti formirati tijela za sprječavanje korupcije na svim nivoima vlasti. Uistinu to nije bilo dovoljno pa smo u 2019. godini sa Delegacijom EU ušli u jednu priču da ta tijela budu profesionalna kako bi polučila adekvatne rezultate. S tim u vezi mislim 13.06. da smo imali podršku Delegacije EU i zgradi ovog Parlamenta pozvali smo predstavnike zakonodavne i izvršne vlasti sa svih nivoa kako bi razgovarali na tu temu. S tim u vezi Kanton Sarajevo je izvršio profesionalizaciju tijela tako da u Kantonu Sarajevo imamo dobre rezultate po pitanju prevencije korupcije, dok Distrikt Brčko namjerava vrlo brzo uraditi takođe profesionalno tijelo, Zeničko-dobojski kanton je, na neki način, hibridni mehanizam, međutim drugi kantoni nisu to uradili. Imamo još uvijek ad hok tijela. Kad kažem ad hok tijela radi se o osobama koje obavljaju druge poslove i zadatke u tim institucijama, a obavljaju poslove i zadatke koordinacije borbe protiv korupcije.

Takođe u nadležnost Agencije, tačka a) kaže, izrada strategije i akcionog plana za prevenciju korupcije. Mi smo imali Strategiju za protekli period '15.-'19. Ta je Strategija istekla, međutim uradili smo i novu Strategiju za period '20.-'24. godina, gdje smo obuhvatili sve nivoe vlasti, pa i privatni sektor po prvi put u ... 4. ove Strategije. Tu Strategiju su radili predstavnici svih nivoa vlasti. Znači bili su zastupljeni, entiteti, Distrikt Brčko i kantoni, bili su predstavnici MUP-ova, Federalnog MUP-a, MUP-a Republike Srpske, pravosudni organi, itd. Mi smo tu Strategiju uputili prema Ministarstvu finansija zahtjev da nam se da saglasnost, kako je to definisano pozitivnim zakonskim propisima. Taj zahtjev smo uputili 24.02.2020. godine, međutim iako tamo stoji da mišljenje treba dati Ministarstvo u roku od 10 dana do danas mi to mišljenje nismo dobili., iako smo uputili početkom mjeseca maja i urgenciju. Šta se dešava ne znamo. Obavijestili smo takođe i Delegaciju EU jer su nas oni podržali u izradi ove Strategije i Akcionog plana kao i Misija OSCE-a.

Što se tiče državnog nivoa, pa i ostalih nivoa, u proteklom periodu svi nivoi vlasti, govorim sad o onih 75 institucija na državnom nivou i ministarstava, svi su uradili planove integriteta i planove borbe protiv korupcije. Međutim, sad ulazimo u jednu priču da izvršimo završavanje, odnosno inoviranje planova integriteta i planova borbe protiv korupcije kako ti planovi integriteta i planovi borbe protiv korupcije ne bi bili samo mrtvo slovo na papiru, nego kako bi polučili određene rezultate, da to ne bi stajalo negdje u ladici. Što se tiče ovog našeg zakona po kojem mi postupamo, kako sam maloprije rekao, operativno izvršne nadležnosti, šta sam tu htio da kažem? Agencija sarđuje sa svim nivoima vlasti, međutim u zakonu nigdje nije definisano ako neko ne želi da sarđuje sa Agencijom kako i na koji način nekog natjerati, da tako budem grub, ili privoliti d anešto uradi ili ne uradi. S druge strane mi smo 12.04.2017. uputili jednu inicijativu prema komisiji, jer mi ne možemo predlagati zakon, a može naša parlamentarna komisija, uputili smo inicijativu da se naprave izmjene i dopune tog zakona,

međutim od aprila mjeseca '17. do danas ništa se nije desilo. Št ahoću da kažem? Naš zakon po kojem mi postupamo nedaje nam mogućnost da nekog, na neki način, sankcionišemo ili natjeramo da nešto uradi. Znači sve se odnosi na preventivne mehanizme borbe protiv korupcije i koordinirajuće kroz uspostavu ovih tijela ili saradnja sa njima.

DAMIR ARNAUT

Zahvaljujem se gospodine Šabotiću.

Upravo je ovo vrsta stvari koju Komisija želi i treba da čuje od Vas, dakle na koje probleme nailazite i kako treba unaprijediti, prije svega, zakonski okvir ali i druge mehanizme kako bi se ova pošast iskorištena iz Bosne i Hercegovine u nekom doglednom periodu.

Ostaviću kasnije za svoja pitanja ali, evo, već imamo prvo pitanje od članice Komisije gospođe Mirjane Marinković- Lepić, potom se javio gospodin se javio gospodin Helez, onda gospodin Mektić, zamjenik predsjedavajućeg. Ići ćemo tim redoslijedom ... nastaviti.

Hvala vam.

MIRJANA MARINKOVIĆ-LEPIĆ

Zahvaljujem se predsjedavajući.

Ja bih upravo u skladu sa nedlženostima postavila nekoliko pitanja, pa bih kasnije prepustila da pitanja postavljaju i ostali članovi Komisije. Dakle, ja ću se također držati nadležnosti koje su, dakle, propisane za ovu Agenciju, a naglašavam da imam iskustvo upravo u radu Tima za prevenciju i borbu protiv korupcije Vlade Tuzlanskog kantona, dakle prije nego što sam ušla u Predstavnički dom. I mogu reći da znam ustvari kako to neefikasno ustvari se radi i da od takve neke vrste rada, barem u onom periodu kada sam ja bila u tom tijelu nije bilo nekih posebnih rezultata., naime da se sve svodilo na jedan, hajmo reći, formalizam, a posebno u Tuzlanskom kantonu taj Tim nije profesionaliziran i to se sve radi, dakle, pored svojih vlastitih poslova prema opisu posla.

Ja bih ovdje pod tačkom h), dakle kada su u pitanju nadležnosti Agencije, ovo je, dakle, skinuto sa vaše web stranice, kaže da vi imate nadležnost za postupanje po zaprimljenim podnescima sa indicijama koruptivnog ponašanja u skladu sa važećim propisima. Kako u tom slučaju postupate? Dakle, šta radite i kakva vam je ustvari tu uloga?

HASIM ŠABOTIĆ

Hvala na pitanju. Član 10. tačka h) definiše da Agencija postupa po zaprimljenim prijavama i predstavkama sa indicijama koruptivnog ponašanja. Agencija nema nikakve operativno izvršne nadležnosti. Navet ću primjer – ako mi dobijemo određenu predstavku po poznato ili nepoznato, anonimno, putem mejla, putem besplatne telefonske linije ili ako dođe osoba da prijavi neko koruptivno ponašanje ili bilo koje drugo krivično djelo u Agenciji mi nemamo nadležnost da to saznanje, taj podatak produbimo, da izvršimo potrebne provjere, prikupimo činjenice i dokaze i da stvorimo jedan kostur da uputimo to nadležnom tužilaštvu, pošto znamo da Krivični zakon je definisao 01.03.2003. da je tužilac taj koji vodi istragu. Mi nemamo te nadležnosti i mi to tako prosljeđujemo nadležnom tužilaštvu gdje ukazujemo na indicije o počinjenju određenog krivičnog djela. S tim u vezi i u tim izmjenama zakona što smo mi tražili u '17. godini, u toj našoj inicijativi, tražili smo ako neće nam to proći na Parlamentu bar da se dopiše jedan član, sljedeći gdje će Agencija donijeti pravilnike gdje će poblize

definisati način postupanja po prijavama sa indicijama koruptivnog ponašanja. Ni to nije prošlo, što znači mi smo kao saobraćajci na raskrsnici, lijevo, desno i ko je nadležan.

MIRJANA MARINKOVIĆ-LEPIĆ

Pa, Damire hoću li ja završiti sa ovih svojih par pitanja pa da se po mogućnosti više ne javljam ili kako?

DAMIR ARNAUT

Hvala gospođo Marinković-Lepić, završite. Dakle, molim članove Komisije da postavite dva, tri, četiri, koliko god već pitanja zaredom, pa onda neka svjedok odgovori na sva pitanja.

MIRJANA MARINKOVIĆ-LEPIĆ

Aha, da odmah postavim pitanja je li? Dobro, dobro. Evo, takođe, mislim jasno je da ste 2017. podnijeli, dakle, evo prijedlog za izmjene zakona, međutim ne znam šta ste preduzeli da to potencirate i da, bez obzira na sve, hajmo reći, pogurate, mislim, malo da se taj zakon ipak izmijeni, da li ste urgirali, da li ste nastojali na različite načine pa i, dakle, pritiskom u javnosti da dođete konačno do toga da se predlože izmjene i dopune? Ali to može biti, evo, jedno od pitanja, ali, evo, ja ću se, kako sam rekla, zadržati na vašim nadležnostima.

Pod tačkom i) je rečeno da je to koordinacija rada institucija sa javnim ovlaštenjima u suzbijanju, dakle, korupcije, dakle na šta se svodi ta koordinacija i kako je obavljate? Također pod tačkom j) – praćenje efekata sprovođenja zakona i podzakonskih akata čiji je cilj prevencija korupcije i davanje mišljenja i instrukcija o pitanju njihovog sprovođenja, dakle ja bih, evo, voljela da znam šta ste, recimo, u posljednjih godinu dana uradili na tom planu, jer ovdje kaže iniciranje aktivnosti u vezi sa izmjenama i dopunama postojećih zakonskih rješenja i njihovo usklađivanje, da li ste, dakle, poduzimali nešto na tom planu? Također ovdje je rečeno pod tačkom m) i da vodite određenu svoju bazu podataka, dakle koje i kakve podatke vodite u tim bazama. I, evo, možda da nam kažete neki svoj sud vezano za broj krivičnih djela korupcije koji se procesuiraju, obzirom da, evo, i mi imamo sad na raspolaganju određene podatke da je, čini mi se, bar po mojoj nekoj skromnoj ocjeni, mali broj, dakle, procesuiranih krivičnih djela korupcije, privrednog kriminala, ali, evo zadržat ćemo se na korupciji, a stalno smo, dakle, svjedoci nekih afera i protivzakonitog postupanja, pa evo i ove posljednje dvije afere koje su se desile najveće u toku pandemije kolida.

Evo, ja bih za sada toliko, pa.

DAMIR ARNAUT

Hvala.

Izvolite gospodine Šabotić.

HASIM ŠABOTIĆ

Zamoliću Vas ako slučajno neko pitanje ne odgovorim da me podsjetite pošto ste naveli više pitanja. Što se tiče ovog prvog pitanja kada je u pitanju koordinacija, upravo se to svodi na planove integriteta i planove borbe protiv korupcije. I sve institucije dužne su da odrede po jednu osobu koja je kontakt tačka kada je u pitanju izrada plana integriteta i plana borbe protiv korupcije. Na državnom nivou mi smo to uspjeli a i ad hok tijela, kako ste i sami rekli da ste

učestvovali na području Tuzlanskog kantona, imaju tamo kontakt tačke gdje rade te planove integriteta. Naša nadležnost, između ostalog, svodi se i da izvršimo obuke i edukacije tih ljudi kako i na koji način da oni urade plan integriteta, kako mi to znamo reći da naprave skeniranje unutar vlastite institucije i da ... potencijalna radna mjesta koja mogu biti podložna korupciji i na tom fonu uraditi plan kako bi se ta korupcija, normalno ne može se iskorijeniti, ali bi se mogla smanjiti najviše u dijelu tih diskrecionih ovlaštenja gdje dolazi do zloupotrebe položaja. To je u tom segmentu.

S druge strane pomenuli ste ovdje davanje mišljenja, zakonska rješenja, itd. Imamo tamo pravila, mislim da je 50/17, gdje Agencija daje određena mišljenja kada je u pitanju nacrt određenog zakona i podzakonskog akta. Određene institucije to poštuju i dostave nama i mi dajemo mišljenje. Evo, vidim da je i kolega iz Agencije za javne nabavke poslije mene, pa ću navesti primjer – oni su nama dostavili njihov nacrt zakona i mi smo dali mišljenje, dali smo određene prijedloge, sugestije, kako mi to vidimo kako bi se smanjilo koruptivno ponašanje na nacrt novog zakona. Znači, to se otprilike svodi na taj segment. S druge strane u saradnji sa Misijom OSCE-a, sa Regionalnom antikorupcijskom inicijativom, itd., mi smo uradili određene baze po pitanju razmjene podataka i informacija sa svim tijelima na svim nivoima vlasti i od Goražda do Bihaća svima smo uručili te aplikacije da oni jednim klikom mogu vidjeti sve što je urađeno po pitanju prevencije korupcije i nas izvijestiti.

S druge strane kada su u pitanju izvještaji o počinjenim krivičnim djelima, mi to dobijamo godišnje od suda i tražimo od njih, vidimo tamo da visoke korupcije procesuirane i pravosnažnim sudskim presudama u stvarnosti nema, da se radi o sporadičnim sitnim presudama, za sitna krivična djela. To nam sve govori, što znači naših baza, imamo određene baze, uradili smo u posljednje dvije godine, međutim i tu imamo jedan problem te baze moraju se održavati, a mi imamo jednog informatičara koji je administrator, koji nije programer. Za to nam trebaju sredstva, a sredstva nemamo u budžetu. Tako da je i tu jedan jako, jako veliki problem. Evo, sutra ćemo preuzeti jednu aplikaciju od RAI-a, ali ne znamo kako ćemo naći sredstva da to održimo, na neki način da bude živo.

DAMIR ARNAUT

Zahvaljujem se.

Gospodin Helez je bio idući. Izvolite gospodine. Izvolite.

ZUKAN HELEZ

Hvala predsjedavajući. Kolegice i kolege članice i članovi Komisije, predstavnici medija. Takođe želim da pozdravim ove osobe koje nam daju tehničku pomoć ili potporu.

Ja ću postaviti dva konkretna pitanja. Prvo pitanje – Da li formiranjem i dosadašnjim radom ove Agencije je nivo korupcije smanjen na bilo kom nivou, i ako jeste da li znate u kom obimu ili u kom procentu u odnosu na prethodni neki mjerni period?

Drugo, pošto se zove za koordinaciju i prevenciju – Možete li mi naći dva primjera, samo dva primjera gdje ste Vi svojim radom prevenirali da se ne bi desila korupcija, a mogla se desiti. Jer, iz ovoga navedenog ja recimo šokiran sam koje su Vaše ingerencije, što opet niste Vi, je li, krivi, i koje su nadležnosti. I čini mi se da je, kad ste nabrojali da ima to po kantonima, ne znam, entitetima, da je ustvari to samo gomilanje, ovaj, novo gomilanje administracije koja nema krajnjih učinaka ili efekata. Naravno, opet ne kažem da ste Vi tu krivi. I čini mi se još jedan promašaj u nizu promašaja međunarodne zajednice ili dijela međunarodne zajednice,

ovaj, gdje ljudi to nekako gledaju da urade kao u normalnim država, koje normalno funkcionišu, a očito kod nas to su promašaji. Sjećam se, evo samo još par rečenica, kada se uspostavljao pravosudni sistem pa su imali plan da povećaju plaće, da budu nekako pristojne koliko toliko, da bi smanjili korupciju i kriminal unutar pravosudnih institucija mislili su da će to biti jedan od motiva za te ljude koji rade tamo da budu krajnje profesionalni. I to je bio, ovaj, promašaj.

Evo, ja sam postavio dva konkretna pitanja i želim konkretne odgovore.
Hvala lijepo.

DAMIR ARNAUT

Izvolite gospodine Šabotić.

HASIM ŠABOTIĆ

Hvala na postavljenim pitanjima. Što se tiče smanjenja korupcije, ja sam od 2016. u Agenciji kao direktor, po meni korupcija se nije smanjila. Jer, mi svi znamo da je u Bosni i Hercegovini zastupljena sistemska korupcija, a na sistemske rizike korupcije moramo odgovoriti sistemskim sredstvima i to smo mi svi, sve do pojedinca, od porodice, fakulteta, univerziteta, pa sve redom. S druge strane ako gledamo naš zakon ne trebamo se libiti da kažemo ako je neko donio ovakav zakon zbog bezviznog režima onda to treba tako da prihvatimo ili da nešto izmijenimo da možemo, na neki način, onaj koji ne želi ili neće da postupi, da poduzme korake za njegovo bolje i bolje njegove porodice da može biti sankcionisan ili, na neki način, biti upozoren. Međutim, ovakvo zakonsko rješenje, mislim, dugo vremena neće donijeti rezultate.

Što se tiče ovog drugog dijela pitanja, ako sam dobro razumio, koordinacije i toga, mi svake godine sa Misijom OSCE-a imamo koordinacijske sastanke ...

_____ (?)
/nije uključen mikrofoni/

HASIM ŠABOTIĆ

Po pitanju prevencije? Po pitanju prevencije, opet ću se vratiti, možda sam djelimično odgovorio i na to pitanje u prvom ovom dijelu, kada je u pitanju taj preventivni karakter, to su upravo ovi planovi integriteta kojim mi definišemo kao skener u jednoj od institucija gdje su ljudi dužni da skeniraju postojeće stanje u određenoj instituciji, da identifikuju potencijalna radna mjesta koja mogu biti podložna koruptivnom ponašanju. Nebitno da li je to onaj šalterski radnik u opštini ili je to možda pomoćnik za urbanizam, ili možda neko ministarstvo, itd., te na taj način da se kroz plan integriteta definiše način postupanja kako bi se to eliminisalo. To svi danas imaju ali se postavlja pitanje da li je to samo negdje u ladici ostavljeno da se zadovolji forma a da nemamo rezultat. I s tim u vezi mi uvijek zagovaramo zakonsko rješenje je najbolji alat da se promijeni, s mrtve tačke nešto uradi.

DAMIR ARNAUT

Zahvaljujem se.
Gospodin Mektić, i izvinjavam se oko redosljeda, nakon toga je gospodin Begić, pa onda gospođa Čolo.

DRAGAN MEKTIĆ

Dobar dan svima. Hvala. Pozdravljam direktora Šabotića.

Uzeću sebi, evo, za pravo nekoliko konstatacija prije nego što postavim određeno pitanje. Često puta problem ovdje kod nas u Bosni i Hercegovini, ja ne znam hoće li mi neki zamjeriti ili neće, ovaj, što ću reći tome, što mi sami, ali i međunarodna zajednica, traži samo neke oblike forme ovdje i ne bavi se suštinom. Ja se sjećam dobro tamo negdje 2003. godine kad sam bio zamjenik ministra bezbjednosti onda je nametnut od strane Evropske unije nekakvi uslovi od nekakve reforme policije, itd., itd., i onda kada to nije išlo da bi se rezultat, da kažem tako, tog jednog nepostizanja saglasnosti oko svega toga bio jedan truli kompromis na koji je, prije svega, pristala ovdje Evropska unija i formirala nekoliko novih agencija. Pa, čak imamo jedan fenomen, ja ne znam da li to ima uopšte igdje u Evropi više, ja ne znam i nije mi poznato, da imamo policijsku agenciju koja nema operativna policijska ovlaštenja i koju ne prepoznaje ZKP kao operativnu agenciju, pa imate slučaj da onda policija poziva policiju da interveniše na određenom mjestu i u određenoj situaciji. Tad smo dobili Direkciju za policijsku koordinaciju, tad smo dobili Agenciju za forenziku i dobili smo Agenciju za policijsku podršku. I onda kažem, je tad se Evropska izjasnila i rekla – ok, ispunili ste sada uslov, to je reforma, a ustvari napravili smo agencije koje su, je li, sada, kao što i Vi pričate ovdje, agencija koja nema nikakva ovlaštenja i nikakve mogućnosti da reaguje kod pojava korupcije i u slučajevima korupcije. Ja se slažem opet zakon je zakon itd., ali tome najviše doprinose političari u Bosni i Hercegovini kojima ne odgovara borba efikasna protiv korupcije u Bosni i Hercegovini i ne dozvoljavaju da se naprave efikasne institucije koje bi se suprotstavile korupciji, a prije svega na način da ljudi koji su u korupciji budu sankcionisani i da odgovaraju.

Ako sam dobro razumio kod strategije rekli ste da ste izradili novu Strageiju 2020.-2025. godina, je li, 2025. godina, i da ta sad, taj Prijedlog strategije negdje se nalazi, gdje se nalazi trenutno?

HASIM ŠABOTIĆ

Znači, učestvovali su svi nivoi vlasti za izradu Strategije za period '20.-'24. Pomagala nam je Delegacija Evropske unije i Misija OSCE, finansijski i svakako. Međutim, kroz pozitivne zakonske propise mi smo dužni da bi uputili to Vijeću ministara da pribavimo ...

DRAGAN MEKTIĆ

Znam, znam, ali gdje se ona sad nalazi?

HASIM ŠABOTIĆ

dozvolite, da pribavimo mišljenja od Ureda za zakonodavstvo i od Ministarstva finansija. Od Ureda za zakonodavstvo pribavili smo mišljenje a od Ministarstva finansija do danas nismo ...

DRAGAN MEKTIĆ

Koliko stoji to sada, čekate na ...

HASIM ŠABOTIĆ

24.02. uputili smo dopis, a 08.05. i urgenciju i do danas nema odgovora, mada u ...

DRAGAN MEKTIĆ

To znači skoro čitavu ovu godinu.

HASIM ŠABOTIĆ

Poslovniku Vijeća ministara stoji da su tražiocu sva ministarstva, institucije dužne dati mišljenje u roku od 10 dana, a u hitnim slučajevima odmah. Međutim ...

DRAGAN MEKTIĆ

E, to sam htio da ponovite. To znači malte ne skoro čitavu ovu godinu čeka se na mišljenje Ministarstva finansija vezano za ovu Strategiju. Ova ranija Strategija je izašla, znači istekao joj je rok i mi nemamo nove Strategije. I praktično, ovaj, sve ono što je, što su navedene kao operativne mjere i radnje i zadaci u toj Strategiji to sada stoji i čeka i uopšte nije poznato kad će to biti završeno. To je jako bitno da se istakne.

E sad, mene interesuje bavite li se vi problemom korupcije kao fenomenom, sagledavate li vi korupciju kao fenomen ovdje u Bosni i Hercegovini? I u okviru, da kažem, tog jednog sagledavanja i istraživanja korupcije kao fenomena da onda utvrdite koji su ustvari pravi uzroci što nema efikasne borbe protiv korupcije. Pa, evo, da pomognem samo malo da vidim, znači, mislim da konkretno vidim, mislim gdje je tu uloga policije, gdje je tu uloga tužilaštva, uloga suda? Da li je problem negdje u toj komunikaciji, jer kažete bavite se koordinacijom, problem u komunikaciji tih ključnih institucija koja, prije svega, trebaju da se bave pitanjem korupcije u represivnom smislu.

Hvala.

DAMIR ARNAUT

Zahvaljujem.

Gospodine Šabotić izvolite.

HASIM ŠABOTIĆ

Hvala na pitanju. Pokušat ću odgovoriti. Jedan od uzroka korupcije, to je više postalo način življenja u Bosni i Hercegovini sa koruptivnim ponašanjem, od rođenja do grobnog mjesta. Sve što idemo da završimo, što nam pripada po zakonu mi posežemo za nekim darom, poklonom. S druge strane, represivni mehanizmi borbe protiv korupcije, bez obzira na ove preventivne, su, na neki način, najbolji preventivni mehanizmi. Znači, represivni mehanizam borbe protiv korupcije je najbolji i preventivni mehanizam borbe protiv korupcije. Kada sagledamo konkretno stanje, kada vidimo da nemamo presuda visoke korupcije sve nam to govori. S druge strane, nekada su bili istražne sudije, 01.03.2003., znate, i državni i entitetski zakoni, tužilac je taj koji vodi istragu, svi policajci su prošli tu obuku i taj KZ i ZKP, jer sam ja od osamdeset i neke u policiji pa sam i to prošao. Međutim, rak rana ovog društva upravo jeste tužilaštvo.

Navešću vam jedan primjer – ja sam pokušao u 2017. da okupim okružne tužioce, sa njima da razgovaram, i bio je moj pomoćnik u Tesliću, ljudi su prihvatili sve što treba da će pomoći da se uradi. Pa sam, mislim u sedmom mjesecu '17. bio sa glavnim kantonalnim tužiocima u Konjicu i bio je glavni federalni tužilac, i u tom razgovoru da nam se odredi tužilac koji može, ako nešto ispadne hitno, nepredviđeno, gospodin Mektić je radio dugo u policiji pa zna kako to hoda, da odmah reaguje. Znae šta sam dobio odgovor od jednog glavnog kantonalnog tužioca, bili su prisutni i članovi VSTV-a, neki, kaže – ja nikada neću postupiti po anonimnoj prijavi. Sada se postavlja pitanje, pitam vas, mada nemam pravo da vas pitam, ako

znate za krivično djelo, za organizovani kriminal, ubistvo, itd., a bojite se za život vaš i vaše porodice, a po ZKP-u dužni ste ako znate za krivično djelo da ga prijavite, da li ćete vi to potpisati ili ćete napisati anonimnu prijavu. A glavni kantonalni tužilac kaže pred svima da nikada neće postupiti po anonimnoj prijavi. I to nam sve govori. S druge strane ako imamo jedan predmet, ovo govorim ne kao direktor Agencije, nego moje iskustvo sa tim tužilaštvima, nekih 27, 8 godina dok sam bio u policijskom organu, ako imamo predmet i podijelimo trojici tužioca a da ne znaju jedan za drugog vidjet ćete tri različita ishoda, to odgovorno tvrdim. Jedan će doći do presude, jedan će stati na pola puta, a jedan će donijeti odmah naredbu o ne sprovođenju istrage. Imamo sistem šarolik. Mislim da nam je tužilaštvo ključ u svemu ovome, jer sud ne može uraditi ako nema adekvatnih dokaza, to mi svi znamo. Vidjeli ste zadnji slučaj i sve vam je jasno.

DAMIR ARNAUT

Gospodine Šabotiću uzeću sebi privilegiju predsjedavajućeg – ko je glavni kantonalni tužilac koji je rekao da nikada neće postupiti po anonimnoj prijavi?

HASIM ŠABOTIĆ

Seno Dautović, Srednje-bosanski kanton.

DAMIR ARNAUT

Koja godina, koji period, otprilike?

HASIM ŠABOTIĆ

'17. godina, ljetni period, je li sedmi mjesec ili šesti, to ne mogu tvrditi, a onda smo imali sa Zdravkom Kneževićem 13.09.'17. godine sastanak u Federalnom tužilaštvu gdje je čovjek pokušao da to malo amortizuje.

DAMIR ARNAUT

Na koji način?

HASIM ŠABOTIĆ

Na način da ... poduzeti, da će on odrediti tužioca i tako tih stvari, da to ne ide tako.

DAMIR ARNAUT

Prema Vašim saznanjima da li je bilo ikakvog daljeg postupanja po konkretnoj anonimnoj prijavi?

HASIM ŠABOTIĆ

On je rekao uopšteno za bilo koju anonimnu prijavu da neće poduzeti aktivnosti, za bilo koju. Znači, i za protekli period i za budući period da on neće postupati po anonimnim prijavama. Nije samo ...

DAMIR ARNAUT

Prema Vašim saznanjima da li je Kantonalno tužilaštvo Srednje-bosanskog kantona nakon 2017. godine postupilo ikada i po jednoj anonimnoj prijavi?

HASIM ŠABOTIĆ

Ja taj podatak stvarno nemam.

DAMIR ARNAUT

Ali nemate saznanja da jesu, nemate saznanja da se išta promijenilo?

HASIM ŠABOTIĆ

Ni da su postupali, ni da nisu. Ja samo govorim šta je glavni kantonalni tužilac iznio u Konjicu pred svim kantonalnim ...

DAMIR ARNAUT

Na zvaničnom sastanku na kojem ste Vi prisustvovali kao u svojstvu direktora Agencije.

HASIM ŠABOTIĆ

Na zvaničnom sastanku gdje sam ja tražio da budem prisutan i da razgovaram sa glavnim kantonalnim tužiocima šta možemo uraditi u konkretnom slučaju da to malo brže uradimo i da pokušamo, na neki način, ovo zlo smanjiti koliko se može.

DAMIR ARNAUT

Zahvaljujem se gospodine Šabotiću.
Gospodin Begić. Izvolite.

ZLATAN BEGIĆ

Poštovani predsjedavajući, poštovani gospodine Šabotiću, kolegice i kolege, uvaženi predstavnici medija.

Pa, evo, Vi ste dijelom već odgovorili na neka pitanja koja sam ja imao da postavim. Kakve, gledajući vaše nadležnosti i čitajući zakon po kojem vi radite, ponavlja se jedna riječ, zapravo ključna jedna riječ koja je ključna i u nekim drugim zakonima gdje jednostavno priroda poslova kojim vi pokušavate da se bavite je takva da ta riječ pravi smetnje. Pa s tim u vezi je i moje prvo pitanje – Da li sam ja u pravu ako kažem da pitanje korupcije je tako ozbiljno pitanje da ne bi smjelo uključivati samo koordinaciju, nego i određene vidove subordinacije, pa i određene vidove operativno tehničkih nadležnosti? To bi bilo prvo pitanje.

Drugo pitanje – Šta mi kao zakonodavna vlast konkretno možemo uraditi kroz donošenje zakona da bi se učinak Agencije, na čijem čelu se nalazite, a nalazite se već poprilično dugo vremena, dakle imate iskustva i znate probleme iznutra? Koji su to, dakle, problemi normativne prirode, konkretni problemi koji bi mi, kao zakonodavna vlast, kroz donošenje izmjena i dopuna zakona mogli riješiti i omogućiti vama efikasnost i funkcionalnost?

Ja sam duboko svjestan da mi u Bosni i Hercegovini prvo imamo problem političke prirode, to se onda manifestuje na sadržaj zakona i mi imamo, znači, neke državne agencije koje ... koordiniraju. Nema prevencije kroz koordinaciju u policiji, u vojsci, u takvim vrstama struktura, u agencijama koje se bore protiv ovako važnih i bitnih pitanja. I uporedno gledajući

subordinacija je nešto što je nužno, a i određeni vid operativno tehničkih nadležnosti, naravno uz koordinaciju određenih aktivnosti.

HAŠIM ŠABOTIĆ

/nije uključen mikrofon/

ZLATAN BEGIĆ

Imam ja još jedno, imam još jedno, pa evo. Volio bih da mi kažete šta znači to da imate dobre rezultate u Kantonu Sarajevo? To ste rekli na početku Vašeg izlaganja, pa eto, da se upoznamo i sa tim eventualno činjenicama, šta u tom smislu znače dobri rezultati Vaše Agencije na terenu.

Hvala vam lijepo.

HAŠIM ŠABOTIĆ

Što se tiče prvog pitanja, potpuno podržavam i potpuno ste u pravu, tu ne bih ništa posebno komentarisao. Što se tiče šta može zakonodavna vlast uraditi da bi se nešto uradilo – prije svega ovdje je potrebno izmjene zakona, da ovaj zakon se provodi na terenu ali na način da on obaveže nekoga. Sad ja ako tražim od nekog ministarstva neki podatak, od tužilaštva, i nebitno, bilo koga, to je gospodo na milost i nemilost. Ako neko neće da ti dadne neki podatak ili ako od njega tražiš da uradi nešto po pitanju prevencije i korupcije u skladu sa zakonom on ... neće, on ne snosi nikakvu odgovornost, a vi znate kakvi smo mi ljudi, kakvo je podneblje u Bosni i Hercegovini, ništa nećemo i ne želimo ako ne moramo, ako se ne plašimo i ne bojimo. Znači, ovaj zakon nije predvidio nikakvu sankciju, nikakvu kaznu, nego je prepušten na milost i nemilost. I sad ti možeš sto puta pisati, niko ne snosi nikakvu odgovornost, kakvu mi glupost valjamo, i tako tih stvari mogu nam komotno reći, jer tamo član, mislim, 24. kaže – svi su dužni da sarađuju sa Agencijom. Ako neću da sarađujem kakvu posljedicu snosim? Nikakvu. Isto tako ova Agencija. Što znači, izmjene zakona gdje će se predvidjeti eventualne sankcije i nadležnost.

Druga stvar, recimo sam naziv – Agencija za prevenciju i koordinaciju, uzmite u Srbiji Agencija za borbu protiv korupcije. Tamo ima uposlenih stotine ljudi, a nas je 29. Po sistematizaciji, navešću vam i ovo, 41, mi imamo 29, ima, jedna cura je primljena, 30. Jedno radno mjesto je predviđeno za postupanje po prijavama sa indicijama koruptivnog ponašanja, Zakon je donešen 2009. godine. 2012. na '13. prvi uposlenici su došli, do danas to radno mjesto nije popunjeno. Znači, jedno je po sistematizaciji predviđeno za postupanje po prijavama sa indicijama koruptivnog ponašanja, to jedno radno mjesto nije do danas popunjeno jer nisu odobrena sredstva. I to vam, mislim, sve govori.

S druge strane ova Agencija takođe postupa po Zakonu o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju u institucijama Bosne i Hercegovine koji je stupio 01.01.2014. godine. Znate šta nam se dešava? Ako dodijelimo status osobi u skladu sa Zakonom ta osoba može da umre, može da ode iz institucije, može da radi šta hoće, mi nemamo zakonsku mogućnost da skinemo status. Imamo slučaj, piše osoba – želim da mi se skine status, želim ovo, želim ono, itd., mi nemamo tu mogućnost. Isto smo ovu priču krenuli u '17. godini da se naprave izmjene ali, ljudi, nismo uspjeli. To su činjenice.

Što se tiče ovog trećeg dijela, Kantona Sarajevo, Kanton Sarajevo je uradio dobre podatke, uradio je imovinske kartone. U proteklom periodu ljudi su imali dosta posla po pitanju

javnih preduzeća, zaustavili su ogromne odlive finansijskih sredstava koje su trebale neosnovano da odu. I mislim da su primjer u cijeloj državi, jer imali su podršku njihove i zakonodavne i izvršne vlasti i pozicionirali su se zakonski i daju polučne rezultate.

DAMIR ARNAUT

Zahvaljujem se.
Gosođa Čolo. Izvolite.

ALMA ČOLO

Hvala predsjedavajući. Pozdravljam direktora, hvala što ste došli i odazvali se našem pozivu.

Cije je da nam date dodatne informacije, ne samo ono što piše u zakonu, nego dodatne informacije konkretno iz Vašeg rada da vidimo šta možemo da uradimo u zakonskom pogledu da malo poboljšamo zakonski okvir kada je u pitanju i vaša Agencija, a generalno i borba protiv korupcije u Bosni i Hercegovini.

Ja bih imala za Vas dva pitanja. Rekli ste da dobijate pojedinačne prijave o počinjenim krivičnim djelima, o indicijama, o osnovu sumnje, osnovanoj sumnji i vi nemate nikakvih operativnih ovlasti, i meni je to razumljivo da nemate operativnih ovlasti, vi te prijave dostavljate nadležnim tužilaštvima. Imate li možda povratne informacije od tužilaštava kakav je ishod tih prijava koje dođu u vašu Agenciju, da li vas obavještavaju da li su pokrenuti postupak i kakav je rezultat tih pokrenutih postupaka? I možete li mi reći otprilike godišnje koliko vi dobijete, zaprimite takvih prijava? To je jedno pitanje.

A drugo je, rekli ste da je problem borbe protiv korupcije tužilaštvo. Ja se slažem s Vama da je represija najbolji oblik prevencije, jer sama kazna u krivičnom postupku ima preventino dejstvo. Ona ne samo što ima represivno dejstvo da kazni onoga ko je počinio krivičnog djelo, nego ima i preventivno dejstvo ... prema svima da se uzdrže od činjenja krivičnih djela, u konkretnom slučaju od činjenja koruptivnih djela. Međutim, mene interesuje zašto mislite da je problem u tužilaštvima? Je li zato što su tužilaštva preuzela vođenje istrage od istražnog sudije, je li zato što tužilaštva nisu osposobljena ili nemaju dovoljno znanja da efikasno procesuiraju korupciju, je li zato što su tužilaštva, eventualno, možda pod političkim uticajem ili zato što samo procesuiranje korupcije zahtjeva visoki nivo znanja iz svih oblasti društvenog života, a ne samo poznavanje Krivičnog zakona i Zakona o krivičnom postupku, podrazumijeva i poznavanje finansijske regulative i poznavanje svake druge regulative, a vidjet ćemo, evo, došao je i direktor Agencije za javne nabavke, i poznavanja procesa javnih nabavki, i poznavanje zdravstvenih propisa i svega ovoga?

I, evo, ako mi dozvolite još samo jedno pitanje kada je u pitanju GRECO, to je grupa zemalja za borbu protiv korupcije, vi pratite njihov rad. Ja sam prije dva dana imala sastanak Komiteta za pravna pitanja Vijeća Evrope i ljudska prava, oni su upozorili na preporuke GRECO-a koje je objavio predsjednik GRECO-a 15. aprila ove godine, a odnose se na preporuke zemljama članicama Vijeća Evrope za borbu protiv korupcije u eri pandemije. Pa, jesu li vam poznate te preporuke GRECO-a koje se odnose na ovo, baš sadašnju situaciju, znači doba pandemije i da li biste ih eventualno objavili na web stranici Agencije?

Pa, eto, koliko možete odgovorite, ne morate sve.

HAŠIM ŠABOTIĆ

Hvala na postavljenim pitanjima. Eto, ja ću početi od tog zadnjeg, pa unazad da idem. Što se tiče preporuka GRECO-a od 15. aprila, znamo za te preporuke i mi kao Agencija poduzeli smo određene korake tako da smo održali jednu video konferenciju u saradnji sa Misijom OSCE-a i sa tijelima za sprječavanje korupcije na svim nivoima gdje smo napravili jedan Akcioni plan po pitanju ponašanja u vrijeme pandemije i poduzimanju određenih koraka kako ne bi došlo do koruptivnog ponašanja iako vidimo da se je to desilo. Taj Akcioni plan mi smo prosljedili svim vladama na svim nivoima, premijerima i tijelima za sprječavanje korupcije. S druge strane po pitanju tih GRECO preporuka mi smo uradili takođe jedan Akcioni plan i prosljedili svim institucijama na državnom nivou, njih 75, da poduzmu korake iz svoje nadležnosti kako ne bi došlo do koruptivnog ponašanja. To je po pitanju GRECO preporuka.

Što se tiče ovog drugog pitanja po pitanju tužilaštva, koji su razlozi i tako, mislim, uvažena poslanice, da ste Vi to sve naveli, da nema potrebe da ja ponavljam. Tu ima šarolikosti, tu ima svega, svi ti segmenti koje ste Vi pomenuli oni su tu uključeni, znate.

I što se tiče ovog prvog pitanja koliko je bilo prijava, nemojte me samo držati za riječ po godinama, mislim u '17. je bilo 136, u '18. – 118, a u '19. – 116 prijava, tako nešto. Mi te prijave prosljeđujemo pretežno tužilaštvima znajući da je ZKP, jer vidite sad malo i policijske agencije taj Krivični zakon na svoj način tumače. Iako imaju ovlaštenja da mogu neke stvari raditi oni se dosta slijepo drže, ne svi, ali većina njih drže se toga, – tužilac je taj koji vodi istragu pa ću ja to da prosljedim tužilaštvu, pa će meni tužilaštvo da da zahtjev za vršenje provjera. I onda se gubi na vremenu. I onda mi izbjegavamo te prijave da šaljemo policijskim organima jer pravimo jedan polukrug i gubimo na vremenu, nego to šaljemo tužilaštvima u zavisnosti sadržaja, znate i sami koje nadležno tužilaštvo. Imamo jedan vrlo mali broj tih odgovora, jer mi to tražimo, ali ne možemo ih natjerati da nam dostave. Međutim, ja nisam vido da je neka prijava dala neki poseban rezultat. Šta hoću da kažem? Vjerovatno tužioci smatraju da tu nema elemenata, da ne poduzimaju nikakve korake, mjere i radnje, međutim to je za mene, pravo da vam kažem, malo neshvatljivo. Ako je jedan tužilac, a imamo 300 inspektora tamo negdje, zar je problem tom tužiocu da napiše dvije rečenice, naslovi na određeni policijski organ i da kaže – u prilogu ovog akta dostavljamo vam anonimnu prijavu, te je potrebno da izvršite provjere navoda iz iste i o učinjenom obavijestite. Je li to problem jednu rečenicu napisati. Ali čini mi se da nam se to u mnogim slučajevima ne dešava. I onda se postavlja pitanje zašto. Jer, po meni, svaka prijava, neka je ona anonimna, zavređuje pažnju da se napravi jedan korak, da se bar preliminarno malo provjeri, da se vidi ima li šta tu. Ako nema znate i sami to je vrlo lako zatvoriti, ali da nam je čista savjest. Jer imate ljudi znaju neke stvari ali ne smiju ...

Ne znam da li sam uspio da ...

DAMIR ARNAUT

Hvala gospodine Šabotić.

Sada gospodin Borenović, pa gospođa Pekić i onda ću ja.

BRANISLAV BORENOVIĆ

Hvala.

Hvala Vam na iskrenosti što ste uradili ono što mislim da trebamo svi da radimo, da počnemo govoriti i spominjati imena i prezimena. Jer, ja mislim da jedini način kako se možemo boriti protiv ove ozbiljne pošasti koja je toliko prisutna da smo je, na neki način legalizujemo svaki dan, da jedino možemo govoriti imena i prezimena. Ne samo tužilaca, nego i policajaca, inspektora, jer na taj način da odvojimo kukolj od žita i da odvojimo one koji ne rade svoj posao od onih koji stvarno hoće da rade svoj posao.

Međutim, Vi ste mene potpuno obeshrabrili svojom iskrenošću. Imao sam namjeru da podnesem jednu prijavu za korupciju tešku više miliona KM i razmišljao sam da to uradi preko vas, pošto vi po zakonu imate mogućnost da zaprimite određenu prijavu sa indicijom na korupciju i da je dalje prosljedite, vidim sa skoro vrlo slabim efektom, sami ste rekli. Ja Vas sad konkretno pitam – Šta da ja radim sa prijavom koja nije anonimna, koja ima svoje, ja sam ..., ja je podnosim kao građanin Branislav Borenović, šta ja da radim sa njom? Da li da dođem kod vas pa da Vama dam da Vi, u skladu sa zakonom, to prosljedite dalje ili da idem direktno nekom tužilaštvu? To je moje prvo pitanje.

HAŠIM ŠABOTIĆ

Ako dođete do nas mi ćemo, u skladu sa zakonom, to uraditi, postupiti, izvući iz prijave koja su krivična djela, na šta se želi ukazati i to sve i prosljediti. Međutim, gubit ćemo tu na vremenu, opet se vraćam na Krivični zakon i Zakon o krivičnom postupku, tužilac je taj koji vodi istragu. I da ne bi pravili neki trougao mislim da je u konkretnom slučaju najbolje nadležnom tužilaštvu. Ne znam o čemu se radi, ne znam koje je tužilaštvo nadležno, je li entitetsko, kantonalno ili državno, i taj tužilac bi morao da postupi automatski ako je višemilionski iznos, itd., da se odmah ... Tužilac je taj koji ima sve instrumente u ovoj državi, od Finansijske policije, SIPA-e, policijskih organa, poreskih organa, vještaka, sve ima, sav alat ima u rukama.

BRANISLAV BORENOVIĆ

Hvala. Znači, savjet je imajte svog tužioca – sve ste u ovoj zemlji završili. Ne treba vam ni stranka, ne treba vam ni ministar, ne treba vam ni zakon, ne trebaju vam ni institucije, ne treba vam ni Parlament. Poruka je – imate svog tužioca možete krasti, možete ubijati, možete se baviti korupcijom, možete se baviti kriminalom. To je naša realnost.

HAŠIM ŠABOTIĆ

Nažalost.

BRANISLAV BORENOVIĆ

Imao sam set pitanja. Ne želim da Vas pitam vezano za strategije – koliko su ispunjene strategije u periodu 2015.-2019., zašto samo 40% Strategije je realizovano, itd., itd., dosta ste stvari odgovorili. Koristili ste jednu riječ koja je ključna – integritet, koja kad se prevede na naš jezik ili naše jezike znači poštenje. Govorili ste o planovima integriteta, da ih prevedem ponovo – poštenja, kojih, vjerovatno, nema i koji su samo kao i ovaj zakon mrtvo slovo na papiru. I moje završno i zadnje pitanje, potpuno iskreno prema Vama zato što znam da ćete dati iskren odgovor, - Da li nam uopšte treba Agencija za prevenciju i koordinaciju borbe protiv korupcije kada vidimo kakvo je realno stanje? Da ali nam treba, da li nam treba Agencija kojoj ste Vi direktor kada vidimo kakvo je stanje?

HAŠIM ŠABOTIĆ

Ovakvo zakonsko rješenje neće dati rezultate i ovako nepopunjena Agencija takođe neće dati rezultate. Opet kažem, ovo kako ja vidim sa 29, 30 ljudi, sa ovakvim zakonskim rješenjem rezultat ne može doći. I mislim da je to na zakonodavnoj vlasti, da se naprave izmjene zakona i da se odobri budžet, da se nešto uradi. Ovako mislim, koliko god da mi radimo, koliko god da pokušavamo ako neko nešto neće i ne želi ne možemo ga natjerati. Mislim da zakonsko rješenje nije dobro i da bi trebalo pod hitno nešto uraditi.

DAMIR ARNAUT

Hvala.
Gospođa Pekić. Izvolite.

MIRA PEKIĆ

Hvala predsjedavajući. Pozdravljam sve prisutne.

Evo, ja imam dva pitanja. Rekli ste u svojim odgovorima da Agencija ne raspolaže ni sa kadrovskim potencijalom tako i sa ograničenim budžetom, evo i ove godine ići ćemo na usvajanje budžeta. Recite mi – Jeste li u nizu proteklih, a i ove godine, tražili veći iznos sredstava za rad Agencije, pošto znamo da se prije izrade budžeta traži mišljenje svih budžetskih korisnika, pa ste vi vjerovatno u tom svom odgovoru tražili, evo ja sad pretpostavljam i veći iznos sredstava? To je jedno.

A drugo pitanje, Vi ste sami spomenuli ovaj Akcioni plan koji ste tamo negdje u aprilu poslali svim nivoima vlasti i taj Akcioni plan, koliko sam ja čitala, sadrži nekakvih sedam mjera koji se tiču prevenciju korupcije i za zloupotrebu donacija, zloupotrebu ...

_____ (?)
/nije uključen mikrofon/

MIRA PEKIĆ

tako je, i tu je jedan tlo koji se tiče prevenciju korupcije što se tiče javn ih nabavki, je li tako, jedan dio tih vaših preporuk. – Imate li, možete li da se sjetite, tamo ste dali niz podmjera u tom Akcionom planu, možete li da se sjetite, i uputili svim nivoima vlasti, koje su to bile podmjere koje ste uputili negdje krajem aprila, je li tako, svim institucijama vlasti koje se tiču prevenciju korupcije u javnim nabavkama za vrijeme pandemije? Sve govorimo, je li tako, ovo je Akcioni plan za vrijeme pandemije korona virusa.

Hvala.

HAŠIM ŠABOTIĆ

Što se tiče ovog prvog pitanja, mi smo prvo pokušali da napravimo sistematizaciju sa 40 ljudi, iako ih nemamo, na 60 ljudi. To je tamo negdje završilo, nikad nismo uspjeli to uraditi. To je jedno. Drugo, tražili smo u više navrata, malte ne svake godine, bar ono što imamo po sistematizaciji ljudi da popunimo bar četiri, pet pozicija, ne moramo sve. Nismo uspjeli to dobiti. Recimo imamo Sektor za opšte, pravne i materijalno finansijska poslove, mi nemamo pravnika ni jednog. To vam sve govori. Maloprije sam rekao, imamo po sistematizaciji jednu poziciju za postupanje po prijavama, ona tačka h), nemamo tu poziciju popunjenu. Mi smo

jedina agencija koja do prije dva mjeseca, tri, napustila neka cura, pa smo imali sredstva da primimo drugu, jedina agencija koja nema svoju pisarnicu jer nemamo osobu da je postavimo. Sad imamo prije par mjeseci, a do prije par mjeseci nismo imali. I to nikom nismo mi uspjeli objasniti iako smo pisali. Sad smo govorili o ovoj Strategiji, mi smo u budžetu tražili da nam se odobre sredstva 50 ili 100 hiljada da se to uradi. Nismo dobili ta sredstva i onda nam je Delegacija Evropske unije kroz onaj IPA projekat platila tri radionice, jer valja nam sakupiti ljudi od Bihaća, preko Banja Luke, svi nivoi vlasti, da budu po dva sa nama, a sedam radionica. Oni su nam platili tri radionice, Misija OSCE-a nam je platila dvije radionice, onda misli Transparency nevladin sektor platio nam je jednu radionicu u Banja Luci i Vanjsko-trgovinska komora nam je platila jednu radionicu. Žalosno je to, a zakonska obaveza nam je u članu A. izrada strategija i akcionog plana. A mi ne želimo da se zatvorimo u kancelariji i sami to da radimo, želimo da svi daju doprinos, da je to transparentno, jer su uključene i međunarodne organizacije, svi nivoi vlasti, nevladin sektor i mediji. I tako smo to i uradili. I to smo uradili bez dinara iz budžeta jer nismo dobili. Što znači, tražili smo uvijek te pare, međutim samo nam se kaže ... milion i 350 je vaš budžete, zakrpite plate i gotova stvar. Imamo tri vozila koja se raspadaju, koja su sve moguće pravilnike probila, i osam godina, i 150 hiljada i sve to. Imamo takvo stanje kakvo imamo.

Koje je drugo pitanje bilo oprostite?

MIRA PEKIĆ

/nije uključen mikrofon/

HAŠIM ŠABOTIĆ

Eh, što se tiče Akcionog plana mi smo gledali to što hitnije da se uradi, da premijeri poduzmu korake i tijela za sprječavanje korupcije. Tu smo napravili fokus na dodjelu sredstava, na kriterij za dodjelu sredstava, na trošenje najvišeg javnog novca, to nam je bio fokus. Sad svaki detalj od tih sedam mjera moru dostaviti ako treba, nije problem, ali vjerujte mi da sad napamet ne mogu se svakog detalja tog sjetiti.

DAMIR ARNAUT

Hvala gospodine Šabotiću.

Iscrpili smo pitanja od ostalih članova Komisije, ja samo ostavio ove svoje za kraj, da drugim članovima dam prednost. Naravno, palo mi je u toku ove rasprave i nekoliko ideja. Evo, kad je, recimo, u pitanju finansiranje Evropska komisija je već nagovijestila da će, da razmišlja o uskraćivanju sredstava VSTV-u i možda ne bi loše bilo da se ta sredstva, koja su svakako raspoloživa za Bosnu i Hercegovinu, preusmjere u neke konkretnije projekte koji mogu dati rezultate. Ali, ne mogu prihvatiti, baš s tim u vezi, odgovor koji ste dali gospodinu Borenoviću, ovaj, ja zaista smatram da nije gubljenje vremena da se Agenciji za prevenciju korupcije nešto dostavi, pogotovo u situacijama u kojima postoji sumnja oko nepristrasnosti tužioca, o čemu je gospodin ... već govorio i sl.. Dakle, u onim situacijama, ne bilo kojoj konkretno, nego u onim situacijama u kojima postoji sumnja da će tužioc postupiti, situacijama u kojima se radi o, recimo, maloj sredini, pa se ljudi boje da direktno priđu tužiocu. Ali najbitnije od svega je, ovaj, ja ne mogu prihvatiti da je gubljenje vremena ako se nešto dostavi Državnoj agenciji, jer zaista je jedno kada Državna agencija puše nadležnom tužiocu za vrat, kad stalno traži, šalje urgencije, pita šta je sa predmetom, dokle se stiglo u istrazi, itd., a drugo je kada građani imaju osjećaj da se bore sa vjetrenjačama. Dakle, ovaj, i tu vas ja zaista ohrabrujem da ne bježite od te odgovornosti, naprotiv da prihvatite tu odgovornost, da prihvatite te svoje nadležnosti i da

proaktivno nastupate. Prvo prema javnosti da tražite od njih, da ohrabrujete javnost da vam dostavljaju, dakle krivične prijave i slične informacije o koruptivnom ponašanju, a onda da potom vi djelujete prema nadležnim organima.

Sad da se fokusiram na konkretna pitanja. Dakle, opet član 9. – nadležnosti Agencije, između ostalog – analiza pravosnažnih odluka nadležnih organa za procesuiranje sukoba interesa, s ciljem sagledavanja pojava koruptivnog djelovanja. Moje pitanje prvo – Šta vam je ta analiza pokazala? Dakle, prema članu 9. vi radite ove analize – šta vam te analize pokazuju, da li vam te analize koje radite, odnosno broj i vrsta pravosnažnih odluka, da li vam pokazuju da u Bosni i Hercegovini malte ne nema korupcije, ako ćemo suditi po broju i vrsti pravosnažnih odluka nadležnih organa ili odluke zaista odražavaju sve ono što mi vidimo golim okom i što ste Vi, na kraju krajeva, više puta tokom ovog svjedočenja podcrtali da je ovo duboko korumpirana zemlja, da je korupcija postala način života, citiram. Dakle, da li te analize pravosnažnih odluka nadležnih organa pokazuju realnost ili pokazuju neku ružičastu sliku koja ne odražava tu realnost?

I podpitanje – Koliko je pravosnažnih odluka nadležnih organa koje se tiču korupcije u pravosuđu? Uzmite bilo koji period, jedna, dvije, tri, četiri protekle godine, jer, kako sam naveo i maločas, na početku mog izlaganja, na početku, odnosno ovog svjedočenja imate nadležnost da analizirate i pitanja koja se tiču korupcije u pravosuđu. Dakle, koliko je pravosnažnih odluka koje se tiču korupcije u pravosuđu od strane nadležnih organa?

amću još pitanja, ali možda je lakše da odgovorite na ova dva. Dakle, šta vam analize pokazuju i konkretno koliko je pravosnažnih odluka koje se tiču korupcije u pravosuđu?

HAŠIM ŠABOTIĆ

Što se tiče ovog prvog pitanja, ja mislim, kad pogledamo i analizu napravimo pravosnažnih sudskih presuda, vidimo da to ne odražava stvarno činjenično stanje. Ako pogledamo situaciju kakvu imamo na terenu i ako vidimo da je korupcija zastupljena u svim segmentima društva i da imamo i visoku korupciju, a pravosnažnih sudskih presuda nema. Sve nam govori da nam to realno stanje nije. To s jedne strane.

S druge strane, korupcija u pravosuđu, mi taj podatak tačan nemamo, mi imamo ukupan broj pravosnažnih sudskih presuda za uopšte procesuirana krivična djela korupcije, ali u pravosuđu, mi smo dobijali određene prijave, prosljeđivali smo Visokom sudskom i tužilačkom vijeću, odnosno Uredu disciplinskog tužioca, međutim taj podatak nemamo adekvatan koliko je procesuirano tih slučajeva.

DAMIR ARNAUT

Ja bih molio ako nije problem da malo analizirate, jer imate nadležnost – analiza pravosnažnih odluka nadležnih organa za procesuiranje sukoba interesa, s ciljem sagledavanja pojava koruptivnog djelovanja. Dakle, ako možete, pa onda dostavite pisanim putem, dakle koji je broj, evo recimo da uzmemo četverogodišnji protekli period – koji je broj pravosnažnih odluka koji se tiče korupcije u pravosuđu u cijeloj Bosni i Hercegovini?

Sad još jedno pitanje, kao direktora Agencije za prevenciju korupcije, dakle funkcionalno barem najpozvanija osoba u Bosni i Hercegovini da o ovome govori – Da li smatrate da treba ojačati izvršne mehanizme kada je u pitanju sukob interesa od strane nosioca

javnih funkcija? Vi se sjećate da je do 2012. godine Bosna i Hercegovina imala izuzetno jake izvršne mehanizme, Centralna izborna komisija je mogla nekome oduzeti i mandat zbog sukoba interesa, da ne govorim o drugim sankcijama. I bilo je to zaista smješteno u jednom neovisnom tijelu poput Centralne izborne komisije, a sad imamo Komisiju koja je sastavljena od strane političara, između ostalog od strane članova Parlamenta BiH. I ta Komisija, kao što vrlo dobro znate jel', evo ne zasijeda već više od dvije godine. Dakle, da li smatrate da treba ojačati izvršne mehanizme kada je u pitanju sukob interesa i takođe da li smatrate da treba uvesti bliske srodnike nosioca pravosudnih funkcija u institut sukoba interesa u skladu sa preporukama GRECO-a i drugih međunarodnih organizacija, dakle po uzoru na sukob interesa bliskih srodnika drugih nosioca javnih funkcija.

HAŠIM ŠABOTIĆ

Na to drugo pitanje odmah mogu odgovoriti – da, slažem se sa ovim, ja sam zagovornik i bliski srodnici da uđu u ovaj dio. Što se tiče ovog prvog pitanja kada je u pitanju sukob interesa – u našoj Agenciji nalazi se Odsjek za odlučivanje o sukobu interesa ako tehničke osoblje koje vrši provjere za potrebe Komisije za odlučivanje o sukobu interesa. Ovo ću ponoviti, vjerovatno vi svi znate, ali evo, nije na odmet. Znači, Komisija za odlučivanje o sukobu interesa po automatizmu ja sam član i moja dva zamjenika, trojica su iz Predstavničkog doma, trojica iz Doma naroda, to je devet, kvorum iz svakog naroda po dvoje. Ja kao direktor Agencije nemam uvida u rad sedam ljudi koji se nalaze u Agenciji. Ja sam dužan da im obezbijedim plate i sredstva za rad. Kako oni vrše provjere(?), šta oni rade, ja u to nemam uvida, niti imam pravo po zakonu, a ja ih ocjenjujem, dajem im ocjenu nakon šest mjeseci, nakon godinu dana. Koriste pečat Agencije, mislim da je to nakaradno. Po zakonu vi znate predsjednik komisije je iz reda opozicije, on potpisuje akte koji idu eksterno da se vrše provjere, a udara se pečat Agencije. Ja mislim da to nigdje u svijetu nema. I smislim da smo sjednicu zadnji put imali 20.12.2017., mislim da je tada bila, i od tada nikada nismo imali kvorum iz svakog naroda da bude po dvoje. Sve vam to govori, i mislim da pod hitno se ovdje treba napraviti izmjena zakona, da to bude nezavisno tijelo, profesionalno, koje će raditi ovaj dio posla.

DAMIR ARNAUT

Poput recimo tijela u Republici Hrvatskoj koje dobiva visoke ocjene. Da li biste se složili da je to neka vrsta modela prema kojem trebamo ići. I konkretno samo jedan odgovor, samo radi javnosti, neophodno je, dakle, da imate po dva iz svakog naroda da biste imali kvorum u toj Komisiji za odlučivanje o sukobu interesa. Jedan član iz datog naroda dolazi iz rukovodstva Agencije, dakle bilo direktor ili neko od njegova dva zamjenika, druga dva dolaze jedan iz Predstavničkog doma, jedan iz Doma naroda. Je li tačno, ukoliko primijetim da, ukoliko recimo, članovi Komisije za odlučivanje o sukobu interesa dolaze npr. iz reda Predstavničkog doma iz HDZ-a, iz Doma naroda takođe iz HDZ-a, da je dovoljno da HDZ odluči da se ta dva člana ne pojave i Komisija nema kvorum za rad i odlučivanje. Je li to tačno?

HAŠIM ŠABOTIĆ

Tačnoje to, predsjednik Komisije je bio Emrić, možete zapisnike zadražiti i vidjeti sve.

DAMIR ARNAUT

Hvala. I još jedno pitanje samo pa da privedemo kraju. Svjedoci smo da nosioci javnih funkcija, tužioci, političari, dekani na kraju krajeva, predsjednici VSTV-a, itd. budu snimljeni

na javnim mjestima u situacijama u kojima je prisutna barem percepcija korupcije, a možda i sama korupcija. Dakle, imali smo niz takvih afera, dakle afera „Asim“, afera „Potkivanje“ i niz tih afera i onda u pravilu, ono što sam primijetio, zaista, odmah krenu saslušanja za neovlaštena snimanja, pa čak i akteri tih sastanaka, oni koji budu snimljeni odmah krenu prijetiti novinarima koji snimak objave. Policija u nekim situacijama čak upada u redakcije, sjećamo se afera „Papak“ kada je u Klix upala policija ... itd. Da li smatrate neophodnim mijenjati te zakone? Dakle, ne govorim o snimanju nekoga u kući, u kancelariji, u privatnim prostorijama, ali npr. u kafani, u automobilu, u ..., na mjestima gdje ne postoji očekivanje privatnosti i u situacijama gdje čak snima onaj koji učestvuje u razgovoru, koji je tu na očigled svih prisutan. Da li smatrate da to treba mijenjati u skladu sa evropskom praksom da kad neko snimi koruptivno ponašanje, dakle ukoliko se ne zadire u nečiju privatnost da mu se snima u kući, da mu se snima u kancelariji, itd., već na javnom mjestu, kad je osoba koja snima tu na očigled svih, evo recimo poput one afere ... gdje smo imali pad vlade u Austriji, dakle, a rezultiralo je to isključivo zahvaljujući snimku? Da li smatrate da to treba mijenjati s ciljem zaštite onih koji prijavljuju korupciju, s ciljem zaštite medija koji objavljuju te koruptivne radnje, ovaj, a ne da zadržavamo nešto što akteri tih snimaka čak onako javno koriste, je li, ovaj, protiv onih koji su doprinijeli razotkrivanju korupcije?

HAŠIM ŠABOTIĆ

Potpuno ste u pravu. Ja podržavam ..., svaka snimanja s kojima se dokazuje koruptivno ponašanje a ne ulazi u povredivost privatnosti i tajnost privatnosti da to treba biti, na neki način, ugrađeno u zakone i biti kao dokaz na sudu. Međutim, kod nas u našoj zemlji je sasvim nešto drugačije. Evo, kako je uvaženi poslanik Arnaut rekao, navešću vam primjer da bude to malo jasnije – ako sam ja u mom podrumu uhvatio lopova sva je frka oko mene što sam ja uhvatio lopova a nije što je on ušao u moj podrum. To imamo na terenu.

ZUKAN HELEZ

/nije uključen mikrofoni/

DAMIR ARNAUT

Naravno. Izvolite gospodine Helez, ja sam završio sa svojim pitanjima. Izvolite.

ZUKAN HELEZ

Zahvaljujem.

Prvo bih se zahvalio gospodinu Šabotiću što je pomenuo danas javno ime jednog glavnog, odnosno tužioca, glavnog tužioca jednog kantona. Ja dolazim iz tog kantona i znam na šta sve građani nailaze tamo zahvaljujući toj osobi. To je jedan stranački čovjek, evo na sreću mislim da, produžili su mu, ovaj, ne znam koliko to mogu, za nekoliko mjeseci bi trebao u penziju, trebao je davno, pa su produžili zbog ove situacije oko ove kolida 19. Gledajte, imate sudiju tamo Kantonalno suda koji je uništio jednu firmu, vodio je taj proces privatizacije i krivična prijava je podnesena, itd. Glavni tužilac je taj koji to ostavi tamo da stoji ili kaže ovo će se procesuirati. Znači, stranački, i to dijela jedne stranke, to je ..., i to je taj centar moći kome niko ništa ne može.

Ovo sam sve napravio jedan uvod samo da Vas pitam – Da li ste podnijeli prijavu VSTV-u kada je rekao da nikad neće postupiti po anonimnoj prijavi, da ga to ne zanima? Jeste li nekakav prigovor napravili ispred te Agencije na čijem ste čelu? Ja sam lično pisao, nikad nisam dobio odgovor .../kratko prekinut snimak/...

HAŠIM ŠABOTIĆ

Nisam prigovor napravio iz sljedećeg razloga. Bila je osoba iz VSTV-a prisutna tu, jedna ili više, za jednu sam siguran, a bio je i glavni federalni tužilac, gospodin Knežević tu koji je pokušao tu situaciju, na neki način, da amortizuje i da meni obeća da će me zvati na drugi sastanak u Federalnom tužilaštvu da se dogovaramo oko daljih aktivnosti. Što znači bili sumu šefovi, trebali su ...

DAMIR ARNAUT

Hvala gospodine Šabotiću.

Gospođa Marinković-Lepić. Samo da napomenem da je stigao već direktor Agencije za javne nabavke i da samo privodimo kraju.

MIRJANA MARINKOVIĆ-LEPIĆ

Evo, samo kratko. Obzirom da i na osnovu, dakle, postavljenih pitanja i odgovora nam se, što kažu, nameću opet neka pitanja, ja bih samo, evo, vezano za ovaj sukob interesa koji je, dakle, zaista veliki problem kada je u pitanju Bosna i Hercegovina i ovaj nerad u tom segmentu, - da li možda Vi smatrate da bi vaša Agencija mogla da bude taj organ koji bi mogao da ispituje te podatke? Obzirom da kad god podnosimo zakonski prijedloge moramo, naravno, da kažemo i da li su predviđena dodatna sredstva iz budžeta i to može biti neki kamen spoticanja, je li, ako su potrebna, i, naravno, nije nikad popularno gomilanje administracije, ja se sa time slažem, dakle – da li mislite da biste, evo, uz neku popunu sistematizacije i ovo što već imate, znači, u svojim aktima možda ipak bili vi moguće tijelo koje bi, dakle, vršilo ovu provjeru i sve poslove vezano za sukob interesa, namjesto ove postojeće Komisije?

HAŠIM ŠABOTIĆ

To bi opet bilo bolje rješenje nego rješenje kakvo trenutno imamo. Ali da bi i ovo bilo adekvatno prvo bi se morala uraditi sistematizacija, u sistematizaciji tačno definisati koji su kriteriji da bi neko uopšte došao tamo da radi, jer ne treba nam neko bez iskustva, dok se on nauči vozovi prođuše. Znači, morali bi dobro visoke kriterije postaviti, kad osobu primamo da znamo da ta osoba zna, da želi i da hoće. I to bi bilo to.

DAMIR ARNAUT

Hvala gospodine Šabotiću.

Ja ću predložiti dva zaključka, stavićemo ih na glasanje po okončanju ove tačke dnevnog reda, ali s obzirom da ste ovdje da ste upoznati koji su zaključci.

Dakle, prije svega predlažem zaključak – Traži se od Ministarstva finansija i trezora BiH da dostavi mišljenje o Strategiji Agencije za prevenciju korupcije za period 2020.-2025.

HAŠIM ŠABOTIĆ
2020.-2024.

DAMIR ARNAUT

2020.2024. godina koje je APIK zatražio još u februaru 2020.,

HAŠIM ŠABOTIĆ

24.02.2020., tačan datum.

DAMIR ARNAUT

koje je APIK zatražio od 24.02.2020. godine.

To će biti jedan prijedlog zaključka, glasat ćemo po okončanju. Molim službe samo da pribilježe tekst zaključka.

I drugo, drugi zaključak – Po pitanju svjedočenja gospodina Šabotića koje se, odnosno dijela koji se odnosi na konstataciju da je glavni tužilac Srednje-bosanskog kantona istakao da nikada neće postupiti po anonimnoj prijavi. Stenogram ovog svjedočenja dostavlja se VSTV-u, konkretno Uredu disciplinskog tužioca na dalje postupanje.

To će biti dva prijedloga zaključka. Glasata ćemo po okončanju ove tačke dnevnog reda.

Hvala Vam gospodine Šabotiću. prije svega na odazivanju na poziv Komisije, na iskazanoj saradnji sa ovom Komisijom i na zaista iscrpnom i konkretnom svjedočenju. I ja Vas samo ohrabrujem da postupate u skladu sa svim nadležnostima koje imate. Evo, samo ovo svjedočenje mislim pokazuje da nije gubljenje vremena.

Izvolite, izvolite ako imate nešto za kraj slobodno.

HAŠIM ŠABOTIĆ

Ništa posebno, samo da se zahvalim. Stojim na raspolaganju za sve što treba u budućnosti. I to je to.

DAMIR ARNAUT

Hvala još jednom.

Pozivam direktora Agencije za javne nabavke, gospodina Salčina da pristupi.

Pozdravljam direktora Agencije za javne nabavke. Zahvaljujem se u ime Komisije i u svoje lično ime na saradnji sa Komisijom i na odazivanju na poziv Komisije. U pozivu je precizirano da se opseg Vašeg svjedočenja odnosi na konkretne nadležnosti Agencije kojom rukovodite. Zamoliću Vas da date, takođe ste upoznati sa nadležnostima Komisije, koje su takođe navedene u pozivu i, ovaj, zamoliću Vas da, uzimajući u obzir kako Vaše nadležnosti kao direktora Agencije tako i nadležnosti Komisije za utvrđivanje stanja u pravosudnim institucijama Bosne i Hercegovine, date uvodni osvrt. Potom ćemo otvoriti pitanja za članove Komisije i ukoliko budete imali bilo kakve potrebe za intervencijama ili za nekim završnim riječima, naravno da će Vam biti omogućeno.

Zahvaljujem se još jednom što ste odlučili da sarađujete sa Komisijom. Izvolite.

DŽENAN SALČIN

Dobar dan svima, prije svega članovima privremenog istražnog tijela i svim prisutnima. Evo pozdravljam vas u svoje ime i u ime Agencije za javne nabavke.

Čisto uvoda radi ja ću možda pokušati biti što konkretniji da ne oduzimam puno vremena ni vama, a evo već je jedan i dio kolega prije mene bio, pa eto da budemo što konkretniji. Agencija za javne nabavke BiH je samostalna upravna organizacija, ja sam na čelu ove Agencije od februara 2017. godine, nažalost još uvijek kao vršilac dužnost. Zašto nije proveden konkurs, odnosno, evo, i proveden je ali kako mi se sad čini proveden na način da ja više ne budem direktor Agencija za javne nabavke. Mislim da je tome svemu rezultiralo i da smo mi, barem ja od kada samna čelu, radili samo svoj posao. Jedna od nadležnosti Agencije za javne nabavke je monitoring postupaka javnih nabavki koje je definisano članom 92. Zakona o javnim nabavkama iz kojeg onda proizilazi da mi po osnovu člana 116. Zakona možemo podnijeti prekršajnu prijavu, odnosno prijedlog krivične prijave nadreženom, odnosno nadležnom tužilaštvu.

Kada sam došao zateklo me je prilično stanje, moja kolegica je bila tu dugi niz godina, znala je da joj ističe mandat i ja sam nekako uzeo na sebe da pokrenem određene procese. Bio je tu i Pravilnik o monitoringu koji nije bio usvojen od strane Vijeća ministara, nedostajala su određena mišljanja institucija, jer nije ni mogao biti poslan na Vijeće ministara. Onda smo sjeli zajedno i napravili neki akcioni plan. Mislim da budem, ja sam direktno odlazio do ministara ili barem šefova kabineta gdje sam mogao dobaciti i lobirao da se taj projekat, odnosno da se taj Pravilnik o monitoringu usvoji. Na kraju on je usvojen i mi smo shodno Pravilniku o monitoringu i krenuli sa ovim našim kapacitetima. Evo, kolega Šabotić je rekao, mi imamo iste probleme, mi Pravilnikom, koji je usvojen, o unutrašnjoj organizaciji imamo 32 ljudi, međutim mi imamo na raspolaganju samo 22. Evo, recimo samo informacije radi u Sektoru opštih i finansijskih poslova imamo samo dvije osobe, od kojih je jedna šef Sektora, a žena je teško obolila i često ide na terapije, tako da imamo samo jednu osobu koja ima srednju stručnu spremu. I sad zamislite da osoba koja ima srednju stručnu spremu treba da priprema godišnje planove, kvartalne izvještaje, znači sve ono što ide prema Ministarstvu finansija i trezora.

Drugi izazov koji smo dobili je bio priprema Nacrta izmjena i dopuna Zakona o javnim nabavkama. Vijeće ministara je formiralo radnu grupu krajem 2017. godine koja je brojala 19 članova. Prvi put se tako radilo. Prethodni zakon kada je usvajan 2014. radilo ga je tri institucije samo – Agencija za javne nabavke, Ured za razmatranje žalbi i Direkcija za evropske integracije. Ovaj put je, evo, sačinjena bila od 19 ljudi koji su bili, između ostalog, i iz ove tri institucije ali i većinom predstavnici ministarstava sa državnog nivoa. I prvi problem na koji smo naišli, odmah nakon konstituirajuće sjednice, jeste bio da nemamo nikakva obezbijedena sredstva. Niti nakon upita prema Ministarstvu finansija, rekli su da nema planiranih dodatnih sredstava. I sad zamislite situaciju da imate 19 ljudi, da trebate raditi Nacrt izmjena i dopuna Zakona za koji imate rok osam mjeseci i da nemate nikakvih novčanih sredstava. Mi smo se, je li, okrenuli donatorima, evo, nažalost većinu toga izfinansirao je nevladin sektor. Imali smo devet radnih sastanaka koji su trajali od dva do tri dana, opet kažem, radna grupa, donijeli Nacrt izmjena i dopuna Zakona. Jedan od ključnih prioriteta je bio da se u taj Zakon stave antikorupcijske odredbe. Tri su ključna, koja je, kažem jednoglasno, 19 ljudi je glasalo i donijelo te antikorupcijske odredbe, jeste da se uvede inspekcijski nadzor u oblast javnih nabavki, da se uvede u Zakon o javnim nabavkama krivično djelo, jer su sastanci koje smo održali sa predstavnicima tužilaštava i Državnog tužilaštva rekli su da im je jako teško, odnosno da bi im puno lakše bilo ukoliko u samom Zakonu o javnim nabavkama imamo ... krivičnog djela. I treći je bio sukob interesa. Trenutnim Zakonom, koji je još uvijek na snazi, možete biti vlasnik 20% neke firme i biti, je li, učestvovati aktivno s druge strane, odnosno biti član komisije, ili rukovodioc nekog ugovornog organa koji raspisuje nabavku, odnosno troši javni novac. Prijedlog ove Komisije je, znači, da je 0,5%, s tim da se postavlja pitanje ko će

utvrditi taj sukob interesa. Znači, mi često imamo situaciju da to fino stoji na papiru, međutim u praksi se to jako loše dešava.

Radna grupa je napravila izmjene i dopune Zakona u avgustu 2018. godine. Mi smo danas, evo, u julu 2020., još uvijek nemamo sva mišljenja potrebna od strane institucija Bosne i Hercegovine. Vi znate da se ta, Nacrt zakona, provode javne konsultacije, šalje se Ministarstvu finansija, Ministarstvu pravde i Agenciji za prevenciju i borbu protiv korupcije, Uredu za zakonodavstvo, Konkurencijskom vijeću. Mi do danas nažalost nemamo mišljenja od pojedinih institucija, kao evo, ...

_____ (?)

Oprostite, samo možete li navesti konkretno od koga nemate?

DŽENAN SALČIN

Nemamo od Ministarstva finansija i trezora, na njihovo prvo mišljenje smo čekali osam mjeseci, koje je, moram priznati, došlo na jednoj stranici. Moram priznati da za mene to nije mišljenje, to je više onako neko, kao da je neko iz osnovne škole pisao. Mislim mišljenje na Nacrt zakona koji ima 130 članova ne može biti na jednoj stranici. I dobar dio tog mišljenja se ustvari nije ni odnosi uopšte na nadležnosti Ministarstva finansija i trezora. U posljednje vrijeme pod pritiskom Evropske unije i ambasadora Sattlera održan je niz sastanaka sa predstavnicima Ministarstva finansija, evo i danas dok sam ja, prije nego što sam pošao ovamo sam konačno potpisao finalni prijedlog koji je otišao prema Ministarstvu finansija koje treba dati svoje zeleno svjetlo kako bi to onda bilo upućeno na Vijeće ministara. Imamo tu još i Ured za zakonodavstvo, ali to su više nama tehnički detalji, jer Ured za zakonodavstvo kaže u svom mišljenju – kad pribavite sva mišljenja ponovo nam pošaljite, čisto radi nomotehnike da pregledaju. Znači to je više neko tehničko pitanje. Moram istaći da nam je Ministarstvo pravde izašlo u susret, jako je, ako nekoga kudimo, ja sam spreman nekoga i pohvaliti da smo imali operativne sastanke, da su nam jako pomogli oko inspekcijuskog nadzora, oko krivičnog djela i tih stvari, znači kako se nešto može uraditi, jer, kažem, radna grupa koja je radila nije bila baš sastavljena od nekih, je li, stručnjaka, nego, eto, bilo je tako ad hoc formirano tijelo na sjednici Vijeća ministara. Neki su se u međuvremenu i mijenjali kako, je li, zamjene su bile nekih članova jer su neki napuštali zbog ličnih razloga, zbog odlaska u penziju i sl., ali evo,

Mene apsolutno kao čovjeka razočarava, građanina Bosne i Hercegovine razočarava činjenica da sam ja morao, hajde da kažem po narodski, obijati pragove, tražiti šefove kabineta ili pojedinih ministara, da kažem da je to prioritet, jer jasno u obavezi koju imamo u Strategiji pridruživanja stoji, znači, da moramo usvojiti Nacrta izmjena i dopuna Zakona koji je već trebao biti usvojen, evo da kažem, u 2018. godini, ali, evo. Znači Nacrt je završen sredinom 2018. godine. Moram priznati nakon što smo ga usvojili, nije bila praksa, ali ja sam htio čisto da vidim, mi smo ga poslali, Nacrt, svim klubovima, u državnom Parlamentu, svih stranaka, gdje smo naveli da smo raspoloženi doći i prezentovati urađene promjene, šta je to novo, šta je to što smo morali, je li, pored, ključ je bio da se i direktive ugrade u Nacrt. Niko, ni jedan klub nažalost nije odgovorio, niti našao za shodno da nas kontaktira da kaže – evo, dođite, prezentujte i kažite. Ono što moram reći jeste da su pojedini iz pojedinih stranaka kao, hajde, više privatno se interesovali, upućivali određene inicijative koje su bile slične ili ... Mi smo to pokušali onda inkorporirati. Podsjećam isto da smo na ove sastanke pozivali sve one koji su bili zainteresovani, ili slali određene prijedloge, da članovima redne grupe pokažu, odnosno, kažem – lako je napraviti prijedlog, međutim morate to uvesti u pravnu normu da li je nešto prihvatljivo ili nije. Članovi radne grupe su bili jako susretljivi i, kažem radilo se i subotom i

nedjeljom, stvarno su bili na visini svog zadatka i uradili jedan ogroman posao, a onda je na nama ostalo da, je li, pravno, je li, i tehnički to pribavljamo mišljenja. Ja moram istaći, evo čisto da vama informaciju da donas imamo 127 dokumenata vezano za taj Nacrt izmjena i dopuna Zakona. Znači 127. dokument sam ja danas potpisao. To podrazumijeva, znači, slanje, vraćanje, dorada, slanje, vraćanje. I to sve sa jako malim brojem ljudi.

Treći izazov, odnosno jedan od, je li, nedležnosti koji jeste Agencije je i elektronske nabavke. I tu moram reći da smo, uz pomoć, dobrim dijelom, ..., njemačke organizacije za tehničku pomoć, pripremili u septembru 2019. elektronske nabavke da se puste u funkciju koje bi nam znatno olakšale, pogotovo sada kad je bilo vrijeme korone i pandemije ... kolida 19, da se sve radi u elektronskom obliku. To podrazumijeva dostavljanje ponude u elektronskom obliku, evaluacija ponude u elektronskom obliku, znači slanje preporuke elektronskim oblikom prema rukovodiocu, donošenje odluke u elektronskom obliku, samo natjecanje preko ... u elektronskom obliku. Faktički bi se kontakt ljudi s ljudima sveo na minimum. Međutim, izgleda da ni to nije cilj, odnosno formalno jeste, negdje tamo zavedeno i preuzeto kao obaveza.

Eto, opet kažem nažalost, opet od Ministarstva finansija i trezora nemamo nikakvo mišljenje niti odgovor. Mislim to je, manje – više, tehničko pitanje, nema nikakvog efekta na budžet, čak će se uštediti određena sredstva po, je li, iz budžeta, ne samo državni, nego svih, entitetskih i kantonalnih. Jer, kažem, eto, ... danas, još uvijek nemamo elektronske nabavke iako je tehnički sve malte ne završeno, međutim, evo, ne možemo krenuti sa tim ... taj podzakonski akt ne objavi u „Službenom listu“ i ne usvoji. Tako i dalje na to čekamo. Opet kažem vidjeli ste koliko smo problema imali tokom nabavki kada je riječ samo o uvidima u ponude jer su ljudi, je li, nije se dozvoljavalo ulaz u institucije, onda su ponuđači tražili – pa kako ja sad mogu da vidim, je li, uvid u ponudu svoju, pa možda i konkurenta, da vidim da li je on dostavio sve, odnosno kako ću iskoristiti pravo žalbe, što mi se daje zakonom, ako nemam uvid u ponudu. Tako da ni mi nismo imali odgovor na to pitanje, jer nismo imali situacije ovakve kakve jestu, kakve su nam se desile.

Vratiću se ponovo na formiranje prekršajnih prijava. Kada smo krenuli sa tim prosječno čekanje na zakazivanje ročišta kod suda koji je nadležan, uvijek je nadležan onaj u sjedištu ugovornog organa protiv kojeg se podnosi prekršajna prijava, je otprilike oko godinu dana, što je za mene nedopustivo. Moram istaći da i sudije, iako smo imali saradnju sa USAID-om, dva puta edukaciju po dva dana vezano za Zakon o javnim nabavkama, jako slabo poznaju Zakon o javnim nabavkama. I generalno imate situaciju, ja, evo, klasično ću vam reći, da imate načelnika opštine, ja sam bio lično prisutan na tom ročištu, odnosno prekršajnom postupku, gdje sudija, bilo je konkretno da je opština dodijelila ugovor pregovaračkim postupkom bez ... obavještenja gdje nije bilo osnova. Bilo je tu nekih žalbi, uglavnom moglo je proći, hajde da se ne koristi taj pregovarački postupak bez objave, mislim da se radilo o nekom iznosu od 350 hiljada KM, na kraju je sudija odgovorno lice, odnosno načelnika kaznio sa 300 KM, mislim to je minimalna kazna koja je, maksimalna je 1.500 za odgovorno lice, ali me je sam tok suđenja, ja sam se smijao na kraju, sudija me čak i opomenuo, ja sam rekao pa ovo je farsa šta vi radite ovdje, mislim ono, ako vi ne smijete čovjeka osuditi, pa vi nama recite slobodno, vi ga oslobodite pa ćemo se mi žaliti. Išlo je dotle da smo imali, mislim, ta suđenja traju kratko, nije to nešto, iznošenje činjenica, znači i shodno zakonu mi nemamo pravo na pravnog savjetnika, odnosno nemamo pravo na advokata, jer smo mi kao tužilac, dok druga strana ima pravo i na advokata, i na drugu pomoć. Tako da je s druge strane bio načelnik advokat, meni je sudija bio smiješan jer ga je svo vrijeme oslovljavao sa gospodine do trenutka kada je zakao pauzu nakon 30-ak minuta rasprave i rekao – pauza neka, kao cigaret pauza, da bi prišao nama, pa eto, znate, ja bih predložio neko uslovno, oslobađanje, i onda smo mi rekli, mislim moja pomoćnica koja

je bila pravnik zastupni, rekla je da ne prihvata ni pod razno oslobađajuću, odnosno uslovnu, da ćemo se žaliti višoj instanci, da bi se on vratio na sjedište i onda ponovo pokušao, je li, nekako reći – gospodine još jednom razmislite prihvatate li krivnju, jer je načelnik svo vrijeme govorio da ne prihvata krivnju. I onda je za kraj, evo da ne dužim, rekao kad je sudija, ono što se kaže po narodski, vidio da je đavo odnio šalu, rekao, oslovio ga imenom i rekao mu je – ja ti predlažem da prihvatiš krivnju jer ako ti ovo ode na višu instancu ja to ne mogu kontrolisati.

Eh, sad, ima i pozitivnih slučajeva, imamo pozitivnih slučajeva da se riješi sve u roku od tri mjeseca.

DAMIR ARNAUT

Mogu li Vas ja prekuniti gospodine Salčin, izvinjavam se. Uzimajući u obzir ozbiljnost ovoga svega što ste iznijeli da li ste Vi ili bilo ko ispred Agencije obavijestili VSTV o ovome što ste upravo nama rekli?

DŽENAN SALČIN

Ja koliko znam nismo.

DAMIR ARNAUT

Dobro, nastavite, imat ćemo sigurno zaključke.

DŽENAN SALČIN

Tako da je nama to bilo ovako prilično čudno, ali evo. Ima i pozitivnih primjera, opet kažem, nećemo biti samo na negativnim, znači gdje se vrlo brzo riješi, gdje se iskažu maksimalne kazne odgovornim licima. I mi nismo stvarno tu imali nikakvog pardona. Moram vam istaći da smo podnosili prekršajne prijave i protiv, evo, načelnika opština, direktora javnih preduzeća, cijelih uprava i nadzornih odbora javnih preduzeća. Imali smo određene pozive, neke vrste pritisaka, to je bilo ono – pa je li se moglo izbjeći ili se nije moglo izbjeći, ja kažem – ne znam, imate službe, radite u skladu, ne ulazim u detalje, moj tim radi, ja kad dođe prijedlog ja se u većini slučajeva složim s njim, jer vidim da ima elemenata. Čisto, je li, nekako se otima dojam da je ova pandemija, odnosno korona virus pokazala sve neke manjkavosti sistema javnih nabavki, jer ja sam to iskazao u nekim brojnim medijskim nastupima kada sam rekao da je ovo nekako samo vrh ledenog brijega, ustvari ovo je zemlja u kojoj su javne bavke tajne nabavke. Vrlo konkretno, imate agenciju koja ima nadležnost praćenja monitoringa postupaka javnih nabavki sa troje ljudi u timu, imamo 40 hiljada postupaka javnih nabavki godišnje u prosjeku, u prosjeku se potroši oko 3,5 milijarde KM. Mi uz maksimalan napor pregledamo 500 do 600 postupaka javnih nabavki, ... podrazumijevati, znači, da mi nakon što primimo ili anonimnu prijavu ili prijavu ponuđača, ili mi sami uočimo neku nepravilnost, zahtijevamo dostavljanje dokaza. I to, evo, mora, znači da dobijamo dokaze u 10-ak kilograma te dokumentacije, uz izjašnjenja cijenimo dokaze, onda vidimo da li ima elemenata prekršajne prijave, podnosimo prekršajnu prijavu, ako ima elemenata krivične mi podnosimo nadležnom tužilaštvu prijedlog krivične prijave. U 2018. godini smo podnijeli tri krivične prijave, nikad ništa nismo dobili kao povratnu informaciju šta se desilo sa tim prijedlozima, ustvari jesmo od Kantonalnog tužilaštva Tuzla kojeg moram ovom prilikom i pohvaliti i možda ću kasnije reći i Unsko-sanskog kantona koji isto tako dobro rade svoj posao, gdje su rekli, znači, da su ... predmet, međutim koliko sam dobio informaciju da nadležnost preuzelo Državno tužilaštvo jer je lice koje, protiv kojeg se podnosilo bio direktor javnog preduzeća koji je, između ostalog, i politički funkcioner, pa je, ne znam, uglavnom da je na tom fonu ostalo da je Državno

tužilaštvo preuzelo taj predmet. Od izbijanja pandemije korona virusa, ustvari od 15.03. ove godine do 30.06. mi smo obradili 1.500 predmeta. Znači radili smo, ako ste mogli primijetiti kada je bila riječ o civilnoj zaštiti, Federalna uprava, radili smo i 1. Maj, neradni dan, Agencija je radila. Ključno, znači podnijeli smo 250 monitoringa iz kojih je proizvelo, znači, 15 prekršajnih prijava, 11 prijedlog za krivičnu prijavu.

Moram istaći da se i Američka ambasada uključila u saradnju tužilaštava i Agencije za javne nabavke, nekada, upravo prije izbijanja ove pandemije korona virusa, i do sada imamo svake sedmice redovne sastanke sa, većinom glavnim tužiocima ili barem ljudima koji, kojeg ovlasti glavni tužioc, gdje se raspravlja o pojedinim predmetima. To se radi preko ove google ... aplikacije koju je instalirala Američka ambasada i USAID. I moram priznati da je zaključak prvog tog sastanka bio da svako tužilaštvo odredi po dva tužioca kojima će Agencija za javne nabavke dostavljate eventualne te prijedloge, podizanje krivične prijave. Jer, opet kažem, niti mi imamo, mi vidimo kršenje zakona, međutim ako se radi o milionskoj nabavci nemamo ni alate ni tehniku kako bi mi mogli sada ... I dogovor je bio, znači, čak tamo kad dobijemo tu anonimnu prijavu da reagujemo odmah bez da se obraćamo ugovornom organu u vidu monitoringa, jer čim im se obratite u vidu monitoringa oni znaju da neko prati ili gleda i onda se povlače, poništavaju ugovore ili, evo imali smo jedan slučaj da je, da smo sačuvali javna sredstva tako što je ponuđač izrazio i rekao da je on donirao ta sredstva, znači jer se uključilo kantonalno tužilaštvo, uključila se Agencija za istrage i zaštitu, izuzela dokumentaciju. Ali eto, oni su uspjeli, ono što se kaže, pobjeći i dogovoriti se da ponuđač, to se nikada nije desilo da ponuđač dobije, je li, javnu nabavku, a onda odluči da to uradi gratis. Odnosno, evo, oni su se izvukli na način da nije bilo inkriminacije djela, odnosno nije bilo zloupotrebe položaja. Ali evo, i to je iskorak.

Mi nismo posustali, mi smo prema svakom išli jednako, prema svakom onom ko je se nama obratio, dobio je odgovor od nas. Moram priznati da u posljednje vrijeme imamo dnevno jako veliki broj prijava koje mi ne stižemo obraditi, jednostavno zato što to zahtijeva ljudsku kapacitiranost. Evo, i ovim putem i kod vas apeliramo koliko je moguće, mi smo tražili, evo vidio sam da ste i gospodina Šabotića pitali, mi smo tražili i 2018., i 2019., i 2020., povećanje budžeta. Čak je i Vijeće ministara usvojilo Akcioni plan gdje je pisalo da je potrebno zaposliti pet ljudi u Agenciji za javne nabavke do aprila '20. Međutim, opet nakon naših, je li, nakon usvajanja tog Akcionog plana pokrenuli smo proceduru formalno pravno i tražili saglasnost, međutim opet je to ostalo negdje tamo u ladicama da kupi neku prašinu, a, evo, vidjeli smo iz nekih izvještaja da su pojedine institucije dobijale i po 30, 40, 50 zaposlenih. Mislim da je ono intencija da imate nadležnosti ali da nemamo mi stvarno alate, mislim da ovo što smo radili je bilo, nije 150, to je bilo 1.500% onoga što mi možemo sa kapacitetima. Tražili smo čak i pomoć u vidu finansijske pomoći od Ministarstva finansija i trezora, nismo službeno nego je više se ticalo ovako neformalnih razgovora, jer i ja sam više prestao slati te dokumente, samo se zbrajalo tamo negdje da smo mi uradili. I zatražili smo, recimo, kod slučajeva gdje mi dobijem neku prijavu tražili smo novac da možemo angažovati sudskog vještaka ili nekog stručnjaka iz oblasti recimo ... jer, pazite, predmet nabavke kad vam dođe da rudnik nabavlja neko čelo, nemamo mi, to su većinom ljudi iz Agencije pravnici ili ekonomisti, mi ne znamo uopšte o čemu se radi, kako neko pogoduje nekome kroz tehničku specifikaciju kada nam se obrati ponuđač, jer oni to znaju, oni u biti su najbolji svjedoci. Zato sam ja rekao na tužilaštvima ovdje najbolji vam je pokajnik, odnosno onaj neko ko je učestvovao u tom poslu, onaj, da njega uzmete kao nekog svjedoka ukoliko uspijete jer on sve zna. On zna kako hoda sistem, on zna kako se pogoduje nekom kroz tehničku specifikaciju. Nismo dobili opet neformalno zeleno svjetlo, rekli su da je to na dugom štapu, jer je privremeno finansiranje, dok se ne formira novi saziv Vijeća ministara i sl. Evo, tako da nismo i ..., ali smo dobili od

njemačkog ... i ... britanskog podršku da angažujemo po potrebi ljude koji su stručnjaci, da li sudski vještaci, ako su nam potrebni da će ih oni platiti direktno. Tako da, evo, već na nekim slučajevima smo angažovali, doduše sporadično jer vrlo je teško to znate, imate troje ljudi koji ne znaju ništa o predmetu nabavke, a onda dobijete, ne znam, 300 stranica nekog obrazloženja i nekih dodatnih dokumenata, tehničkih listova, evo naveo sam primjer nekog čela kod rudnika. Zamislite sad kad se radi o trakicama za šećer ili, ne znam, za operacije neka medicinska sredstva, tako da je jako teško nama pod tim uslovima raditi.

Generalno moj zaključak je da mi, znate gdje god dođete svi vas okuraže, kažu – super, odlično je, ono po narodski, haj sokole, međutim ne može pravda biti zadovoljena, ona je skupa, transparentnost je skupa. Kažem, uz malo podrške Agenciji za javne nabavke, uz skromna neka finansijska sredstva, uz par ovih stvari da se, evo ovaj Pravilnik o elektronskim nabavkama usvoji, ja mislim da bi samo njenim usvajanjem mi smanjili korupciju ili neko namještanje za minimalno 20-ak posto. Procjena je da se godišnje oko 800 miliona do milijarda negdje odlije u nekim tokovima. Znači, to su procjene nevladinog sektora, mi nemamo ni kapacitet, nismo nikada mogli da uradimo jednu takvu procjenu, ali evo, mislim da je to neki prosjek zemalja u tranziciji, a kao što znate mi jesmo zemlja u tranziciji. I ne vidim, ja sam mislio tokom ove pandemije, evo vidjeli ste da sam bio i svjedok, mislim aktivni učesnik pojedinih predmeta gdje smo pokrenuli određene procedure. Ja sam nekako, evo za kraj nekako mog izlaganja, vidio neko svjetlo na kraju tunela. Danas vam moram reći da ja ne vidim ni tunel, a ne svjetlo na kraju tunela.

A šta je rezultiralo? Rezultiralo je ... da ja vjerovatno više neću biti direktor Agencije za javne nabavke. I, eto, to je u biti naša svakodnevnica, naša stvarnost, jer, evo kažem, sve je se poduzelo da ja to više ne budem, ali nema veze, ja kažem, možda ja nisam neko s kime se može manipulirati, možda sam ja, što je meni rekao jedan čovjek, ako vi znate ja sam bio direktor Javnog preduzeća Autoceste Federacije osam mjeseci, gdje sam isto tako, znači ostvaren sam čovjek, ne treba mi ništa u životu, ja imam, ja sam radio u realnom sektoru dosta dugo, imam porodicu, imam auto, imam ženu, imam vikendicu, meni ne treba ništa drugo, bitno mi je da sam zdrav. I ja sam prvi dan kad sam došao rekao, znači, samnom ne možete, znači, kako želite, znači, zato što ja imam integritet. Upravo su mi i rekli ne može se samnom upravljati na taj način, ja ću pomoći svakome kome treba u skladu sa zakonom. Nikome neću pomoći niti staviti svoj potpis na akt koji nije u skladu sa zakonom ili koji je neko radio mimo mene a da ja nisam ... Vidite, ja možda jesam, ja sam možd u krivu, pošto će se ispostaviti da sam ja u krivu, ali moja savjest mi ne dozvoljava da ja potpišem nešto za što mislim da nije tako. Znae dasam, je li, i tamo kada sam rekao jedan čovjek, koji je bio eto nekako tu uz Autoceste, mi je rekao jednom prilikom, kaže – ti si njima kao otkinuti motor. Da bih ja pitao – pa dobro, de mi malo pojasnite kako mislite otkinuti motor. Pa, znate, kaže, kad se ono otkine u punoj snazi motor od aviona on leti ali vi ne znate gdje će. Znači, vi njima letite a oni nemaju kontrolu nad vama na način na koji bi oni željeli.

DRAGAN MEKTIĆ

Oprostite, kome nema, kao otkinuti motor?

DŽENAN SALČIN

Pa, tad kad sam ja bio direktor nadređena mi je bila Vlada Federacije, znači onom kome ja odgovaram, znači, jer otprilike ... tad da ja ne bude vjerovatno zato što ja nisam htio uraditi nešto što su oni naumili uraditi ili slično. Tako da, on je podrazumijevao na ljude koji, evo, je

li, meni je to podrazumijevalo nekoga kome ja direktno odgovaram za svoj rad. Evo, kažem konkurs za direktora Agencije za javne nabavke je završen ...

DAMIR ARNAUT

..., izvinjavam se, ja pozivam i druge članove Komisije, mislim Vaše svjedočenje je toliko dinamično da se neophodne ove intervencije. Konkretno ...

DŽENAN SALČIN

Možda i ja malo ...

DAMIR ARNAUT

Ne, ne, sasvim je u redu, dakle ... kad ste obavljali posao direktora za, Autocesta Federacije, sad ste rekli da ste to shvatili – onaj kome odgovarate za svoj rad, je li to ministar prometa Federacije ili Vlada, ili čak premijer?

DŽENAN SALČIN

Generalno sam ja odgovarao, mislim direktna instanca iznad mene je bilo ministarstvo resorno a onda i Vlada. Ja mislim da je taj čovjek na to mislio kad mi je to rekao.

DAMIR ARNAUT

Na resorno ministarstvo i Vladu Federacije?

DŽENAN SALČIN

.../ne razumije se jer u isto vrijeme govori i predsjedavajući/...

DAMIR ARNAUT

Pitam, hvala. Nastavite. Izvolite.

DŽENAN SALČIN

Konkurs je zatvoren 04.11.2019., evo do maja 2020., krajem maja, se ništa nije dešavalo. Zatim je formirana komisija od strane Vijeća ministara dva člana, tri člana od Agencije za državnu službu. Na konkurs se prijavila, dva, tri lica. Prilikom prvog sastanka komisije komisija je cijnila da jedna ponuda, jedna prijava nije prihvatljiva, ostali smo nas dvoje. Vrlo brzo se radio taj test na kojem ja, mislim kad imate taj dojam da je sve unaprijed izrežirano, dogovoreno, znači meni kao članu, ja sam to napisao u svojoj žalbi, ali evo pošto ste vi istražna komisija apeliram i na vas da pokušate ako je moguće, ja ne kažem da ja moram biti, ali mislim da je ovo urađeno na, baš ovako ono, podao način da dobijete četiri ... pitanja, od kojeg moram priznati dva i nisu bila uopšte iz domena onoga što radi jedan rukovodioc Agencije za javne nabavke, ovo je samo upravna organizacija i ta pitanja moraju biti malo drugačije konstatirana i pitanje samo stručnjaka iz komisije koji su postavljani da li oni mogu ocjenjivati i uopšte formirati takva pitanja, jer jedno pitanje koje je bilo postavljeno iz domena elektronskih nabavki, odnosno e-aukcije je sačinjeno na način da su detalji iz elektronske aukcije koji ne da ne zna rukovodioc ni jedne institucije u Bosni i Hercegovini nego, evo, javjerujem da 85% ljudi u Agenciji za javne nabavke ne zna odgovor na to pitanje. Ja sam ga znao i odgovorio zato što sam, je li, možemo ponijeti sa sobom zakon i podzakonske akte da ih koristimo, slučajno sam ga ponio. Tako da ne vjerujem da je ovaj protukandidat sigurno znao,

mogu priznati otvoreno da nije znao šta je aukcija, a ne da objasni sam tok elektronske aukcije, jer je odgovor sadržan u dva člana pravilnika, odnosno podzakonskog akta, Pravilnika o elektronskoj aukciji. Tako me baš zanima ko je postavio od članova komisije to pitanje, jer trebao bi znati odgovor na to pitanje. I vjerujem da se nakon samog pismenog dijela vjerovatno postavilo, on ne bi znao odgovor na to pitanje, jer mu je neko vjerovatno dao ta pitanja. Ja sam radio dva i po sata, odgovorio na sva četiti pitanja, kolega koji je radio do mene radio je 45, 50 minuta, nije imao kod sebe ništa, ja sam imao 10 kg dokumentacije, je li, da se pomognem. Ja sam mislio da čovjek neće ostvariti 20 bodova od mogućih 100. Došli su rezultati, ... dva sata, on je imao 94 od 100, ja sam imao 72, 75 je potrebno da se ide na usmeni kod komisije.

Zašto vam to govorim? Govorim zato što sam razočaran kao čovjek jer vjerujem, nemam ja problem sa tim da ja nisam položio, problem je način kako neko je drugi drugi zadovoljio kriterij, jer smatram da je to sve unaprijed izrežirano i dogovoreno. Ko, kada i kako, to stvarno ne ulazim i ne mogu, ja sam to sve jasno opisao u žalbi koju sam dao Odboru za žalbe i ako Odbor za žalbe odbije ..., a ja vjerujem da hoće, jer ono kadija te sudi, kadija te tuži, onaj, ići ćemo na Sud BiH, pa ću vidjeti šta će se tamo desiti. Jer, ja mogu sve trpiti ali ne mogu trpiti da mi neko vrijeđa inteligenciju. Ja smatram da sam dovoljno obrazovan, edukovan, da sam, imam visok nivo integriteta, pošten, da nikom nisam nanio zlo, onaj, pa neću se baš predati, što je rekao jedan moj kolega, možda će, je li, ti ćeš biti sav modar, pa dobro udariću i ja nekog, imaće masnicu pa će ga sutra neko pitati ko te je to udario, od čega si to modar, pa će reći Salčin me, ne znam, zakačio negdje u nekom sudskom postupku. Malo šale, čisto da, evo, razbijem i neku ovu, ja kažem, možda letim sa teme na temu, možda su ovo detalji koje ja ne trebam ni iznositi vama, ali, evo, smatram da neko tijelo koje trebate znati.

Zašto me nisu pustili na usmeni dio, zašto su mi dali 72 a ne 75 bodova, jeste što ja onda moram kao pored prvog kandidata, vjerujem da znate, lista koju ADS šalje ide za dva kandidata prema Vijeću ministara i onda Vijeće ministara mora, odnosno mora donijeti odluku koga sa te liste bira, da li prvog ili drug. Može biti pet kandidata Vijeće ministara ima ekscipitno pravo da izabere i petog ukoliko želi. Međutim, šta se ovdje radilo? Vjerovatno u ovim previranjima htjelo je se da se izbjegne i ta mogućnost, jer ukoliko Vijeće ministara ne stavi u roku od 30 dana tu tačku na sjednicu, na dnevni red sjednice, ADS tog čovjeka imenuje automatizmom, po sili zakona on postaje direktor Agencije za javne nabavke. Evo, ja sam se iznenadio zbog brzine te uprave naše, je li, Agencija za državnu službu obično sporo, jer ja znam imali smo iskustva sa objavama oglasa, 10.06. je završeno testiranje, odnosno intervju u 3 sata poslije podne, 12. akt i mišljenje bilo već na Sekretarijatu Vijeća ministara. Ja sam da su u istoj zgradi, međutim ta brzina me je nevjerovatno podsjetila na neka prijašnja iskustva Agencije za državnu službu gdje smo čekali po mjesec danas na neki dan. Evo, to je otprilike onako, moje neko uvodno izlaganje, pa vjerovatno ... za pitanja neka ako imate, za odgovor.

Zahvaljujem se još jednom na pozivu.

DAMIR ARNAUT

Zahvaljujem se ja Vama direktore Salčin na tome što ste se odazvali na poziv Komisije i što ste iskazali spremnost da sarađujete sa Komisijom.

Sada otvaram raspravu. Gospođa Mirjana Marinković-Lepić, gospodin Helez, gospođa Čolo. Imamo taj redosljed za sada. Ko još, sekretarijat mi treba, ko?

_____ (?)
/nije uključen mikrofon/

DAMIR ARNAUT

Zatim gospodin Begić. Hvala.

MIRJANA MARINKOVIĆ-LEPIĆ

Ja pozdravljam prije svega direktora.

Dakle, moram reći da u svom dugogodišnjem iskustvu, je li, spadam vjerovatno ovdje vjerovatno među najstarije, imam iskustvo u javnim nabavkama jer sam direktno radila na postupcima javnih nabavki. Ali evo, ja bih krenula sa nekoliko pitanja, ali ne možemo zaobići, dakle, trenutna dešavanja u oblasti javnih nabavki kada je u pitanju nabavka sredstava i opreme vezano za suzbijanje pandemije virusa korona, odnosno kolida 19. Komisija je dobila određene podatke na osnovu vlastitog zahtjeva od Istraživačkog sektora vezano za nabavku respiratora i u Federaciji BiH i u Republici Srpskoj. Dakle, ovo istraživanje je rađeno na osnovu javno dostupnih podataka, dakle na osnovu objava u medijima i na osnovu, dakle, podataka objavljenih na zvaničnim web stranicama subjekata koji su u svemu tome učestvovali. Ono što se nameće kao jedno od osnovnih pitanja vezano za Zakon o javnim nabavkama i ovim svim dešavanjima je taj famozni član 10. Zakona o javnim nabavkama koji, dakle, govori o izuzecima od javnih nabavki.

I s tim u vezi, dakle, ja bih pitala prvo – Da li se sve ove nabavke, a, evo, u medijima možemo pročitati da je više od 500 postupaka provedeno u vrijeme pandemije putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja, dakle da li su se oni mogli podvesti pod ovaj član 10?

I jedno direktno pitanje vezano, dakle, za Vas je da je, recimo, u ovom istraživanju rečeno da na zvaničnoj sjednici Vlade Federacije BiH ne postoji saopštenje o 161. hitnoj sjednici Vlade Federacije, niti transkript sa te sjednice i da je, dakle, ali da, opet smo iz medija saznali, da ste Vi kao direktor Agencije prisustvovali toj sjednici i da ste se izjašnjavali o mogućnostima primjene člana 10. Zakona. Dalje, da ne zamaram skup, svi su se nekako pozivali na taj izuzetak i na taj član. Moje konkretno pitanje je, dakle osim ovog da li se taj izuzetak mogao primijeniti, i 500 postupaka javnih nabavki i da li ste se Vi zaista izjasnili po tom pitanju u smislu da u vrijeme pandemije, dakle, nabavka medicinske opreme i sredstava podliježe ovom izuzetku?

Takođe evo još samo da, obzirom da ste nam govorili o pripremi novog zakona što nam je jako drago, a Klub Naše stranke je upravo pokrenuo inicijativu da se u roku od 15 dana zakon dostavi u parlamentarnu proceduru, a pokrenuli smo i još jednu drugu inicijativu vezano za tzv. zelene javne nabavke, dakle – da li ste, evo, kod izrade novog zakona razmišljali upravo u tom smjeru, obzirom na, dakle, favoriziranje zaštita je okoliša čovjekove okoline, itd.?

DŽENAN SALČIN

Zahvaljujem na pitanju. Ja sad odgovaraću, ne znam ko je je prvo, koje drugo, koje treće, ali ...

MIRJANA MARINKOVIĆ-LEPIĆ

... vezano za ... 500 postupaka – da li se mogu podvesti pod ovaj izuzetak člana 10. Zakona o javnim nabavkama?

DŽENAN SALČIN

Evo, ja sam u uvodnom izlaganju rekao da mi godišnje otprilike 40 hiljada postupaka u Bosni i Hercegovini i svaki postupak za sebe je posebna priča. Svaki ugovorni organ obaveza zakonska je da cijeni situaciju u kojoj provodi postupak, odnosno način na koji ga provodi i koji postupak koristi. Znači imamo više postupaka od otvorenog, konkurentskog, pregovaračkog, izuzeća od primjene Zakona o javnim nabavkama. Izuzeća od primjene o javnim nabavkama su postavljena na način da imate negdje zakonske monopole. Zašto? Zato što je izdefinisano članom 10. I tamo član 10. stav (1) tačka b) famozni kaže, znači – ukoliko je ugrožena sigurnost građana Bosne i Hercegovine. To je široko postavljeno i kaže se u tom članu da se pozivate na druge zakona kad donosite odluku. Znači, da li to, to mogu biti zakoni od spašavanja ljudi, dobara, znači situacije koje, prvo, nisu u kontroli ugovornog organa kao tijela. I moram priznati da se to izuzeće u velikom broju slučajeva zloupotrebijavalo.

Ja sam na sjednici Vlade Federacije 16.03. bio mojom voljom, niko me nije pozvao, međutim ja sam dobio informaciju od pojedinih ministara da se želi krenuti u inicijativu suspendovanja Zakona o javnim nabavkama za nabavku medicinskih sredstava na period dok traje korona virus. Na prvu je to nama u Agenciji ... kao da neko želi da uvede anarhiju, stanje, jer tad nemamo nikakav pregled ni ko je šta nabavio, ni od koga, ni po kojim cijenama. Sutra eventualno ako neko bude tražio, po slobodi pristupa informacija, izvještaj reći će da je to tajna neka poslovna, je li, jer ... obligacije. I ja sam upravo, moram priznati da je to 16.03. situacija kad je, je li, prilično panika, imamo Italiju svakodnevno par stotina umrlih i ne znamo šta nam se dešava, a evo kroz moje poslovanje u Agenciji za javne nabavke sam znao, i mi iz Agencije smo znali da medicinski centri i domovi zdravlja jako loše upravljaju generalno i javnim nabavkama i zalihama koje imaju, i da nisu baš bili opremljeni na način da imaju potrebna sredstva. Na samoj sjednici je krenula inicijativa da nama trebaju respiratori danas, odnosno taj dan, sutra eventualno, prekosutra će biti kasno. Pričam vam situaciju, znači da se nama obraćaju, odnosno meni, i direktori kliničkih centara, evo Sarajeva, Banja Luke, Mostara, primjeri entiteta koji su bili, jer na toj sjednici je bilo prisutno 50 ljudi. Ja sam rekao zakon vam dozvoljava, u članu 10. stav (1) tačka b) imate zakonsko utemeljenje, znači ukoliko su vam ugroženi ljudski životi i morate reagovati u roku par sati da bi spasili ljudske živote možete donijeti odluku da to nabavite po izuzeću. I naravno trebate donijeti odluku u kojoj definišete zašto se izuzimate od Zakona o javnim nabavkama. Ne možete tek tako bez bilo kakvog obrazloženja donijeti odluku: Međutim, intencija je bila da je zakon sporan i da će nama umirati ljudi zato što oni ne mogu nabavljati zbog žalbi, zbog Zakona o javnim nabavkama. Ja sam ponovo rekao, znači – vi možete ukoliko, i dodatna intencija od pojedinih je bila da, pojedinih, znači ljudi sjednice je bila kao da mi definišemo šta su to hitne stvari, kao Agencija za javne nabavke, i da damo određeni vid garancije za takve nabavke da sutra ne bi tužilaštvo ili, evo, Agencija za javne nabavke provodila monitoring i pratila taj slučaj. Ja sam rekao da mi nismo stručnjaci iz pojedinih oblasti, ne znamo šta je nekom hitno, danas su hitni respiratori, maske, testovi su tad bili aktuelni, zaštitne rukavice su, sutra će možda jer je, je li, gospodin Čampara bio prisutan, tu blizu mene sjedio, ja sam rekao ako krenemo u anarhiju i desi se neka anarhija, ako ljudi počnu pljačkati trgovine, prodavnice, napadati jedni druge, možda će policija iskazati interes da hitno nabavi, ne znam, šokere, municiju, zaštitna neka odijela, znači što danas uopšte nije predmet neke hitnosti. Znači, to je stvar dana i dan kako će situacija da bude. Zato ja kažem i danas ovdje možemo donijeti odluku o izuzeću od primjene Zakona o javnim nabavkama. Evo, dok sjedimo ovdje ne dao Bog da se desi neki požar ili da se desi potres i da su ugroženi ljudski životi nemamo postupka javne nabavke, znači telefonski se sve odraduje.

To sam ja i naveo mislim kod gostovanja gospodina Senada Hadžifejzovića u Face gdje sam rekao taj dan je bio, onaj, odron na cesti Sarajevo-Tuzla kod Klادنja, gdje sam rekao da je to situacija za izuzeće od primjene, nema veze sa medicinskim sredstvima. Znači, to je bitno. Tada da jer se radi o situaciji gdje su nam ugroženi ljudski životi. I zato sam im ja rekao nemojte alibi tražiti u tome što vi nemate opremu i što nemate osnovna materijalna sredstva, jer maske i zaštitne rukavice su osnovna materijalna sredstva za rad bolnica, ne treba nam nikakav kovid. Vi ni to osnovno nemate. I onda ćete reći – znate, pa kaže, znate, gospodin Jusufović direktor Kliničkog centra Tuzla je rekao – jeste, ja ću nabaviti pa će mi doći sutra tužilaštvo. Pa, gospodine Jusufoviću doći će vam tužilaštvo i ako vam umre neko, a niste imali respirator ili niste imali potreban lijek, vjerujem da će vam doći. Znači, ja sam, to je nezvanični dio sjednice koji nema na stenogramu, ja sam mu rekao – onda gospodine nemojte biti direktor, uzmite kaput i idite preko vrata. Ne znam što ste direktor, vi morate donosite odluke ovakve ili onakve. Niko vas neće teretiti nizašta ukoliko ste odluku donijeli na temelju zakona i obrazložili zašto idete u izuzeće od primjene zakona. Ali ako idete kao što se išlo u primjenu izuzeća od zakona da se nabavi ograda za školu, da se nabave stolice stomatološke, da se nabave određene stvari koje nemaju nikakve veze. I pazite, vrlo zanimljiv detalj, da ne preskočim, moj odlazak sa te sjednice nakon što sam ja rekao šta imam reće ...

MIRJANA MARINKOVIĆ-LEPIĆ

Je li to govorite o 16. ili 17.?

DŽENAN SALČIN

..., ja odlazim sa sjednice i možda sat vremena nakon što sam ja došao u kancelariju dolazi dopis od kabineta premijera u kojem se kaže da se ide zaključkom prema Vijeću ministara da se suspenduje Zakon o javnim nabavkama za nabavku lijekova, ima taj zaključak Vlade, ... zaključak Federalne vlade. Ja sam tad hitno reagovao i kontaktirao predsjedavajućeg Vijeća ministara i rekao da nema potrebe da se ide u suspenziju zakona. Prvo to će trajati mjesec dana, uz najbolju volju, jer Parlamentarna skupština samo može suspendovati zakon ili donijeti izmjenu člana 10. za taj dio. Postoji utemeljenje u zakonu da se takve stvari nabavljaju. I mi u dogovoru sa predsjedavajućim Vijeća ministara, je li, istanci koja je, ... direktno odgovaramo, kažemo da ćemo napraviti jedno saopštenje koje 17. u jutarnjim satima puštamo kroz sistem, jer možemo, svim ugovornim organima u Bosni i Hercegovini i svim ponuđačima, otprilike na 15 hiljada adresa je to otišlo, ne ide to meglom, to ide kroz sistem i svi su sigurno zaprimili, u kojem smo eksplicitno jasno rekli kada se može koristiti pregovarački obavještenja i kada se može koristiti izuzeće od primjene zakona.

Na sastanku u Agenciji za istrage i zaštitu i Državnog tužilaštva na kojem sam i ja bio, ako se sjećate vezano za ovaj slučaj nabavke respiratora, direktor Agencije za istrage i zaštitu je donio to saopštenje i rekao – ja nisam, ne znam ništa o javnim nabavkama ali mi je iz ovoga jasno stvarno kad mogu nabavljati, odnosno kad su stečen i preduslovi. I vrlo je indikativno da ti ljudi svi vrlo dobro znaju kada se koristi pregovarački, bez obzira na izuzeće jer ga koriste i u mirnodopskim vremenima. Znači, oni imaju službe, oni vrlo dobro znaju, samo su tražili neki alibi, da kažem, za neko postupanje koje možda nije zakonom utemeljeno, a što smo vidjeli kroz izvještaje koje su dostavili. Samo da vam kažem zašto je neko tražio da se suspenduje zakon – tad ne bi imali ni jedan izvještaj, ovako su oni dužni i ako su proveli ... od primjene zakona u roku od 30 dana Agenciji poslati izvještaj šta su nabavili, od koga su nabavili i tačnu specifikaciju i sl., što su nam i dostavili. Mi smo ih čak i pitali ..., jer nam, znate kako, dostave ... nabavka medicinske opreme tri miliona. Dobro, ali nam specificirajte šta je ovdje, šta je medicinska oprema tri miliona. Pa onda vidite da imamo stomatološke stolice, da imamo

određene ... koje se nikako ne mogu dovesti u vezi sa kovidom i odbranom ljudskim životima i kada morate reagovati u roku.

Tako da, pa se onda ponovo vraćam, vjerovatno, zašto su oni to radili? Vjerovatno zato što se nisu bojali niti Agencije za javne nabavke, niti bilo kojeg tijela da ih sutra može spriječiti ili ... može nešto poduzeti jer kažu – mi smo išli u dobroj volji, spašavali ljudske živote. I, ja kažem nisu svi, jer to je situacija od situacije, situacija se mijenjala iz dana u dan. Ja vjerujem da je dosta ljudi imalo časnu namjeru, onaj, da uredi nešto dobro, i dosta provedenih nabavki je bilo u skladu sa zakonom, odnosno izuzeće je bilo obrazloženo, izuzeće se ticalo, znači, isključivo te opreme koja jeste, vidjeli smo iz te nabavke da je cijena bila normalna. Opet kažem ne cijenimo mi to, nije naša nadležnost ali vidjeli smo ... sa tržišnim uslovima da nije bilo odstupanja kod dobrog dijela. Međutim, evo Federalna uprava civilne zaštite je koristila sve nabavke po osnovu izuzeća, znači oni su sve i jednu nabavku provodili putem izuzeća.

DAMIR ARNAUT

Izvinjavam se, sve, u kojem periodu, Federalna uprava civilne zaštite je sve nabavila bez, na osnovu izuzeća, u kojem periodu?

DŽENAN SALČIN

U periodu od izbijanja pandemije korona virusom, znači negdje od 15.03. do, pa i do maja, i maju su nabavljali putem izuzeća, ja ne znam ...

DAMIR ARNAUT

Sve, sve, nije bilo ni jednog ...

DŽENAN SALČIN

Ni jednog postupka nije bilo da nije bio putem izuzeća.

DAMIR ARNAUT

Hvala Vam.

MIRJANA MARINKOVIĆ-LEPIĆ

A jeste li prisustvovali ovoj sjednici sutradan 17. za koju ovdje mi u ovom istraživanju imamo podatak da nema, ne može se naći izvještaj o toj sjednici na stranici Vlade, a da ste Vi takođe tad prisustvovali i tumačili ovaj član 10. Zakona? Znači, to je 161. hitna sjednica Vlade, održana 17.03., znači sutradan.

DŽENAN SALČIN

17-og ne.

DAMIR ARNAUT

Hvala.

Imamo dalje pitanja, samo zamoliću, nije ničija krivica ali imamo sudiju Blagojevića koji nas čeka, znači gospodin Helez, pa gospodin Borenović, dakle gospodin Helez, gospođa Čolo, gospodin Begić i gospodin Borenović.

ZUKAN HELEZ

Za razliku od prethodne Agencije, je li, ova Agencija ima jako velike ovlasti, bio sam ministar u Vladi Federacije i vjerujte da nikad nisam upoznao tu osobu ko je bio direktor, niti sam, imao sam neko strahopoštovanje prema toj Agenciji i tim osobama tamo koje rade. I vjerovatno zbog toga iako je ministarstvo na tom godišnjem nivou oko 500 miliona imalo budžet, višemilionske su bile javne nabavke svake godine, hvala Bogu nisam zaradio ni jednu krivičnu, ni jednu prekršajnu prijavu, izašao sam čist iz svega toga. Tako da ova Agencija ima itekako velike ovlasti, to znam sigurno. I ja ću biti konkretan, ustvari samo još jedna stvar, žarišta korupcije u Bosni i Hercegovini, ja mislim da se svaki građanin slaže, su bila u tri segmenta. Dva su dobrim dijelom iza nas, to je privatizacija i donacije, i sad je ostalo javne nabavke. Ako tome stanemo u kraj vjerujte da neće više biti atraktivno ko će biti direktor, ko će biti ministar, itd., presijeca se taj lanac. I ovdje je sad srž tih problema oko korupcije.

Prvo moje pitanje – Da li je iko vršio pritisak na Vas kao direktora Agencije jer ste vrlo bitni u tom lancu oko javnih nabavki, da ne citiram član ove zakona, a prije svega mislim na premijera Vlade Federacije, gospodina Novalića, jer on je taj koji potpisuje, ministricu finansija u Vladi Federacije i direktora Civilne zaštite? Ukoliko je sama finansirala Civilna zaštita onda su, onda je veći teret na njima, imaju veću odgovornost, ukoliko je sufinansirala Vlada Federacije, odnosno Ministarstvo finansija onda dijele nekakvu odgovornost i oni su saučesnici.

I drugo pitanje – Da li ste Vi stavljali svoj potpis na bilo koji od ovih papira i da li se iko Vama žalio u procesu ..., da li je još neko bio zainteresovan osim ove, kako se zove, „Srebrna malina“, sad govorim konkretno o ovom slučaju?

I posebno pitanje – Da li ste primijetili i jeste li išta poduzeli da se u procesu javnih nabavki kod određenih ministarstava, pa i personalno ministara u pobjedi na tenderu ili najboljoj ponudi pojavljuju uvijek iste firme u osam godina? To sam primijetio u revizorskom izvještaju koji nam dostavljaju revizori i to su apostrofirali kao jedan od problema.

Opet iz iskustva govorim, kod mene se nikada nije ponovilo, valjda ovi što su izgobili na tenderu onda u narednom periodu bolje pripreme pa pobijede. Nemoguće da za osam godina ista firma kod istog čovjeka, pa i personalno ime i prezime pobijedi uvijek na tenderu.

Hvala lijepo.

DŽENAN SALČIN

Evo odgovor na prvo pitanje, znači – ne, niti je premijer, niti doministrica, niti direktor Federalne uprave civilne zaštite ni na koji način nisu vršili nikakav pritisak. Evo, opet kažem, ja sam čak toj sjednici prisustvovao na moju inicijativu gdje sam zvao kabinet premijera i razgovarao sa njim i rekao mu da trebam doći na sjednicu kako bih objasnio da nema potrebe da se suspenduje zakon, jer tim činom idemo u anarhiju. Znači, ...

Ono što je simptomatično možda jeste, a sada dijelo odgovaram na Vaše drugo pitanje, Federalna uprava civilne zaštite je većinom u ovim postupcima nabavke koristila sredstva koja je prebacila Vlada Federacije. Znači, ona u momentu postupaka, je li, nabavke ovih sredstava nije imala vlastita sredstva koja prikuplja, ne znam sad kako, sigurno, vjerovatno ima, kako ona ima svoja sredstva. I oni su proveli, evo imam ovdje ... putem izuzeća 30 ugovora vrijednosti 18.964.110,08 KM.

ZUKAN HELEZ

... dobije godišnje u budžetu koliko im prebaci ministarstvo. A da li je bilo u ovom periodu vanrednih prebacivanja sredstava?

DŽENAN SALČIN

Da, upravo to. Znači, većina ovih nabavki, ovih 18 miliona, je bila iz ova dva transfera Vlade Federacije koju je Vlada prebacila ... Ono što smo mi prilikom rada monitoringa, jer kad radite monitoring vi ste jedna vrsta istražioca, i mi smo to uputili svakako i rekli na sastanku da Državnim tužilaštvom, što su oni prihvatili. Tamo imate situaciju, dvije odluke Vlade Federacije koje su se odnosile, mislim, na dva miliona i tri miliona, to su bile dvije odluke, jedna je dva, jedna tri miliona, jer Federalna uprava civilne zaštite, da bih vama pojasnio, dostavlja potrebe Vladi Federacije gdje se egzaktno kaže, stavka 1. zaštitne maske – procijenjena vrijednost ta, količina ta, pa onda idemo testovi – količina ta, cijena ta. I sad u tim cijenama stoji procijenjena vrijednost, znači vi procijenjenu vrijednost cijenite prije postupka nabavke. Ispitate tržište, nije bitno, pitate nekog koliko se nešto kreće. Međutim, kad smo analizirali zaključene ugovore svih tih osam stavki cca tri miliona su, procijenjena vrijednost je egzaktna nabavnoj vrijednosti iz ugovora, što znači da je formalno pravno ponuđač pokretao postupak javne nabavke, što je, po nama, velika indicija za krivično djelo i ... dogovor. Znači, ja vama kažem imam 20 hiljada maski, cijena je 2,5 marke i vi u procijenjenu vrijednost stavljate tamo ..., samo nisu naveli ko je ... Naš dojam, Agencije za javne nabavke je da je ovo, mislim da je to gospodin Adamović rekao na jednom gostovanju, da je ovo vrlo čist slučaj. I svi ovi slučajevi su, po nama, vrlo čisti, zato što se tu niko nije libio da nešto sakrije, oni su radili sve onako kako rade to, sasvim normalno. Znači, ja vam moram reći da tu nema, nije to težak predmet, to je, znači, evo kažem vam, kako ste vi saznali da ovo košta ovoliko, odakle vam ovaj iznos, kako ovaj iznos ..., kako je ova firma koja nikad u životu ništa nije radila došla, odnosno kako ste vi došli do nje pa znali da ona ima to.

Ja, treće pitanje, nismo mi stavljali potpis na nabavku jer to nije naša nadležnost, odnosno nama je indikativno samo bilo što Federalna uprava civilne zaštite za vrijeme pandemije korona virusa nijednom nije podigla slušalicu ili uputila dopis da bi pitala Agenciju za javne nabavke savjet. Ali znate zašto? Zato što bi im mi rekli da ne može, odnosno da bi im mi rekli ovako morate i sutra bi recimo imali tu situaciju, zato sam ja išao na tu sjednicu Vlade da im ja kažem ovako možete, ali ovako ne možete. I njima to nije bilo u interesu. Vjerujte Federalna uprava civilne zaštite ima respektabilan tim ljudi tamo koji se bave javnim nabavkama, imaju i znanje, znali su oni šta rade. Naravno, vjerovatno su ti ljudi radili pod nekim određenim pritiskom. Znači, predmet respiratora, kratko, ponuda dolazi 02.04., ugovor se zaključuje 03.04. i donosi se Odluka o pokretanju postupka javne nabavke. Znači opet imamo situaciju da je formalno pravno ponuđač pokrenuo postupak javne nabavke i da je procijenjena vrijednost egzaktna ponudi „Srebrene maline“. Znači, to ne može, to je odmah, prvo nije to domen više prekršaja, znači kako ste vi došli i gdje je, tih osam ponuda nigdje ne postoji, mi smo isto tražili u našem monitoringu da nam dostave tih drugih osam o kojima oni pričaju, nema te ni jedne ponude. Znači, oni nisu nazvali ni jednog ozbiljnog, pazite Zakon o javnim nabavkama kaže da za svaki ugovor iznad 10 hiljada KM morate prije zaključenja ugovora dobiti mišljenje Pravobranilaštva. Pravobranilaštvo je radilo i 02.04., 03.04., jer su druge institucije tražile saglasnost Pravobranilaštva, koje su isto nabavljale hitno medicinske, je li, nije samo Federalna uprava civilne zaštite nije tražila. Zašto? Pa, vjerovatno ne bi, Pravobranilaštvo je reklo da onakav ugovor nije prihvatljiv, gdje nemate ozbiljnost, garanciju za ozbiljnost ponude, gdje nemate garanciju za dobro izvršenje posla, gdje, uostalom ako se

sjećate onog 01.05. kad smo mi radili 01.05. gdje pomoćnica direktora na aerodromu kaže da su stigli respiratori fala Bogu i da ćemo sad pozvati firmu da stavi to u funkciju. Mislim, mi smo onda reagovali, evo imam ovdje dopise, prema tim firmama, prema njima da nam kažu kako su izabrali te firme. Jer, postupak javne nabavke podrazumijeva, je li, jeste li ugovor sa „Srebrenom malinom“ definisali da ona snosi te troškove, onda ok, „Srebrna malina“ može angažovati bilo koga, ali ne možete ponovo budžetskim novcem platiti nešto, je li. I kompanije koje su citirane u tom TV izlaganju, odnosno prilogu su rekle da su i kontaktirane od strane Federalne uprave civilne zaštite da to urade. Mi smo im rekli da to ne rade jer nemamo nadležnost da ih stopiramo, da im zabranimo, nije to naša nadležnost, mi smo sugerisali. Ljudi su rekli da odustaju od bilo kakvog angažmana do daljnjeg. I evo, imali ste situaciju da i sada ti respiratori nisu stavljeni ni u kakvu funkciju.

Zašto vam to govorim? Znači, vjerovatno je neko htio i da to prođe ispod radara, znači da ta institucija ili te firme daju i kažu da je to sve prihvatljivo i da se raspoređi po zdravstvenim ustanovama. Ko bi onda utvrdio šta smo nabavili? Vjerovatno niko. Poređenja radi raspitali smo se, znači, stavljanje u funkciju tih respiratora po mjestima gdje su dopremljeni, to možete samo staviti u funkciju u bolnici, odnosno tamo gdje, a ne u nekom skladištu i vidjeti da li to nešto radi. Između 150 i 200 hiljada KM košta. Znači, tako da ...

DAMIR ARNAUT

Hvala Vam gospodine Salčin.
Zamoliću Vas samo malo kraće, konciznije odgovore.
Gospođa Čolo. Izvolite.

ALMA ČOLO

Ja ne bih da ulazim u suštinu predmeta jer se vodi istraga i bojim se da ne uđemo na opasan teren. Ali evo, voljela bih da mi Vi kažete – Zašto je Federalna uprave civilne zaštite ovdje bila ugovorni organ za nabavku medicinske opreme? Jesu li oni osposobljeni da umiju napraviti tendersku dokumentaciju za nabavku visokosofisticirane medicinske opreme, jesu li to ikada radili? To je jedno pitanje.

I drugo pitanje – Da li Vi mislite, s obzirom da postoji percepcija i da je očigledno da u Bosni i Hercegovini u domenu javnih nabavki ima korupcije, da li Vi mislite da sudovi u Bosni i Hercegovini adekvatno procesuiraju nezakonitosti u području javnih nabavki?

DŽENAN SALČIN

Prema informacijama koje imamo Federalna uprave civilne zaštite prije izbijanja pandemije korona virusa nije nikada nabavljala nikakva medicinska sredstva, niti medicinsku opremu. Za to je njoj ovlaštenje dala Federalna Vlada jer je njoj prebacila novac kako bi nabavila određenu medicinsku opremu koju je Federalna uprave civilne zaštite, kaže, spisak dobila od Zavoda za javno zdravstvo na kojem, na tom spisku nema ni pečata, ni potpisa, samo neki spisak od 70, 80 artikala, ono, evo i mi sad svi znamo nabrojati otprilike o čemu se radi. Znači, nisu nabavljali nikad. Tehničku specifikaciju nisu pripremali jer niko tamo ne zna pripremiti tehničku specifikaciju. Mogli su, zakon ne zabranjuje, da angažuju stručno lice, da ga plate ugovorom o djelu ili ukoliko neko želi besplatno, da im sačini tehničku specifikaciju, mogli su skinuti sa portala Javnih nabavki jer respiratori se nabavljaju i u normalna vremena. Imate ih sada 100, i samo kliknete jedno dugme ... I zato ja kažem oni su to sve znali. Međutim,

nisu, jer bi onda išli u jedan drugi domen koji njima nije odgovarao, jer su oni unaprijed znali šta nabavljaju, tako da nisu, ono što se kaže, čačkali mečku.

Drugo pitanje, možete li me samo podsjetiti još, izvinjavam se.

ALMA ČOLO

Da li Vi mislite da sudovi adekvatno procesuiraju nezakonitosti u domenu javnih nabavki?

DŽENAN SALČIN

Apsolutno ne, vlada veliko neznanje sudova. Moram istaći čak da evo mi, pošto se pojavljujemo, evo kažem, u 40-ak predmeta prekršajnih prijava kao tužioc i pripremimo ozbiljnu, i dokaze iznesemo i poznajemo Zakon o javnim nabavkama, te kazne su smiješne, odnosno one stimuliraju tog nekog ko je počinio prekršaj da sutra ponovo to radi. Čak sad imamo situaciju da sami sebe prijavljuju kao bi, je li, znate, izbjegli da sutra krivično ne odgovaraju po tom osnovu, odnosno, evo, odgovaraće prekršajno, da ne bi sutra odgovarali krivično. Recimo to je jedna situacija koja je. U nekim predmetima na kojima radimo, evo čak imamo saznanja da tužioc odrade dobar dio posla i savjetuju se i sa Agencijom za javne nabavke, međutim onda sudija uradi nešto što nikom nije logično.

DAMIR ARNAUT

Hvala.
Gospodin Begić. Izvolite.

ZLATAN BEGIĆ

Gospodine Salčin zahvaljujem na iscrpnom svjedočenju ovdje. Ja bih, trudiću se da budem što kraći, moje pitanje zapravo glasi, ne samo vezano za ovaj slučaj koji izgleda nije izuzetak, postaće pravilo da se, na neki način, osigura procedura čisto jasno, kristalno jasno, javnih nabavki u, uslovno rečeno, ne uslovno rečeno, dakle evidentno, vanrednih okolnosti koje su sad pred nama i u narednim mjesecima. Jedno pitanje radi javnosti i radi kolega, a ne tiče se ovog posljednjeg slučaja, uglavnom su kolege iscrpile tu tematiku i Vi ste to vrlo detaljno svjedočili, kada je riječ kandidatu, odnosno ponuđaču – Da li subjekt koji je pred stečajem ili koji ima neplaćene doprinose, poreze, tid., može biti učesni u postupku javnih nabavki?

DŽENAN SALČIN

Znači, poslovni subjekt koji je pod stečajem može biti ponuđač, međutim ne može se, bilo da je pod stečajem ili ne, ukoliko ne može da obezbijedi potvrdu o redovnom, odnosno izmirenim obavezama, porezima indirektnim i direktnim, ne može se, odnosno može se prijaviti na postupak javne nabavke ali će biti odbačen od strane komisije za nekvalifikovan, odnosno nije ispunio kriterije tendera.

ZLATAN BEGIĆ

Zahvaljujem na odgovoru, to dakle više radi javnosti koja ovo prati i radi kolega koji možda nisu upućeni. Vi tada niste bili direktor Agencije, ali ja pretpostavljam, pošto ste vrlo

detaljan čovjek koliko ja vidi, da ste možda upoznati i sa tim slučajevima. I na kraju slijedi pitanje – Šta ova zakonodavna vlast generalno može da uradi, po Vašem mišljenju, da bi se svi ti procesi, ne samo koji se odnose na nabavke pod vanrednim okolnosti, nego, evo, i ovaj slučaj koji ovako se proteže, gdje je sve po zakonu, a ustvari iza toga stoji nešto što, niti je moralno, dakle zakonito ne mora ujedno značiti, i moralno i sigurno ima određene tragove korupcije? Naime, dešava se da određene firme naruče od firmi koje su u državnom vlasništvu određenu vrstu roba. Budući da te firme koje su u državnom vlasništvu ne ispunjavaju uvjete, dakle njihova prijava se mora odbaciti, ne mogu se, ustvari mogu se prijaviti ali će njihova prijava biti odbačena, i onda te firme od kojih su neke i kufer firme koje su u međuvremenu narasle u prave imperije, finansijske imperije to treba znati, recimo kupuje komad određene robe pod 20 KM, a onda toj istoj državi koja je većinski vlasnik tog privrednog subjekta prodaju taj isti komad robe, da li kroz tendere u elektroprivredi, MUP-ovima, itd., ja mislim da je iznos 139 maraka, evo da budem precizan, ako nije onda je 137. To je, dakle, ekstra profit, ekstra dobit, sve zasnovano na zakonu. I, da li sam ja u pravu ako kažem da, zapravo ova posljednja dešavanja su samo vrh ledenog brijega i da kod nas mnogo veći problem predstavlja ono što je ozakonjena korupcija gdje je sve po zakonu i gdje na štetu države i državnih privrednih subjekata pojedinci stižu enormna, enormna bogatstva? I, naravno, šta mi kao zakonodavna vlast u tom pogledu možemo, ovaj, učiniti?

Hvala lijepa.

DŽENAN SALČIN

Hvala Vama na pitanjima. Evo, kao zakonodavna vlast mislim da je ... prioriteta da se usvoji ovaj Nacrt izmjena i dopuna zakona koji će, evo nadam se, vrlo brzo doći u Parlament BiH sa svim njegovim izmjenama. Jer, ako usvoji se Zakon o javnim nabavkama bez inspeksijskog nadzora, bez krivičnog djela, bez smanjenja sukoba interesa, bojim se da će to biti neke kozmetičke izmjene. Naravno, evo, znamo kako ide parlamentarna procedura i kako se zakon usvaja, onaj. Ja kažem da je sigurno, i ovaj koji je na snazi, moram vam priznati da je zakon evropski, on je sačinjen na osnovu direktiva iz 2004., ovaj novi je po direktivama iz 2014., međutim problem je što se on krši, krši se, drugi problem je znači. Usvajanje zakona je jedan vid rješenja. Drugi je da imamo adekvatno odgovor, da imamo da se pojedinci kazne prekršajno, krivično, da država pošalje poruku da se ne može tolerisati ovakav vid ponašanja, da se ne može ono što je javno, i da ne može privatni interes biti ispred javnog. Ali evo, čisto da imate jednu sliku, neću dužiti, mi imamo sa Svjetskom bankom i sa USAID-om jedan projekat Centralizacija javnih nabavki na nivou kantona. Evo, gospodin Helez je spominjao kanton, vi ne možete da vjerujete koliki otpor mi imamo, neću reći od premijera ni vlade, nego koliki otpor imamo od, centralizovane javne nabavke podrazumijevaju, recimo, da se nabavlja za sva ministarstva sve ono što je isto, gume, gorivo, olovke, fascikle, ne znam, ogrjev, Škole, znači svaka, zašto je taj pritisak, evo i škola koje imaju skromne budžete? Zato što onada oni gube realno tu neku moć. Znači, bez obzira što škola ima skroman budžet na nivou godine od 10 hiljada KM, taj direktor osnovne škole želi da je bitan pa da i tih 10 hiljada maraka podijeli nekom, jer on kaže – neće oni meni nabaviti, što znači tolike opstrukcije evo već dvije godine pokušavamo kroz razne radionice i kroz razne pritiske, evo i USAID-a i Svjetske banke da to zaživi. Znači, društvo generalno nije spremno, kažem vam, od direktora osnovnih škola, zamislite onda sad ako imate direktora javnih preduzeća i sl. Znači, sve se vrti oko tog budžeta.

Usvojiti zakon, kazniti, poslati poruku pojedincima, jer vjerujte, evo mi, bez obzira što podnosimo prekršajne prijave vrlo brzo se proširila vijest da Agencija podnosi prekršajne prijave, nije nikome fino doći na sud, pogotovo ne, pa i ako vas kazni prekršajno 300 maraka izađe ako ništa na par portala da je načelnik kažnjen sa nekim ... ali je kažnjen i drugačije se

ponašaju, da ne kažem ako se vodi istraga. I opet kažem, evo, saradnja je dobra, moža ona uvijek biti bolja, meni je žao samo što se to radi usljed pritiska međunarodne zajednice, to bi mi sami trebali raditi.

I evo, za kraj, moža ako vi budete imali dodatna pitanja može, ja se ne mogu oteti tom dojmu, mi se uvijek bavimo posljedicama, nažalost. Mi se moramo baviti uzrocima, a uzroci su, evo, rekao sam vam, uzroci ..., znači najveća korupcija se sada dešava u pripremi tendera i u realizaciji ugovora. Sam tender je transparentan, na portalu, sve javno, dogovor se pravi prije ili poslije kad se aneksiraju, onaj, ugovori. Pazite, vi imate situaciju da imate sudiju, aneks ugovora nije dozvoljen Zakonom o javnim nabavkama, znači ne postoji aneks ugovora, to ne postoji, morate provesti drugi dodatni postupak javne nabavke, pregovarački, bez obzira ... bilo šta. Imate i masu, i to dođe tamo, on kaže – pa eto, ne znam, nije ošteti budžet, nije napravio neki interes, a vrijednost radova dva puta veća nego iz osnovnog ugovora.. Ako je građevina, neko je napravio projekat, razumijem da su projekti stari, ali ako nešto vrijedi milion a postane tri, onda nešto nije u radu.

DAMIR ARNAUT

Hvala gospodine Salčin.

Gospodin Borenović, i zamoliću Vas samo nakon gospodina Borenovića, mislim da je ostalo, da ste ostali dužni jedan dio odgovora gospođi Marinković-Lepić oko zelenih nabavki.

Izvlite gospodine Borenoviću.

BRANISLAV BORENOVIĆ

Hvala.

Mnogo ste Vi stvari rekli koje samo potvrđuju sve ono što smo mi, nažalost, imali, da kažem, osnovu sumnje. Jedno pitanje vezano za ..., jedan set pitanja vezano za ... konkretne stvari.

Prvo, oko ovog novog zakonskog, tj. izmjene i dopune zakonskog rješenja – Da li je tu planirano da se postupak malih vrijednosti do 6.000 KM, ti tzv. direktni sporazum da postanu kroz planiranje stvarna zakonska obaveza, a se planiraju? Da li će podnošenje izvještaja implementacije ugovora postati zakonska obaveza? I d li će se zakonski dozvoliti uvid u narudžbenice i fakture, o izvršenim uslugama i radovima?

To su tri konkretna pitanja koja su mi dali ljudi koji se bave ..., pa prvo to.

DŽENAN SALČIN

Da, sve tri stvari su integrisane u novi Nacrt izmjena i dopuna zakona.

BRANISLAV BORENOVIĆ

Hvala. I ovaj dio vezano za tri vrlo konkretna slučaja koja ste, se može podvesti pod onu rečenicu koju ste Vi rekli – unaprijed su znali šta će nabaviti. I da je, ja lično nemam ništa protiv izuzeća u vanrednim ekstremnim okolnostima, ali ako je to izuzeće pravljeno za lov u mutnom, zato je vrlo važno praviti ovaj monitoring svih postupaka koji su se desili od 15., tj. od 16. marta pa do, ne znam, do kraja maj mjeseca.

Slučajno kao poslanik sam imao uvid i došao do nekih saznanja vezano za jednu nabavku koja je višemilionska, i ako se završi prekršajnom prijavom da neko plati 300 maraka a zaradi pet miliona maraka, mislim da je to onda samo dno dna koje smo dotakli. Radi se o

nabavci 50 respiratora, i volio bih da čujem Vaše mišljenje o tome, od strane Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske koje je toliko urgentno, žurno želilo respiratore da je 08. aprila sve završeno, potpisan je ugovor o nabavci 50 respiratora po cijeni od 134.455 KM, bez PDV-a. Dostavljen je predračun isti dan, isti dan je izvršen avans, isti dan je, navodno, izvršena i uplata, toj nekoj firmi švicarskoj, u iznosu od skoro tri miliona eura. Pazite, 08.04. sve urgentno završeno do 14 časova i 16 minuta, ako su tačni dokumenti koji su čak i javno objavljeni. Koliko se žurilo do dođu respiratori u Republiku Srpsku ti respiratori, koliko je nama poznato, ne da nisu isporučeni u roku koji je bio predviđen od nekih 14 dana, nego možda čak nisu ni isporučeni ili su došli u drugoj polovici maja, jer imamo jednu veliku prazninu u dokumentaciji koja je dostavljena od strane Uprave za indirektno oporezivanje, koja je medijima dala podatke o uvozu respiratora, nekih devet uvoza od kojih za sedam su bile količine, za dvije nije bilo količina. I da je u aprilu mjesecu kada je gorila zemlja, kako ste Vi rekli, došlo svega devet respiratora, ne ovih nego nekih drugih i da, po onome što je objavila Uprava za indirektno oporezivanje najskuplji respirator koji je ušao, koji je uvezen od strane ove privatne firme, koja me ne interesuje, mene interesuje onaj ko je ugovorio posao. Ko je taj ko je javnim novcem omogućio nekome da zaradi pet, šest ili 10 miliona maraka, da je cijena respiratora najskuplja koja je ušla u Republiku Srpsku bila 31 hiljada KM?

Interesuje me šta ćete vi uraditi po tom pitanju, pošto nisam znao da imate toliku snagu, dobro je da imate, da vi na bazi monitoringa možete da podnosite određene prijave nadležnim tužilaštvima? Da li ste uputili prijavu po pitanju ovog ugovora vezano za Fond zdravstvenog osiguranja i firme „Medietik“ vrijedan 7.800.000 KM koji je, vidjet ćemo na kraju šta će se desiti? Šta ste uradili po pitanju javnih nabavki Instituta za javno zdravstvo Republike Srpske vezano za onu turističku organizaciju gdje je privatnik iz te turističke organizacije izvlačio direktno novac na svoj račun kao da je to njegova ćaćevina, šta ste tu uradili po tom pitanju? I šta ste uradili po pitanju nabavke pokretne bolnice, bez obzira ... novac vraćen, tu se očigledno radilo o nekim stvarima koje su potpuno nelogične, posebno ako se uzme u obzir činjenica da oni nikad nisu podnijeli zahtjev za hitan interventni uvoz agenciji koja je za to nadležna?

I potpuno se slažem s Vama, uzrok svega ovoga je ... Tamo kad se pravio dogovor ko je na koji način omogućio nekome da, iako nije ekskluzivni distributer te opreme, dobije pravo da uvozi nešto što je, možda, neko mogao uvesti zato što ima sporazum sa nekim preduzećima koji se time bave.

DŽENAN SALČIN

Hvala na konkretnim upitima. Mi smo kako za nabavku respiratora u Federaciji, tako i za većinu nabavki. Prva informacija koja je dolazila do nas je bila iz medija, za neke smo dobili neke anonimne prijave, ali nakon što smo i saznali iz medija o čemu se radi, jer i te anonimne prijave su se u biti ticale više tih navoda iz medija. Mi smo protiv Instituta za javno zdravstvo Republike Srpske, znači, koji je naveo nabavka ta, pacijent – monitor, vrijednost 197 hiljada gdje su pregovarači bez objave i nabavka pokretne bolnice u iznosu od 4.287.0000 formirali spis, kompletirali ga i prosljedili ga Republičkom javnom tužilaštvu Republike Srpske. Prema informacijama koje ja imam Državno tužilaštvo je preuzelo taj predmet, prema informacijama koje imam, ne znam, znači mi smo nadležnost, na nadležno tužilaštvo prosljedili.

DRAGAN MEKTIĆ

Oprostite molim Vas, što ste vi u ovom slučaju išli prema .../ne razumije se/..., moram reći o istom slučaju respiratora u Federaciji išli ka Državnom tužilaštvu?

DŽENAN SALČIN

Dobro pitanje. Svo vrijeme smo bili u komunikaciji sa tužilaštvom. I prvobitna informacija je bila, znači, da nabavku ove bolnice prosljedimo na Republičko javno tužilaštvo, međutim poslije se, kad smo i prosljedili već dokumentaciju došla informacija da će Državno ipak preuzeti taj predmet. Jer, mi kontaktiramo onoga, mi nismo prosljediđivali dokumentaciju Državnom tužilaštvu vezano nabavku respiratora Federalne uprave civilne zaštite, oni su sami to izuzeli. Znači, mi nismo nikakav dokument slali njima, nego, mi da smo slali slali bi, znači, Federalnom tužilaštvu, vrlo vjerovatno, koje je po zakonu nadležno. A onda da li bi ono prosljedilo dalje na Državno, znači mi nismo slali ni predmet Federalne uprave civilne zaštite prema tužilaštvu, nego se ono samo pojavilo na sastanku i preuzelo dokumentaciju od Kntonalnog tužilaštva koje je bilo pokrenulo postupak javne nabavke. Ja koliko znam da, ovaj, respiratori Federalne uprave civilne zaštite sigurno jeste, a koliko znam i ovaj vezan za mobilnu bolnicu.

Što se tiče, samo da kažem, znači pored Institut za javno zdravstvo imamo još pet problematičnih nabavki po nama, isto smo kompletirali dio dokumentacije, dio još očekujemo i vjerovatno će, po nama, upravo i ova medicinska zaštitna oprema sa Travel for Fun d.o.o. Banja Luka vrijednost 2.388.000 zaključen 10.04. u ugovoru piše – rok izvršenja do potpune isporuke. Mi nismo nikad takav ugovor ... Ja ne znam da li ste vi, evo ja nisam pravnik ali kakav je ugovor u kojem piše da je rok do potpune isporuke. Znači, može biti vječno.

Infuziona pumpa Medicom d.o.o. Grude, nije bitno, 23.600 zaključen, isto rok isporuke do potpune isporuke. Znači, nabavljate jedan artikal, nema sukcesivno, evo sad ako ste nabavili 100 respiratora pa možete reći sukcesivna isporuka 20, 20, 20, razumijemo da je teško pribaviti bilo respiratore, ali jedan artikal nabavljate, kako će biti do potpune isporuke. Valjda se isporučuje ili se ne isporučuje. I sve su im takve, svi su im u ugovoru te stavke do potpune isporuke. Znači, je li, set za testiranje, brzo testiranje na antigen SARS-CoV-2 „AKO MED“ d.o.o. Banja Luka na vrijednost, je li, milion i po KM zaključen 11.05. Šta mi 11.05., kakva ..., o čemu pričamo, kakav, već tad imamo 500 hiljada testova koje smo dobili u Bosni i Hercegovini. Evo, sad ne znam ni gdje su, to je pitanje.

Znači, vrlo bitan aspekt člana 10. izuzeća je hitnost, vremenski okvir. Svaki ovaj ugovor je problematičan zato što je tamo rečeno da se hitno išlo u nabavku sa Medietik-om, sa „Srebrenom malinom“ jer je rok izvršenja, odnosno oni su ponudili najbrže isporuku. Evo, mi sad vidimo da u biti osnov za izuzeće nije više osnov za izuzeće, jer nismo imali, mi smo imali slučajeve gdje su se i Klinički centar Tuzla, i Bihać, i Mostarska bolnica izuzimali i nabavljali upravo po izuzeću ali je rok isporuke bio ispoštovan. Znači, radilo se o dva, tri, većinom su to bili neki lokalni domaći dobavljači koji su možda u tom trenutku imali na zalihi. Ja razumijem i tu situaciju da je bilo teško i nepredvidivo, je li, morali ste avansom platiti, međutim morate se osigurati ugovorom. Ugovor, je li, Zakon o javnim nabavkama jasno definiše šta morate obezbijediti – garanciju za dobro izvršenje posla, morate obezbijediti garanciju za ozbiljnost ponude. Te dvije, bez te dvije stvari kad se radi o izuzeću od primjene zakona morate ispoštovati. Ovdje, koliko ja vidim, ne znam da li je bilo, pretpostavljam da nije. Što se tiče Medietik-a nama je upalo u oko zato što je to jedna, firma je dobila za sedam ugovora, u roku od 12, dana 36 miliona KM posla.

_____ (?)
/nije uključen mikروفon/

DŽENAN SALČIN

„Medietik“, mislim da je, Banja Luka. „Medietik“ Banja Luka za 12 dana 36 miliona KM za sedam ugovora. Oni su, mislim da je sve išlo preko zavoda za, Fonda zdravstvenog osiguranja. Oni su nam to dostavili, mi smo zatražili za svaku pojedinačnu nabavku, znači, i odluke, i specifikaciju, i ostale stvari. Nešto smo, pripremamo i vjerovatno će se sve proslijediti Državnom tužilaštvu.

BRANISLAV BORENOVIĆ

I samo pitanje – je li vi tražite podatke od Uprave za indirektno oporezivanje, uvozne fakture i deklaracije?

DŽENAN SALČIN

U ovoj fazi, koliko ja znam, još uvijek ne.

DAMIR ARNAUT

Hvala.

Samo, molim Vas, vrlo kratko, ovo pitanje gospođe Marinković-Lepić i završavamo.

DŽENAN SALČIN

Da, upravo vezano za zelene javne nabavke, znači u zakonu postojećem već stoji dio vizan za zelene javne nabavke, međutim moram priznati da je to jako minoran broj, znači u promilim se može mjeriti gdje ugovorni organi daju pažnju na taj, na takve stvari. Međutim, mi smo sa Svjetskom bankom pokrenuli bili jedan projekat od kojeg je ona odustala, jer nije imala budžeta, međutim nastavljamo ga s USAID-om, upravo zelene javne nabavke, gdje će, početak je, znači, svijest, prvo moramo podići upravo taj dio svijesti. U novom Nacrtu izmjena i dopuna Zakona, jer smo bili ograničeni 50% a ne više od, jer nacrt je izmjena i dopuna, da smo prešli preko 50% morao bi ići novi zakon, nije se ništa mijenjalo, ali mislim da se i u postojećoj zakonskoj regulativi može toga puno uraditi, donijeti podzakonski akt koji je planiran, da se natjeraju ugovorni organi da u tenderske dokumentacije stavljaju određene bonitete i norme, kako bi stimulisali, odnosno jednostavno, ajd ovako kažemo, favorizovali, evo nećemo reći favorizovali, ali da kažemo da se ne možete prijaviti na određenu nabavku ukoliko ne zadovoljavate neke standarde. Evo, recimo, radimo jedan projekat, ovaj sa USAID-om vezano za biorazgradivi beton i slične te neke stvari, znači tako da, evo to je još za nas novina, ali radimo na tom dijelu.

DAMIR ARNAUT

Hvala gospodine Salčine.

Ja ću sad predložiti dva prijedloga zaključka, kao i u prošloj situaciji, glasaćemo po okončanju ove tačke dnevnog reda, ali dok ste još tu:

– Komisija traži od Ministarstva finansija i trezora BiH da dostavi mišljenje na Nacrt izmjena i dopuna Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama, koje je Agencija za javne nabavke još ranije zatražila od navedenog Ministarstva.

I drugi,

DŽENAN SALČIN

... ispravku, mi smo danas uputili, znači dobili smo zeleno svjetlo za fiskalnu procjenu, koje je ponovo morali biti od Ministarstva financija i trezora, i uputili sa svim drugim dokumentima ponovo na Ministarstvo financija kako bi dobili mišljenje na Zakon. Znači, samo da, znači mi smo sad napravili jedan, ušli smo u hodnik, haj da kažemo tako, jer nismo mogli slati mišljenje na, na, na, Nacrt zakona, mišljenje bez te prethodne fiskalne procjene uticaja propisa, a što smo zakonom, napravljeno i odbreno od strane Ministarstva financija i trezora. Znači, dovoljno je da im kažete da je za mišljenje, koje je, evo, već danas odnešeno na protokol Ministarstva financija.

DAMIR ARNAUT

Hvala gospodine Salčin.
Formulisao sam zaključak.

Drugi prijedlog zaključka, po pitanju svjedočenja gospodina Salčina, koje se odnosi na sudski postupak u kojem je Agencija učestvovala, konkretno na konstataciju da je sudija u tom postupku stranku oslovio po imenu i sugerisao nagodbu, jer ako ode na višu instancu taj sudija više neće moći kontrolisati, dostavlja se stenogram ovog svjedočenja VSTV-u, konkretno Uredu disciplinskog tužioca na dalje postupanje.

To su ta dva prijedloga zaključka. S obzirom da više nema prijavljenih za raspravu, zahvaljujem se direktoru Agencije za javne nabavke na saradnji sa Komisijom i na izuzetno iscrpnim odgovorima na pitanja članova Komisije, kao i na iscrpnom svjedočenju.

Hvala još jednom.

I sada imamo sudiju Blagojevića.

_____ (?)
/nije uključen mikrofoni/

DAMIR ARNAUT

Može, naravno, evo sad ćemo zamoliti Sekretarijat, ja se takođe izvinjavam i novinarima i svim ostalim prisutnim, u nekoliko navrata sam zamolio da se uključe uređaji za regulaciju temperature, međutim navodno ovo je najbolje što se, ne radi sistem.

_____ (?)
Ne, ne radi radi korone, navodno radi virusa.

DAMIR ARNAUT

Dobar dan, pridružio nam se upravo gospodin Milan Blagojević, sudija Okružnog suda u Banja Luci. Ja Vas, gospodine Blagojeviću srdačno pozdravljam, zahvaljujem se u ime članova Komisije i u svoje lično ime na saradnji sa Komisijom, na dolasku na današnju sjednicu, odnosno na odazivanju na ovaj poziv. U pozivu je navedeno da se tema Vašeg svjedočenja odnosi na ciljeve Privremene istražne komisije, a član 2. Poslovnika ove Komisije jasno propisuje da Privremenu istražnu komisiju osnovao je Predstavnički dom s ciljem da istraži stanje u pravosudnim institucijama u BiH, sa posebnim osvrtom na sposobnost Visokog

sudskog i tužilačkog vijeća da učestvuje u procesima neophodnim na putu BiH ka članstvu u Evropskoj uniji. Kako je i do sada bilo, u dosadašnjim svjedočenjima, ja ću Vas zamoliti da se obratite članovima Komisije sa uvodnim izlaganjem, koje Vi odredite koliko će trajati, a onda ću otvoriti pitanja, odnosno otvoriću raspravu i zamoliću članove Komisije da se Vama obrate sa pitanjima koja se odnose na ovu temu, odnosno na temu Vašeg svjedočenja. Još jednom, iskreno se zahvaljujem na saradnji sa Komisijom i na dolasku na današnju sjednicu.

Izvolite gospodine Blagojeviću.

MILAN BLAGOJEVIĆ

Hvala.

Molim Vas da mi dozvolite da skinem masku, jer će mi biti lakše.

_____ (?)
Može, može.

DAMIR ARNAUT

Svakako, konstatujem da ovdje postoje uslovi za socijalnu distancu od najmanje dva metra između učesnika, tako da svakako to možete.

MILAN BLAGOJEVIĆ

Još jednom zahvaljujem.

Pa, evo, u ovom mom uvodnom obraćanju, ja ću se najprije predstaviti, ja sam Milan Blagojević, sudija Okružnog suda u Banja Luci, tu sam već osam godina sudija u kontinuitetu, a inače ukupno sudijskog staža u pravosuđu u BiH imamo 20 godina. Radio sam sve sudijske referate, počevši od krivičnog, pardon prvo prekršajnog posla, bio sam predsjednik i sudija jednog suda za prekršaje skoro četiri godine. Zatim sam radio duže od sedam godina kao sudija, mi to zovemo krivičar, sudio sam sva krivična djela u vrijeme kad je prvostepena nadležnost za sva krivična djela u Republici Srpskoj bila smještena u osnovne sudove, tako da sam sudio i teška ubistva i ubistva i silovanja i razbojništva, razbojničke krađe, zloupotrebe službenog položaja itd. Zatim radio sam, što mi je posebno drago i lijepa životna uspomena, i kao sudija Opšitnskog suda u Travniku, odakle nosim lijepu uspomenu, radio sam na parničnom i vanparničnom referatu, a u Okružnom sudu u Banja Luci radio sam i radim na predmetima upravnih sporova. Radio sam takođe i pet godina kao sudija, žalbeni sudija na parničnim i vanparničnim i izvršnim predmetima i naravno paralelno sa tim kad budem određen sam i sudija u krivičnim vijećima Okružnog suda u Banja Luci.

Eto to je u najkraćem ono što se tiče moje sudijske karijere, a ja bih u ovom uvodnom obraćanju, ako mi dozvolite, ukazao još nešto za šta sam pripremio i prezentaciju ovu u PowerPoint-u, mislim da je to trenutno i ne samo trenutno već duže vremena rak rana pravosuđa u BiH i to ne samo na ovom slučaju, nego mi sa odgovarajućom metodom apstrakcije, ovaj, možemo zaključiti ne samo kako nam je teško i nezakonito, da tako kažem, stanje u instituciji zaduženoj upravo za pravilno funkcionisanje pravosuđa u BiH, to je Visoki sudski i tužilački savjet BiH, nego možemo zaključiti i o jednom, oprostite što ću reći, potpuno iščašenom načinu poimanja prava tumačenja zakona i njihove primjene.

Ja bih zamolio, ako ima ovaj daljinski upravljač ili ...

IGOR BAJIĆ

/nije uključen mikrofon/

MILAN BLAGOJEVIĆ

To je PowerPoint 2016.

IGOR BAJIĆ

/nije uključen mikrofon/

DAMIR ARNAUT

Zamoliću sekretarijat Komisije da kontaktira samo IT službe da to osposobe.

MILAN BLAGOJEVIĆ

Molim vas, ako može, jer ovo je vrlo važno, ovaj, ja bih molio, ako može, da se

IGOR BAJIĆ

.../nije uključen mikrofon/... Evo vidite na ekranu kako se pojavljuje...

DRAGAN MEKTIĆ

A može li neko iz IT sektora da.

IGOR BAJIĆ

.../nije uključen mikrofon/... Zvali smo ...

DRAGAN MEKTIĆ

Dobro, sačekat ćemo.

MILAN BLAGOJEVIĆ

Ja sam ovo pripremio i izjavim se što ponavljam, u u PowerPoint verziji 2016, ovaj, sve je u redu, na kompjuteru u Sudu gdje sam pripremao.

IGOR BAJIĆ

/nije uključen mikrofon/

DAMIR ARNAUT

Hvala.

Sudija Blagojević, ja sam siguran da će IT službe uspjeti to osposobiti, jel' Vam više odgovara da nastavite izlaganje ili da damo pauzu od pet minuta, kako Vama više odgovara. Da nastavite izlaganje dok kolege iz IT sektora to osposobe ili

MILAN BLAGOJEVIĆ

Evo, ja ću, ako uz vaše dopuštenje, nastaviti moje izlaganje, ali unaprijed se izvinjavam što ću onda možda kad IT radnici, nadam se, uspiju da omoguće i prezentaciju, što ću ponoviti neke stvari koje će biti slikovitije u toj prezentaciji.

DAMIR ARNAUT

Nije bitno, siguran sam da neće nikakav problem biti za članove Komisije, naprotiv.

MILAN BLAGOJEVIĆ

Hvala.

DAMIR ARNAUT

Hvala Vama. Izvolite.

MILAN BLAGOJEVIĆ

Na sreću pa sam ja ovo u PowerPoint prezentaciju odštampao, ovaj, kaže ona latinska "Verba volant, scripta manent - Riječi lete napisano ili zapisano ostaje."

Dakle, za razumijevanje ovog problema, a tiče se one već planetarno poznate afere „Potkivanje“ voma je važno da biste shvatili koliko je nezakonito i to teško nezakonito radio Visoki sudski i tužilački savjet BiH u tom slučaju, najprije da imate u vidu šta su nadležnosti predsjednika VSTS-a. Dakle, kad ovo govorim ja govorim kao čovjek koji se drži slova zakona. Svako od nas može da radi obavljajući službenu dužnost samo ono što mu zakon propisuje, to je jedan od temeljnih principa i vladavine prava na kom počiva i ustavno uređenje BiH, to je član I Ustava BiH.

Dakle, nadležnosti predsjednika Visokog sudskog i tužilačkog savjeta su propisane najprije članom 11. stav (5) Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu. U tom stavu se kaže, citiram – Predsjednik Visokog sudskog i tužilačkog savjeta BiH, obratite pažnju, molim vas sve, sporije ću govoriti i čitati, priprema dnevni red sjednica Savjeta, zatim saziva i predsjedava sjednicama Savjeta, zatim nadzire sveukupan rad Savjeta i Sekretarijata Savjeta, zatim zastupa i predstavlja Savjet prema trećim licima. E ovdje, pazite, kad kaže „zastupa i predstavlja Savjet“, naravno da se to ne odnosi na kafanu, ne može on Savjet zastupati i predstavljati u kafani, nego u odgoravajućem postupku pred nadležnim ustanovama, odnosno institucijama, a ne u kafani. I kaže – Obavlja druge dužnosti u skladu sa Poslovníkom Savjeta.

Ako ste me pažljivo slušali, vjerujem da ćete se složiti sa mnom, ovo kažem ne iz retoričkih potreba, da Zakon nigdje ne propisuje, odnosno ne dozvoljava predsjedniku, bio to Milan Tegeltija, Milan Blagojević, Zukan Helez ili neko drugi, ne može raditi ništa više od ovog. Dakle, ne može predsjednik VSTS-a, a da to bude zakonito, kao u konkretnom slučaju, otići u kafanu i reći tamo nekom, zaboravio sam ime čovjeku, ali nije ni bitno – slušaj, ja sam u ponedjeljak u Sarajevu, ti ćeš meni dostaviti to što imaš za Tužilaštvo, pa ću ja vidjeti sa onom tada tužiteljkom Dalidom. To je nezakonito, ne samo zato što u članu 11. stav (5) je jasno propisano šta može predsjednik Visokog sudskog savjeta, nego zato što nema pravo nijedan član Visokog sudskog savjeta, pa ni predsjednik da se dotiče bilo kog aktuelnog predmeta, bilo da se radi o tužilaštvima u BiH ili o sudovima, nema on šta priča ni sa Dalidom, ni sa Hankom, ni sa Marijom, ni sa ne znam kime kao sudijom ili tužiocem, nema pravo, a pogotovo nema pravo da ode u kafanu, pa da razgovara i ono što smo sve vidjeli šta je obećao nezakonito, to je kršenje Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu BiH i nadležnosti predsjednika Visokog sudskog savjeta.

Sad pazite, nadležnosti predsjednika Visokog sudskog savjeta su zatim pepisane u Poslovníku Visokog sudskog i tužilačkog savjeta. S obzirom da je Poslovník Visokog sudskog i tužilačkog savjeta podzakonski akt, dakle akt niže, a time i slabije pravne snage od Zakona, to je azbuka prava, ne može se Poslovníkom propisati više od onoga što Zakon dozvoljava predsjedniku i stoga u članu 22. stav (2) Poslovníka Visokog sudskog i tužilačkog savjeta BiH je propisano, predsjednik Savjeta ima sledeće dužnosti i ovalštenja – nadzire cjelokupan rad

Savjeta, naravno nije nadziranje rada Savjeta kad ja odem u kafanu kao predsjednik suda, pa obećavam ono što je uradio Milan Tegeltija. Zatim – saziva sjednice Savjeta, vidite kako se ovdje u Poslovniku ponavlja ono što je propisano u članu 11. Zakona, utvrđuje prijedlog dnevnog reda sjednice Savjeta i predsjedava sjednicom. Zatim – saziva sastanke Predsjedništva Visokog sudskog savjeta, priprema dnevni red i predsjedava sastankom Predsjedništva. Zatim, pazite, tačka d) člana 22. stav (2) – predsjednik Savjeta održava i vodi aktivan dijalog sa predstavnicima pravosuđa i drugim partnerima Savjeta. Onaj Nermin, sad sam se sjetio, kao ... on nije partner Visokog sudskog savjeta, to je privatna osoba i ne može se voditi aktivan dijalog u kafani, ljudi moji, ne mogu ja doći u kafanu kao predsjednik Visokog sudskog savjeta i obećavat Nerminu privatno, pa da to podvodim pod ovo, jer pazite, dakle predsjednik Savjeta piše – održava i vodi aktivan dijalog sa predstavnicima pravosuđa, Nermin nije predstavnik pravosuđa i drugim partnerima Savjeta, Nermin nije partner Savjeta, u pravosuđu i izvan njega. E sad kad vodimo dijalog sa predstavnicima izvan pravosuđa, ne misli se tu na privatna, fizička lica, kakva je Nermin, kakva je Milan, kakva je gospođa Alma itd. I naravno, ne treba sve propisati, pa to se podrazumijeva, kad se govori o dijalogu, naravno, da se dijalog o pravosuđu ne može voditi u kafani. Nema pravo niko to, sutra kad bi ja, ne daj Bože to uradio, ja bih sam podnio ostavku bilo bi me sramota, pa makar bio i uhvaćen, nasamaren ili ne znam ti ja šta, nemam pravo i država tu mora biti nemilosrdna i prema meni i prema svakome drugom, kroz odgovarajuću instituciju. Zatim – predsjednik Savjeta prema Poslovniku ovlašćuje advokata da zastupa Savjet u postupcima pred sudovima i drugim tijelima, to nema veze sa ovim potkivanjem, odobrava plan godišnjih odmora, misli se na zaposleno osoblje u Visokom sudskom i tužilačkom savjetu, i kaže – vrši druge dužnosti utvrđena Zakonom. Nijednim zakonom nije propisano, a kako bi bilo, da predsjednik Savjeta može da ode u kafanu i da radi ono šta je radio i da kaže – ja ću da vidim u pojedinačnom predmetu nešto sa Dalidom Burzić, kao postupajućim tužiocem. Tu je kraj prava, tu je kraj vladavine prava, tu je kraj civilizovane države. E sad, ovdje su stvari kristalno jasne, dakle, ono što je urađeno u tom slučaju je eklatantan primjer kršenja Zakona i kršenja Poslovnika o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu. Od koga? Od predsjednika Visokog sudskog savjeta, pa to je toliko jasno da mora da uslijedi disciplinska odgovornost u najmanju ruku i pazite sad, tu je vrlo bitan član 6. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu.

U članu 6. stav (1) u tački d) je propisano – Da mandat člana Visokog sudskog i tužilačkog savjeta prestaje ako ne obavlja svoje dužnosti na pravilan način. A u tački f) – Kada kaže da se razrešava bilo koji član, pa i predsjednik Visokog sudskog savjeta, kada počini djelo zbog kojeg ne zaslužuje da obavlja dužnost u Savjetu. Ovdje je vrlo važna riječ „djelo“ ne kaže se krivično djelo ili prekršajno djelo, bilo koje djelo, pa i disciplinski kažnjivo djelo zbog kojeg ne zaslužuje da obavlja dužnost u Savjetu. Kada predsjednik Visokog sudskog savjeta ili bilo koji član uradi ono što je urađeno u slučaju potkivanje, pa to je to djelo zbog kojeg ne zaslužuje, istog tog trenutka kad je objelodanjeno, da obavlja dužnost u Visokom sudskom savjetu. To je toliko izopačeno, pravno izopačeno prije svega, gospodine Helez, ali onda i nemoralno, ja, mi smo sad na terenu prava, ali naravno slažem se da je i to nemoralno, a pogotovo je nemoralno poslije onoga otići u Savjet pa pričati ono što se priča i uraditi ono što je Sajvet uradio, a što ću sada u nastavku da kažem. I sad pazite, kažu da Zakon o Visokom sudskom savjetu ima defekt jer ne propisuje situaciju za ..., nema odredbu za ovakvu situaciju kakva je situacija potkivanje. To je takva laž, oprostite, ja sam je čuo da je izgovaraju čak i eminentni pravници u BiH, pa se zaista ne mogu čudu načuditi, mada mi je ovdje već nenormalno postalo nešto na šta se naprosto moram priviknuti.

Molim vas, član 6. stav (3) Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu, obratite pažnju na riječi koje citiram – Odluku kojom člana Savjeta smjenjuje s dužnosti iz razloga

predviđenih u tačkama d) i f). Dakle, ovo ako ne obavlja svoje dužnosti na pravilan način, odnosno ako učini djelo zbog kojeg dalje ne zaslužuje da bude član, dakle, u tim slučajevima Savjet donosi odluku na dva načina – na prijedlog najmanje 1/3 svojih članova, e sad slijede ključne riječi, ili na prijedlog disciplinske komisije.

Dakle, mogu se oni udružiti gore u neki komplot, u zavjeru protiv vladavine prava, pa uraditi ono što su uradili, na svoje oči vide šta je uradio, a oni mu ipak daju podršku, Visoki sudski savjet, ali ima disciplinska komisija koja može da predloži razrešenje. Da bi disciplinska komisija mogla da da takav prijedlog Visokom sudskom savjetu, pa ona prethodno mora provesti, sve to proizlazi iz ove riječi – mora prethodno provesti disciplinski postupak. Protiv koga? Pa protiv bilo kog člana. To, dakle, ove riječi to je ono što se zove u teoriji države i prava, to je nekad pokojni profesor Fuad Muhić lijepo objašnjavao u svom udžbeniku „Teorija prava“, on je napisao u udžbeniku dva toma: „Teorija države“ i „Teorija prava“. U ovom drugom tomu, u „Teoriji prava“ on govori o tzv. skrivenom značenju pravne norem, tj. takvom značenju koje se ne vidi odmah na prvi pogled, ali naprosto zdrava pamet, ono argumentum de rerum natura, govori da je, da pravna norma ima to značenje. Pa kad pravna norma u članu 6. stav (3) kaže – da odluku kojom bilo kojeg člana Savjeta smjenjuje s dužnosti, Savjet donosi i na prijedlog disciplinske komisije. To znači da se ..., prvo da se može voditi i mora voditi disciplinski postupak, jer Zakon mora jednako da važi za sve. Dakle, da se može voditi disciplinski postupak i da ga je neophodno provesti da bi komisija odlučila hoće li dati taj prijedlog Savjetu ili neće dati. Dakle, imamo rješenje u Zakonu, a ne onako kako se pokušava prikazati narodu ovdje u BiH da nema. Ima ljudi, samo treba biti pošten čovjek i imati elementarno znanje. Znae, tek spoj toga dvoga u osobi koja obavlja bilo koju pravosudnu funkciju daje dobro za državu. Badava vam ako ste ekspert, a niste čovjek ili džaba vam što ste dobar čovjek ako nemate znanje. I dok traje taj disciplinski postupak, koji komisija mora provesti, član 7. Zakona kaže – Savjet može privremeno udaljiti od vršenja dužnosti svakog svog člana zbog razloga koji mogu dovesti do prestanka njegovog mandata prema članu 6. Dakle, vidite kako kaže, može ga privremeno udaljiti ako ne obavlja svoje dužnosti na pravilan način, to je član 6. i kada počini djelo zbog kojeg ne zaslužuje da dalje obavlja svoju dužnost. I onda kaže u tački b) član 7. – Može ga udaljiti od vršenja dužnosti i zbog okolnosti na osnovu kojih se svaki sudija ili tužilac može privremeno udaljiti od vršenja dužnosti prema članu 77.

A šta kaže član 77. Zakona o Visokom sudskom savjetu? On kaže, da sudija ili tužilac, dakle nemojte zaboraviti ovo sad što sam vam rekao, da Savjet može privremeno udaljiti od vršenja dužnosti svakog svog člana zbog svih okolnosti na osnovu kojih se prema članu 77. može udaljiti i bilo koji drugi sudija dok traje disciplinski postupak protiv njega. I onda kaže – ako je pokrenut disciplinski postupak za disciplinski prekršaj. Zatim, vidite član 77. ukazuje kad se sistematski tumači Zakon, a ne zloupotrebljava, da bi se pribavila nekome korist, da je morao biti proveden disciplinski postupak. Pogledajte šta se onda radi, prvo su napravili grubu nezakonitost svi članovi Visokog sudskog i tužilačkog savjeta davši kad je objelodanjeno ono šta je Tegeltija uradio, davši prvo podršku Tegeltiji. Kako ćete bolan davati Tegeltiji za to podršku. Ja nemam ništa lično protiv Tegeltije, ja njemu ne želim zlo, ja želim da ovim što govorim doprinesem makar zrno kulturi vladavine prava. Jedno je kad mi odemo u kafanu pa nešto pričamo privatno, a drugo je kad nešto radimo kao nosioci ovih funkcija. A onda nakon toga državni disciplinski tužilac, kao jedino nadležan organ gonjenja za sve disciplinske prekršaje, podnosi disciplinsku tužbu protiv Tegeltije i sve ovo ovako u tužbi opisuje i radnje i izvršenja i pravne kvalifikacije koje sam vam ja sada predočio, ali pogledajte sada vi dalje vagajte i vjerujem da ćete razmeti zašto se pravi prvo prvostepena komisija u pesonalnom sastavu u kakvom je pravljena, a onda i drugostepena. Dakle, predsjednik prvostepene, predsjednica Prvostepene komisije disciplinske bila ja Ružica Jukić, potpredsjednik VSTS-a i

članovi su bili Berina Alihodžić, kantonalna tužiteljka ovdje u Sarajevu, i druga, još jedna članica je bila neka tužiteljka iz Prijedoga za koju zaista sad ne mogu da se sjetim njenog imena. I molim vas, pogledajte šta radi Prvostepena predvođena Ružicom Jukić, ona kaže u svojoj odluci kojom odbacuje tužbu, dakle kaže ne možete disciplinski tužioče, ne Milane privatna osobo, nego državni disciplinski tužioče nemaš pravo da podneseš disciplinsku tužbu protiv Tegeltije, tako je odluka, odbacuje se tužga ne odbija se, odbacuje se. I onda u kvazi obrazloženju kaže, citiram – Prema mišljenju Prvostupanjnske stegovne komisije postupak utvrđivanja odgovornosti članova Vijeća je posebno reguliran odredbama članaka 7. i 77. Zakona o VSTV-u, Vijeće je na prijedlog predsjednika Vijeća upravo odlučivalo na sjednici nakon što je objavljen sporni snimak, te dalo punu podršku predsjedniku. Pazite, kakva je ovo zlopotreba službenih ovlašćenja. Molim vas, dakle, ona pravilno kaže da je postupak odgovornosti utvrđen u članovima 7. i 77. sad sam vam pokazao, odnosno rekao šta piše i u članu 7. i u članu 77. ti članovi upravo govore kad državni disciplinski tužilac podnese disciplinsku tužbu moraš provesti disciplinski postupak. A onda potpuno iščašeno, ono što jedino kao ispravno postupanje proizlazi, ona zloupotrebljava i pretvara u njegovu suprotnost, kaže - ali prije nego što će disciplinski dužilac, tako proizlazi iz teksta, mi smo već prije toga njemu dali podršku kao Savet, pa ne možeš ti. Pa čekaj ti, ne odlučuješ ti o podršci koja je prije toga nezakonito data Tegeltiji, a da nije bilo tužbe disciplinskog tužioca, ti sad odlučuješ o disciplinskoj tužbi, pa ne može ti osnov za odbacivanje disciplinske tužbe biti to što si prije deset, petnaest ili dvadeset dana bez postojanja disciplinske tužbe vi nezakonito dali njemu podršku.

Pogledajte kako se pravo i vladavina prava pretvara inverzijom u svoju suprotnost – gdje? Ne u kafani ljudi, ne od automehaničara, da me ne shvate ljudi pogrešno, nego od onih koji su najpozvaniji u ovoj državi da vode računa o pravosuđu u BiH, o njegovom pravilnom, zakonitom funkcionisanju. I pogledajte sad šta disciplinski tužilac u žalbi protiv takve nezakonite odluke s pravom kaže, citiram – Deklarativno pružanje podrške članova predsjedniku VSTS-a ne može zamijeniti proceduru, suprotno takvom stajalištu Prvostepene komisije potrebno je istaći da je član 6. stav (3) Zakona o VSTS-u propisao da odluku o smjeni svog člana VSTS donosi i na osnovu prijedloga disciplinske komisije, osim toga, naglašava disciplinski tužilac u svojoj žalbi, zaključak da ne postoji mogućnost utvrđivanja disciplinske odgovornosti predsjednika VSTS-a, pored toga što je pravno neutemeljen, predstavlja i lošu poruku da su deontološki standardi za sudije i tužioce viši nego za članove VSTS-a.

Žalba, dakle, zakonito, potpuno apsolutno osnovano ukazuje na svu nezakonitost odluke Prvostepene komisije i pogledajte sad šta radi Drugostepene žalbena komisija, nju su činili: sudija Dragomir Vukoje, zatim ova glavna okružna tužiteljka iz Doboja Radević, kako joj bješe ime i ovaj sudija Osnovnog suda u Brčkom, član VSTS-a, sve su to članovi VSTS-a, Selim Karamehić. I ta Drugostepena komisija ovakve argumentovane žalbene navode zakonite, kaže ovako, odbija žalbu i kaže – Jasno je da je zakonodavac izuzeo predsjednika i potpredsjednika Vijeća iz režima disciplinske odgovornosti. Ljudi ovo je katastrofa vladvine prava, kad ovo kaže to je samo gola tvrdnja Drugostepene komisije, ponavljam – Jasno je da je zakonodavac izuzeo predsjednika i potpredsjednika Vijeća iz režima disciplinske. A gdje to piše u Zakonu? Toga nema, toga nema, jer kad vi kažete ovaku tvrdnju, pa još kao sudbeni organ, vi morate reći gdje to piše u kom zakonu, a ne može reći jer ne piše, upravo suprotno, u Zakonu piše sve suprotno od toga, piše da mora biti provedena disciplinski postupak i utvrđena disciplinska odgovornost ako ona postoji. Ovo je takođe zloupotreba službenog položaja od strane članova drugostepene i onda kaže – Prema mišljenju ove Komisije iz odredaba članova 6. i 7. Zakona o VSTV-u eksplicitno proizlazi da je odgovornost predsjednika izdovjena u odnosu na opštu disciplinsku.

Oprostite što ja malo impulsivnije ovo govorim, pogledajte ovu tvrdnju, dakle ono što piše u članu 6. i 7. oni pretvaraju u njegovu suprotnost, kaže – Jasno je da iz člana 6. i 7. ovo što sam vam maloprije pročitao, proizlazi, kaže, eksplicitno da je odgovornost predsjednika izdvojena u odnosu na opštu. To je kraj prava, znate kad se kriminalci udruže, pa kad počnu ovako naopako da tumače to je razumljivo, jer oni su kriminalci, al' država se od kriminalnih družina i razlikuje upravo između ostalog po svom, potrebi svog zakonitog rada i poštenja, ako toga nema onda banda ima svoju državu, a ne da država drži u šaci bandu. To je problem ljudi i kad se tako ponaša Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH, ja mislim, siguran sam u to, onda da možete imati sliku i kakvo je stanje u pravosuđu. Kad je Visoko sudsko i tužilačko vijeće spremno da ovako zloupotrijebi zakon u korist pojedinca, onda je to katastrofalno stanje ne samo u Visokom sudskom i tužilačkom vijeću, nego je to dokaz, neborivi, katastrofalnog stanja i u pravosuđu u BiH. Zato je sasvim razumna prirodna reakcija Parlamentarne skupštine BiH, Predstavničkog doma, što je formirala ovu Komisiju, jer kad vi, gospodo, u pravosuđu svoj posao radite na tako nezakonit, eklatantno, eksplicitno, kako oni kažu, kad tako eksplicitno zloupotrebljavate zakon za potrebe pojedinca, pa onda, ako vi nećete da radite, onda mi moramo da raspravljamo o tome. Vaše pravo, vi ste potpuno ustavno Dakle, prema važećem Ustavu BiH i Poslovniku, da ja vama sad ne govorim vi to znate odlično, vi ste potpuno legalna, ustavna i legitimna komisija. Čak i da nema Zakona o parlamentarnom nadzoru, recimo, postoje države koje nemaju taj *lex specialis*, znate, vi se i u pozivi i vašem Poslovniku s pravom pozivate na Zakon o parlamentarnom nadzoru, zato što taj Zakon postoji, ali zamislimo i da nema tog Zakona, pa opet bi Predstavnički dom potpuno ustavno ispravno postupio kad bi vas formirao bez zakona na osnovu Ustava i Poslovnika. Naravno da Parlament u svakoj državi ima pravo i mora da raspravlja o svemu što je od javnog interesa, o svim pitanjima, o svim problemima, pa i ako taj problem, kao što je ovaj slučaj, leži, nažalost, u pravosuđu BiH, pa mora Parlament da raspravlja, zato što su entiteti svojevremeno prije više godina na Ustavom propisan način prenijeli dio svojih nadležnosti da bi se formirao Visoki sudski i tužilački savjet. To je u skladu sa članom III Ustava BiH, gdje se, gdje su propisane dodatne nadležnosti BiH pored onih koje su metodom enumeracije već određene u Ustavu BiH.

Vidite, ovo je ful skrin, ja se nadam ili je izlaz, dobro. Pošto sam ja, e ovo je poslednji slajd u mojoj prezentaciji, ako mi dozvlite samo ću se vratiti prethodno na ove i početne, baš slabo vidim, oprostite. Ja ću .../govornik je udaljen od mikrofona, ne čuje se/....predsjednika Visokog sudskog i tužilačkog savjeta, evo vidite, imate u ovom prvom ... član 11. stav (5). Nigdje ovdje nema, kako bi bolan bilo, jer onda to ne bi bila država, to bi bila banditska država, kriminalna država, država u kojoj banda ima svoju državu, a ne da država drži bandu u šaci. Kako će propisati da

DRAGAN MEKTIĆ

... prođi samo s ove strane govoriti, da mikrofoni ... radi stenograma.

MILAN BLAGOJEVIĆ

Hoću, hoću, hvala. Dakle, evo vidite, ovo je slajd prvi gdje tačno piše šta može, ovaj, predsjednik Visokog sudskog savjeta, ne može otići u kafanu pa sa Nerminom, Zukanom, Milanom, Draganom, da kaže iću to da radim, a da ne odgovara posle toga, to ne može u pravnoj državi. Evo Poslovnika, prelazim sad malo brže jer sam već sve rekao, i isto to piše u Poslovniku, pa ne može Poslovnik propisati nešto što nije dozvoljeno zakonom.

Dalje, evo vidite član 6. ovdje vam, iako je redosled drugačiji, pogledajte dole stav (3) odluku kojom člana smjenjuje s dužnosti iz razloga propisanih u stavu (1) tačke d) i f) Savjet

donosi, vidite dole ovo što sam boldirao i podvukao, na prijedlog disciplinske komisije. Kad to zakon kaže onda to ima značenje, moraš provesti postupak i utvrditi da li je disciplinska tužba, kad ti podnese državni disciplinski tužilac, a ne da je odbaciš pa kažeš ne možeš ti disciplinski tužioče da tužiš Milana Tegeltiju. Kad to uradiš, onda ne samo što treba da odgovara Tegeltija za ono što je uradio u kafani, nego mora i Ružica da odgovara kao predsjednik Prostepene komisije i naravno Drugostepena koja potvrđuje tu nezakonitost.

Vidite, Savjet može, ovo je sad suspenzija, privremeno udaljenje dok traje disciplinski postupak, kaže – Može ga privremeno udaljiti svakog člana zbog razloga koji mogu dovesti do prestanka mandata prema članu 6. i može ga, takođe, suspendovati zbog okolnosti na osnovu kojih se sudija može privremeno udaljiti prema članu 77.

A evo člana 77. pogledajte, sudija i tužilac, to se znači ... primjenjuje i na člana visokog, al to je zakonska analogija, ako je pokrenut disciplinski postupak za disciplinski prekršaj, znači mora ga pokrenuti, a Savjet utvrdi da se disciplinska odgovornost ne može na pravi način utvrditi a da se sudija ili tužilac, tj. član Vijeća ..., analogija legis, ne udalji od vršenja dužnosti i kaže, ovaj, vidite ja samo ovdje dodao, ovo su moje dole riječi, prethodno citirane u vezi sa već navedenom tačkom b) stava (3) člana 6. Zakona, da disciplinska komisija predlaže da bude razriješen. I naravno, prvostepena najprije, a onda i drugostepena kontra legen, protivzakonito kažu državnom disciplinskom tužiocu – odbacujemo ti tužbu protiv Tegeltije. To je kraj prava, to je kraj vladavine prava, to je kraj istinske pravne države – gdje? U takvoj instituciji kakva je Visoki sudski i tužilački savjet, a ne u bandiditskoj družini.

I ostavio sam za kraj krivično djelo, sa punom profesionalnom i ljudskom odgovornošću ovo govorim. Član 220. Krivičnog zakona BiH propisuje krivično djelo zloupotrebe položaja ili ovlašćenja, osnovni oblik tog krivičnog djela je propisan u stavu (1) i pogledajte sad ko može biti učinilac ovog krivičnog djela, može biti svako službeno, odnosno odgovorno lice u institucijama BiH. Članovi Visokog sudskog savjeta, pa i kad postupaju kao članovi Visokog sudskog savjeta i članovi disciplinskih komisija oni su službena lica institucije BiH, Visokog sudskog savjeta. E ovo krivično djelo, to zna svaki iole dobro obrazovan pravnik, ima tri oblika izvršenja, dakle biće krivičnog djela može biti izvršeno ako se preduzme neka od ove tri radnje izvršenja koje su predviđene alternativnim, ne kumulativnim. Dakle, zloupotreba se čini kad se iskorištava svoj položaj i ovlaštenje, dakle ne možete reći da on prekoračuje svoja ovlašćenja, on djeluje u granicama ovlašćenja, prvostepena i drugostepena nisu prekoračila svoja ovlašćenja, jer one imaju ovlašćenja da donesu odluku, to nije, dakle, ovaj drugi oblik prekoračenja granica i nije treći oblik propuštanje. Vidite, prvi oblik je iskorišćavanje svog službenog položaja, drugi je prekoračenje granica, a treći je nevršenje svoje ... Ne možemo reći da je i prvostepena i drugostepena prekoračila granice i ne možemo reći da nije vršila ono što je dužna, jer je donijela proforme odluku, ali je ona iskoristila taj svoj položaj – zašto? Pa vidite, djelo je dovršeno kad se takvim iskorišćavanjem nekome pribavi korist, naglašavam korist, ne imovinska korist. Dakle, bilo kakva korist koja ne mora nužno biti imovinska, ako je pribavljena, nematerijalna. Pa pogledajte šta su oni sad uradili takvom svojom, takvim svojim odlukama i prvostepena i drugostepena, oni su pribavili Tegeltiji korist omogućili mu da nastavi da vrši funkciju predsjednika Visokog sudskog savjeta. To je korist ljudi, upravo u smislu bića ovog krivičnog djela i to je, kaže, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. Dakle i prvostepena i drugostepena su iskoristile svoj položaj, službena lica iskoristili svoj položaj i pribavile na taj način korist Tegeltiji, omogućili mu da nastavi da vrši dužnost, funkciju predsjednika Visokog sudskog savjeta, iako je evidentno, esPLICITNO da je prekršen i to grubo prekršen zakon u onom potkivanju.

Dakle, stanje našeg pravosuđa ja katastrofalno, mogu me objesiti na sred Banja Luke poslije ovoga što sam rekao, nije me strah, ne bojim se, ono čega se užasavam je kad se zakon zloupotrebljava i prilagođava potrebama pojedinca, kao u ovom slučaju. Kad tako rade u tom Savjetu, šta možemo očekivati dobro od tog pravosuđa i kako mi da vršimo reformu pravosuđa koja je neophodna sa ovakvim Visokim sudskim savjetom. To je nemoguća misija ljudi, ja se ne mogu načuditi, ja se zaista ne mogu načuditi, ne samo domaćim politički faktori, nije bitno je li to vlast ili je opozicija, koja čute, nego se ne mogu načuditi strancima, Evropskoj uniji prije svega. Ja sam bio pozvan na moje veliko iznenađenje od ambasadora Satleru u novembru prošle godine, on je htjeo sa mnom da razgovara, dakle šef Delegacije Evropske unije, Misije Evropske unije i ambasadora Evropske unije u BiH Johan Satler i mi smo tu razgovarali duže od sat vremena. Vjerujte sve sam ja ovo rekao i ambasadoru Satleru i onda sam ga pitao, sjedila je sa mnom u društvu i sa njim još neka djevojka ili žena, po izgledu može biti i gospođa i gospođica, zaboravio sam joj ime, neka je od službenica tamo, domaća žena, naša. Zamislite, reko, gospodine Satler da ova gospođa Vama kaže – Johane ja imam predmet kod sudije Blagojevića, ovaj, pa ako možete šta pomaći. Johane i ona Vama to kaže, a Vi onda njoj kažete – slušaj ja sam u ponedjeljak u Banja Luci, vidjeću se sa sudijom Blagojevićem, daj ti meni samo broj predmeta koji imaš kod sudije Blagojevića, da ja njemu mogu reći. Gospodine Satler, reko, kad biste Vi sad kao ambasador, zamislite da se ona Vama obratila kao ambasadoru Evropske unije, što ste sad ovdje, i da Vi sad kao ambasador dođete kod mene u Banja Luku sa brojem predmeta koji Vam je ona prethodno dala, pa da razgovarate sa mnom o predmetu, da li bi EU dozvolila Vama da više i jedan sat, a ne jedan dan, budete njen ambasador ovdje? Njegov jedini odgovor je bio – ne, ne. Kako možete, ja njemu kažem – kako možete saradivati sa institucijom, i njemu sam rekao nemam ja ništa protiv, ja ne želim zlo Milanu Tegeltiji, iz mene ne govori želja da učinim zlo bilo kome, kako možete saradivati bolan sa takvom institucijom? Rekao sam i Goranu Neziroviću, to je jedan vrhunski sudija, vama ne trebam pričati ko je Goran Nezirović, ja njega izuzetno, njegovo znanje cijenim, to je jedan od rijetkih sudija u pravosuđu BiH koji je na mjestu gdje treba da bude u Vrhovnom sudu. Gorane bolan, pošto sam ja sa njim na ti, Gorane bolan kako možeš biti član Visokog sudskog savjeta posle svega ovog, kako možeš? I evo ja mu to sad opet javno kažem. Nemojmo ljudi biti dvolični, nemojte da se ponašamo, pa ja Almi, sad gledam je u oči, pa kažem Almi jedno, a mislim drugo, radeći u ovome poslu. Ja kad kažem ovo što vam kažem svima u oči, ja to i mislim i radim tako.

Evo da omogućim i vama, stojim vam na raspolaganju za sva pitanja, ovaj, nemojte žuriti pitajte me šta god želite, ja ću odgovoriti ono što mogu, samo me nemojte pitati o aktuelnim predmetima koji nisu pravosnažno završeni, sve ovo što sam ja sad govorio, pazite, ovaj predmet je pravosnažno okončan „Potkivanje“ i Zakon o VSTS-u ne dozvoljava sudijama da komentarišu samo predmete koji su u toku, koji nisu pravosnažno okončani. Zato je, pogledajte u šta se pretvara VSTS, oni su prije neki dan donijeli zaključak, opet nezakonit, da se suzdržimo od odgovora na pitanja o bilo kom sudskom ili disciplinskom predmetu, dakle i onome koji nije i koji jeste pravosnažno okončan. Zakon o Visokom sudskom savjetu govori da sudija ne može da se upušta u komentarisanje sudskih predmeta, koji nisu pravosnažno okončani, ne disciplinskih. Zar vam nije jasno zašto, kako pojedinac drži Visoki sudski savjet, pojedinac zvani Tegeltija, koji može da ishodi takvu odluku i kakvi su ti članovi koji donesu takav nezakonit zaključak da ne možeš da pričaš o pravosnažno okončanom predmetu. Zašto? Ja mislim da ovo niko dosad nije iznio ovako na vidjelo, ovakvu argumentaciju i dokaz. Pa neka bosanskohercegovačka javnost ovo čuje, šta se radi i kako se zaloupotrebljava institucija za potrebe pojedinca. Ovaj put je to Milan Tegeltija bio, sutra će biti neko drugi, ako ljudi ovome ne stanemo u kraj, odmah ne sasječemo u početku, ne možemo graditi državu vladavine

prava, onda ono što piše u Ustavu BiH u članu I stav (2) je samo slovo, mrtvo slovo na papiru, da je BiH država zasnovana na vladavini zakona, odnosno vladavini prava.

Evo stojim vam na raspolaganju za pitanja.

DAMIR ARNAUT

Zahvaljujem se sudija Blagojeviću na izuzetno iscrpnom izlaganju i prije svega poučnom i mislim da mogu potvrditi da dosad niko u BiH nije iznio na ovaj način sve ove detalje oko afere koja je zaista bila katalizator za uspostavu ove Komisije, Komisija je uspostavljena na hitnoj sjednici Doma, koja je sazvana upravo zbog afere „Potkivanje“ i ja Vam se zaista zahvaljujem na ovom iscrpnom izlaganju. Kako ste i rekli, taj predmet je pravosnažno okončan i naravno, ja molim članove Komisije da se samo suzdrže od postavljanja pitanja o bilo kojem aktuelnom predmetu kad je sudija Blagojević u pitanju. A sada dajem riječ članovima Komisije, prvi se za riječ javio zamjenik predsjedavajućeg, gospodin Mektić, pa onda gospođa Čolo, pa gospodin Helez, gospođa Marinković-Lepić, gospodin Begić, ići ćemo ovako u ovom pravcu.

Izvolite gospodine Mektić.

DRAGAN MEKTIĆ

Hvala predsjedavajući.

Evo koristim priliku, poštovani gospodine Blagojeviću, da Vam se zahvalim što ste došli danas ovdje pred ovu Komisiju i kao što Vi kažete, nemate ništa protiv, u ovoj Vašoj diskusiji protiv predsjednika VSTV-a, tako i mi nemamo ništa, da kažemo tako, protiv nikoga, ali zaista naš je cilj da pokušamo i Parlament je nas zadužio da analiziramo sve anomalije, da kažem tako, i probleme u pravosuđu, o njegovoj nefunkcionalnosti i da na kraju krajeva predložimo nake zaključke.

Ja bih samo, iskoristio sam priliku prvi da se javim zato, kad ste govorili sada o ovom predmetu „Potkivanje“ završili ste svoje izlaganje sa diskusijom o prvostepenoj i drugostepenoj komisiji, a poznato je da je to imalo i određeni sudski epilog kod Tužilaštva BiH, da je vrlo ekspresno povedene i provedena istraga o tom slučaju i da je u roku od nekoliko dana obustavljena, navodno jer nije bilo dokaza, il' već ne znam tačno zbog čega, da je počinjeno krivično djelo. Je li Vama liگیčno da se čitav jedan sistem od Prvostepene disciplinske komisije, Drugostepene disciplinske komisije, pa onda čak i Tužilaštva BiH na takav način, vrlo ekspresno, stavi u zaštitu predsjednika VSTV-a i je li prema Vašem mišljenju i prema ocjeni Vašoj, je su li tu postojali elementi krivičnog djela od predsjednika VSTV-a? Obzirom da kažete da možete komentarisati okončane predmete, pa ako možete evo da prokomentarišete tu situaciju.

Hvala.

MILAN BLAGOJEVIĆ

Vidite, što se tiče krivično-pravne sfere ovog problema, ja sam vam rekao s punom profesionalnom odgovornošću da ovdje imamo elemente krivičnog djela zloupotrebe službenog položaja, iskorišćavanjem službenog položaja, jer se članovi 6, 7. i 77. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu izvrću u svoju suprotnost. Dakle, kaže se da u njima piše nešto što ne piše, a ne kaže da piše ono što piše i to kažu ne ljudi koji nisu obrazovani za obavljanje toga, nego to su ljudi koji su završili pravni fakultet i položili pravosudni ispit i ljudi koji imaju

i iskustvo u pravosudnom poslu. Dakle, ja mogu da kažem ono što sam već rekao, po meni to što su uradile Prvostepena i Drugostepena disciplinska komisija, a i Visoki sudski savjet u cjelini u ovom personalnom sastavu, kad je vidio na oči i uši šta je urađeno u kafani u Banja Luci, da da podršku posle toga, to je, to, to, to je zloupotreba položaja.

Što se tiče ovog drugog dijela, ja Vam, gospodine Mektiću, a i svima ostalim pristunim skrećem pažnju na nešto o čemu sam ja pisao u mojoj kolumni za „Oslobođenje“ pod nazivom – Pandža i nezakonita tužilačka kandža, mislim da se na, u Google serču može ovim, pod ovim nazivom naći ta kolumna u „Oslobođenju“. Ja sudim o tome na osnovu onoga što sam vidio i čuo, kao što ste i vi vidjeli i čuli u tom filmu „Potkivanje“. Ja sam tamo vidio onog inspektora SIPA-e da je njemu Nermin na ruke izbrojao dvije hiljade maraka, a ovaj njemu govori – Nermine treba to potkovati. Je li tako bješe, u tom smislu. I ovaj njemu izbraja, doduše ne u prisustvu Tegeltije. I sad vam skrećem pažnju na sledeće, taj film je objavljen planetarno na YouTube, ako se ne varam, reciom danas. Taj inspektor Pandža je tek nakon 14 dana, tek nakon 14 dana došao sam po pozivu u Tužilaštvo BiH, da bude ispitan u svojstvu osumnjičenog. Ljudi kad se danas objavi takva stvar, pa tužilaštvo mora hitno da reaguje tog istog dana ili najkasnije naredni dan, to su osnovi, to je tzv. koluzionarna opasnost kao osnov za određivanje pritvora obavezno, ovaj, protiv onih koji su sudionici takve rabote. Nažalost, Pandža je došao po pozivu nakon 14 dana, tako da smo mi zbog takve reakcije, ustvari odsustva zakonite reakcije ostali uskraćeni i ostaje mogućnost da pričamo, za 14 dana se može svašta uraditi, ne za 14 dana, za 14 sati. Ako je gospodin Pandža bio i eventualno takvog zdravstvenog stanja, to nije prepreka da se odredi pritvor odma, taj dan ili naredni dan, pa da onda umjesto u pritvoru bude smješten u odgovarajuću zdravstvenu ustanovu pod nadzorom kako bi se spriječio eventualni kontakt bilo koga sa njim dok ne bude prvi put ispitan. Nažalost, 14 dana je prošlo ljudi i gospodin Pandža se tek četrnaesti dan, ako se ne varam, pojavio u Tužilaštvu, na poziv. Pa zar vam ni to ne govori kakvo je katastrofalna stanje u pravosuđu i niko ne odgovara za to, niko, barem disciplinski. Saću ja da budem prozivan, a govorim ono što je, što su fakti, jel' govorim jezikom činjenica.

Evo ja bih mogao to da kažem apropo Vašeg pitanja, gospodine Mektiću. Hvala.

DAMIR ARNAUT

Hvala sudija Blagojeviću.
Gospođa Čolo. Izvolite.

ALMA ČOLO

Hvala predsjedavajući.

Ja gospodine sudija želim da Vam se zahvalim i da Vam odam priznanje na hrabrosti, jer ste stvarno hrabar čovjek kad ste ovo uspjeli ovako u javnosti da iznesete, ja nisam imala detalje vezane za prvostepenu odluku disciplinske komisije, nisam je vidjela, nisam vidjela nikad ni drugostepenu odluku disciplinske komisije, ne znam ništa ni o eventualno istražnom postupku ili predistažnom postupku koji je vođen na Tužilaštvu BiH i ne znam protiv koga je vođen taj postupak, to je ovo o čemu je gospodin Mektić govorio, ali ja iz Vašeg izlaganja i kad ste pročitali navode iz odluka Prvostepene i Drugostepene disciplinske komisije dolazim do zaključka da stvarno postoji osnov sumnje da su tri člana Prvostepene disciplinske komisije i tri člana Drugostepene disciplinske komisije počinili krivično djelo zloupotrebe položaja i ovlasti iz Krivičnog zakona BiH i da postoji osnov sumnje da se tih šest ljudi procesuiru pred Tužilaštvom BiH.

Ja Vas pitam, da li Vi imate ikakvih informacija, da li su eventualno preduzete neke radnje pred Tužilaštvom BiH i da li Vi kao sudija mislite da ima spremnosti da neko od njihovih kolega ima dovoljno i hrabrosti i spremnosti da uđe u taj proces i da li možemo očekivati eventualno neki, neki ishod?

Ja slučajno znam samo jednog, privatno znam jednog od članova disciplinske komisije, jednu kolegicu s kojom sam radila 9 godina i nije mi to čudno da su ovako napisali u obrazloženju i želim još da Vas pitam, ne želim da iznosim neke svoje impresije kada je u pitanju ta jedna članica disciplinske komisije, a želim da Vas pitam, evo zaboravila sam, jer kad se sjetim svoje karijere u pravosuđu, ali evo saću raći to što nisam htjela da kažem. Ta jedna članica disciplinske komisije je svako jutro dolazila na posao sa zakašnjenjem, bacala je svoju jaknu i rekl, i govorila – ja nemam vremena da radim. Ona je bila tužilac, ona nije imala vremena da radi od svojih privatnih problema. Jedna od takvih je članica Visokog sudskog i tužilačkog vijeća, a ja sam nakon 20 godina bila osuđena da napustim pravosuđe, da mi kažu da ne mogu više biti tužilac, jer postoji opasnost da bih zbog svojih bliskih veza sa jednom političkom partijom, ne bih mogla neovisno da obavljam posao tužioca koji sam radila. Nikad ni u jednom predmetu ništa nezakonito nisam uradila. Tako da, evo nekako sam obeshrabrena, prepadnuta kad tako ljudi koji sjede na najvišim pozicijama, koji biraju sudije i tužioce, u obrazloženjima svojih odluka ovako nakaradno interpretiraju zakon, onda šta se može desiti običnom čovjeku kad mu ti ljudi sude, odnosno kada ga tuže.

I ono što sam zaboravila, što sam htjela pitati, glavni disciplinski tužilac, po mom mišljenju, je neko ko je nižeg ranga od članova VSTV-a, po meni, on može biti i neko ko ima malo manje pravnog znanja od sudija i tužioca, odnosno od članova VSTV-a. Mi smo sada na ovom primjeru kojeg ste Vi demonstrirali vidjeli da glavni disciplinski tužilac ispravno tumači zakonske norme i pravno utemeljeno obrazlaže svoju disciplinsku prijavu i poslije, tužbu, i poslije žalbu na odluku Prvostepene disciplinske komisije, dok Vijeće to radi na način na koji ste Vi to prezentirali i to mi je onako, prilično me je, vjerujte, zabrinulo i ja ne znam gdje ide ova država i da li ja kao neko ko je bio u pravosuđu i odstranjen je iz tog pravosuđa imam pravo da govorim o tome, ali evo kao čovjek čini mi se da moram, moram to da kažem.

I hvala Vam još jednom u moje ime.

MILAN BLAGOJEVIĆ

Je li mogu? Pa vidite u vezi sa Vašim konkretnim pitanjem, gospođo Čolo, ovaj, ja sam prošle godine napisao takođe kolumnu pod naslovom – Rajnhardizam ili tegeltizam. Ta kolumna je objavljena u sarajevskom „Oslobođenju“ takođe, ali je objavljena i na internet poratlu Radio-televizije BN – Rajnhardizam ili tegeltizam. Sve ovo što sam vam danas govorio u suštini piše u toj mojoj kolumni, to je ona fama u smislu Zakona o krivičnom postupku, ovaj, vi koji ste pravници u ovoj Komisiji znate šta je fama u krivično procesnom smislu. Ne mora tužilac da čeka da mu se pro forme podnese izvještaj ili starim rječnikom kazano krivična prijava, dovoljno je da dopre glas do tužioca, da mora, da je nešto učinjeno pa da preduzme radnje prema načelu legaliteta i načelu oficijelnosti. Vi to, evo, nisam znao da ste bili tužilac, Vi, kolegice Čolo, znate šta je i načelo legaliteta i šta je načelo oficijelnosti u tužilačkom poslu, to su zakonska načela. Nažalost, sve je izostalo i situacija je, malo je reći, deprimirajuća, malo je reći deprimirajuća. Kako ćemo se mi kao država i društvo boriti protiv kriminala organizovanog, ako ovakve stvari ne procesuiramo i ako u ovakvim stvarima na svom terenu ne radimo posao po zakonu? Šta sutra građanin da razmišlja o našem pravosuđu kad ono ovako nešto uradi za sebe, pa tako će, to je sasvim prirodno, što kaže ona reklama za Vitinku, sasvim je prirodno da onda sutra kad bude imao pred sobom i neke političke ličnosti kao optužene, da

će prilagođavati tekst zakona potrebama ne zakona nego toga koja je to politička figura optužena. Ja više od ovoga ne mogu da Vam kažem, ne zato što se bojim, nego naprosto meni mozak staje pred ovom količinom nezakonitosti, ne mogu naprosto. Dakle, ne da neću, ne da ne smijem, nego ne znam šta bih više rekao, to je tragedija, to je tragedija, teška tragedija.

DAMIR ARNAUT

Hvala sudiji Blagojeviću.
Gospodin Helez, izvolite.

ZUKAN HELEZ

Hvala predsjedavajući.

Gledatje osjećam da popušta i koncentracija, ono nije džaba norma 45 minuta tamo kad se predaje, koliko mogu paziti mladi ljudi od nas, učenici ili studenti, mi smo već evo četiri sata skoro, ovaj, pa vjerovatno ću propustiti dosta toga što sam mislio pitati.

Prvo, svakako da odajem priznanje Vama, gospodine Blagojeviću, jer imao sam razgovora sa više ljudi iz pravosuđa koji slično govore kad sjedite ovako, ali oficijelno ne smije niko to da kažu i odma kaže zbog čega ne smije da onaj to kaže, jer Vi ste iznutra dolazite, a mi smo svi iz vana i daleko nam je lakše nekako smo i u tom je li Parlamentu, ovaj, i imamo, je li, kako god to gledali, imamo neku političku težinu. Ono što mene zanima je par pitanja, ovo gospodinu Tegeltiji postavljao sam i lično pitanja kad je bio na Parlamentu i iz biografije se vidi, ovaj, propusti neki tamo, dok vam u biografiji ne piše kad ste krenuli i kad ste završili srednju, fakultet, ovaj pravosudni, ne znam, vidi se da je nešto tu sakriveno, ali evo neću o tome.

Moje pitanje je – da li smatrate ili Vaše mišljenje, da li bi bilo bolje da se promjeni zakon u dijelu, nisam pravnik odma da kažem, ali u dijelu da glavni tužioci kantonalni, evo kako nam je nažalost ustrojena, ovaj, entitetske biraju parlamenti dvotrećinskom većinom ili u nekim državama koliko sam mogao da pročitam ono kao lajik iz ove oblasti i da se biraju čak na izborima kao i političari, da ima, na mandat i ovaj, ili ovo sad što imamo pa da malo promijenimo ovaj zakon postojeći, mislim da ne bismo ništa puno dobili?

Drugo pitanje, da li Vi smatrate da je izvršen pritisak kod ove afere, kako se zove, „Respirator“ na glavnu tužiteljicu? To ništa ne ulazi se u predmet, jer pomenuli ste da je trebalo uhapsiti ove neke ljude koji mogu da utiču na svjedoke i to se obično radi i to sam i govorio u jednoj televizijskoj emisiji, kod afere „Respirator“ ostavljeno je desetak dana, znali su svi, znala je javnost bosanskohercegovačka, ostavljeno je da se neke stvari urade, što Vi kažete, može se za 24 sata uraditi, ovaj, puno toga, promijenit, a nije se reagovalo i poslije hapšenja, čak su mi rekli, evo nešto udar na Bošnjake sa, to sam govorio i u Parlamentu i to je tako sa Novalićem imam i neke privatne bliske veze, ali mislim da je, ako iko može da utiče na svjedoka mogu jake političke ličnosti, pogotovo na poziciji premijera, ne znam ministra, direktora neke državne agencije ili institucije. Smatrate li da je i u tom predmetu neko trebao da bude, ovaj, zbog utjecaja na svjedoke uhapšen?

MILAN BLAGOJEVIĆ

Evo ja ću krenuti obrnutim redom. Zaista ne bih mogao, dakle, da Vam odgovorim, da imam ikakve podatke ja bih to rekao, ali da kažem da li je izvršen pritisak na postupajuću

tužiteljku ili tužioca u tom predmetu zaista ne mogu i bilo bi neprofesionalno i neodgovorno od mene. Dakle, jer naprosto ne vladam tim, ovaj, i na kraju to je i aktuelan predmet, ako se ne varam, vodi se tužilačka istraga, tako da ja, ovaj, zbog toga što to nije okončano pravosnažno, takođe ne bih mogao da kažem ništa apropo tog Vašeg pitanja.

A što se tiče Vašeg prvog pitanja, ja moram malo više toga da kažem. Kao prvo, ništa se u pravosuđu ne može u BiH uraditi sa aktuelnim Visokim sudskim i tužilačkim savjetom, u personalnom sastavu, zbog toga je potpuno i ustavno valjan i legitiman, kako u ustavnopravnom tako i u političkom smislu, prijedlog zakona koji je usvojen u Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH Zakon o prestanku mandata Visokog sudskog i tužilačkog savjeta BiH. Nažalost, neki dan ga nisu prihvatili u Domu naroda BiH i sad tu vidite kako izlaze na površinu, a ova problematika o kojoj govorim nema veze ni, ja sam Srbin, ali to nema veze sa srpstvom, niti smije da ima veze, niti sa bošnjaštvom, niti sa hrvatstvom ili onim, ovaj, ostalim, ali vidite kako progovara tamo gdje nebi smjelo da progovara iz nas srpstvo, bošnjaštvo ili hrvatstvo, to je porazno. Naravno, ja nemam ništa protiv, naprotiv, protiv Doma naroda, on je neophodan u državi kakva je BiH, jer samo tako međusobnim uvažavanjem jedni drugih, a to nije samo na jeziku, nego mora biti i pravno zagarantovano najvišim ustavnopravnim aktom, možemo spriječiti da bilo ko koga u BiH nadgornjava, da neko bude donji, a neko gornji. Dakle, to ne govorim sad kao Srbin, to govorim, dakle, sutra kad bi neko pokušao da postavi u donji položaj Bošnjake, pa ne može to ... zato to postoji. Ali, nažalost, kod nas se mnogo toga što je pozitivno, što je dobro, što je legitimno izvrće u svoju suprotnost, ne samo evo ono što sam vam maloprije kroz ovu prezentaciju pokazao, nego i na ovom terenu Dom naroda na potpuno nelegitiman način nije prihvatio Zakon o prestanku mandata Visokog sudskog i tužilačkog savjeta, a ne može se ništa uraditi sa ovim sazivom i zato je ustavno valjan taj zakon i trebalo ga je prihvatiti, pa da bi se moglo provesti vanredni izbori, a kako je to pisalo u, čini mi se, u prijedlogu zakona, sa vanrednim Visokim sudskim savjetom do izbora novog. To je, ovaj, prvi korak koji treba učiniti da bi se zaista pristupilo istinskoj reformi našeg pravosuđa, koja je nasušna potreba. Međutim i kad bi bio taj prvi korak iskoračen, ne može se ništa raditi parcijalno, dakle, ne mogu se vršiti novele postojećeg Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću ni u izmjenama ni dopunama, ni izmjenama i dopunama tog Zakona, ne. Mora se donijeti, moraju se donijeti, po mom mišljenju, dva potpuno nova zakona, jedan je zakon o visokom sudskom vijeću BiH, a drugi je zakon o visokom tužilačkom vijeću BiH, naprosto te dvije sada nezdravo spojene stvari moraju biti razdvojene. Više je razloga za to, ali za potrebe ovog našeg današnjeg razgovora istaćiću samo jednu. Kad uzmete, recimo, pred sebe tekst Zakona o krivičnom postupku, bilo koji od četiri ta zakona u BiH, dakle entitetska tri i ovaj na nivou BiH, vidjećete ko je stranka u krivičnom postupku. Kaže – Stranka u krivičnom postupku je tužilac i optuženi. Branilac nije stranka on je samo branilac. Kako će bolan, izvinite sad na ovom domaćem bolan, možda nije primjereno, ali ja volim ovako neposredno da komuniciram s ljudima i jednostavnim jezikom, kako će bolan onaj ko je stranka biti istovremeno i član tijela koje odlučuje ko će biti sudija, to je nezdravo, ne može. A mi imamo, evo, sedamnaest godina, ovaj, upravo tu nezdravu situaciju i sutra, pazite, pred sudiju koji eventualno se hoće kandidovati za višu funkciju, odlučuje onaj ko mu dođe kao stranka da zastupa pred njim optužnicu. Kako mi možemo očekivati od tog sudije da bude nezavisan? Ili protiv tog sudije vodi se disciplinski postupak o kojem u konačnom odlučuje taj tužilac, koji mu dođe kao stranka, pa da zastupa optužnicu. Vidite, to je evo jedan dovoljno jak razlog, da ne navodim sada druge, da se moraju odvojiti te institucije jedna od druge i zato se mora donijeti zakon o visokom sudskom i drugi zakon o visokom tužilačkom vijeću. Ne možemo ići na ono, ovaj, što se često čuje u našoj javnosti, pogotovo nažalost u onoj profesionalnoj, da se donese jedan zakon novi, a da se unutar njega predvide dva podvijeća, jedno tužilačko, jedno sudsko. Nije ni to rješenje, ne može biti. Zamislite vi to je isto kao kada bi u istoj zgradi

stolovali i sudije i tužioci, pa da, recimo, u mojoj zgradi, ne mojoj, u zgradi Okružnog suda u Banja Luci gdje ja kao i ostale sudije sudim, da tu sjede i tužioci. Ne ide to ljudi, oni moraju biti fizički odvojeni. Upravo iz ovih razloga koje sam maloprije iznio.

Druga stvar, sve što sam rekao kao argumente zašto ne mogu tužioci biti oni koji odlučuju ko će biti sudija u državi, ne mogu biti ni advokati, ljudi. Mi imamo potpuno izopačenu situaciju dugo godina, da advokati učestvuju u odlučivanju ko će biti sudija, ko neće, ko će biti tužilac, ko neće. Pa molim vas, taj advokat sutra dođe sa tužbom u parnici ili branilac u krivičnom postupku pred tog sudiju, zar treba dalje pričati o tome. Ali ono što mene posebno boli, ovo je toliko jasno što se, iako je toliko očigledno da očiglednije ne može biti, da advokati ne trebaju biti članovi VSTS-a uporno brani nešto što je neodbranljivo i uporno im se omogućuje da budu članovi VSTV-a. Skrećem vam pažnju kad je riječ o advokatima na još jednu činjenicu, nigdje nije propisano, a ne može ni biti propisano, da advokati ne mogu biti članovi političkih stranaka i da ne mogu biti politički angažovani. Pa eto vam uticaja političkih stranaka preko advokata na kadroviranje u pravosuđu i na rad VSTV-a. Naravno, čovek savremeni je veoma uznapredovao u naučnom, tehničkom i tehnološkom pogledu, ali je uznapredovao i na još jednom polju, nažalost, kako se opake stvari rede, više se one ne rade na rustičan način kao nekada prije 100, 200 godina, one se rade na diskretan način i vrlo često na način koji je gotovo nemoguće dokazati. E da bi se preduprijedile takve situacije, pa ja znam neću da govorim imena, vidim sad u kampanjama nekih političkih stranaka, možda je riječ kampanja prejaka, izvinjavam se, vidim advokata koji izlazi, advokat dolazi kod mene i stranka, odnosno zastupa stranku, tamo se pojavljuje na političkom skupu. Ok, ja to razumijem, ne možemo zabraniti, ali zar vam taj primjer, recimo, nemojte tražiti od mene, molim vas, da kažem koji advokat, da se ne bi pomislilo da ja imam nešto lično, ne, ja govorim apstraktno i u načelnim pojmovima, zar vam i to ne govori kako advokati i zašto advokati ne smiju biti članovi visokog sudskog, a ni visokog tužilačkog vijeća. Time ćemo preduprijediti uticaj politike, koji ne smije biti prisutan u pravosuđu, ne smije ga biti, tolerancija nula. Sudije i tužioci jesu ... politikom, oni jesu politička bića, to ko god kaže suprotno laže ili ne zna šta je politika, ali to što su oni politička bića i što pokazuju taj svoj politički karakter na izborima ne smije biti nikako zapreka da se onemogući, da se svede kroz zakonske i podzakonske mjere mogućnost uticaja, bilo kakvog uticaja politike na pravosuđe na nulu, a sudija tamo u svom privatnom životu kad je riječ o izborima glasa, to je njegova privatna stvar i tužilac, naravno.

Isto tako sam mišljenja da nije dobro u bosanskohercegovačkom društvu, koje je još, nažalost, primitivno društvo, gdje nema one elementarne kulture koja onemogućava zloupotrebu pozicije, a ne treba vam govoriti, mi to vidimo gotovo svakodnevno i u Federaciji i u Republici Srpskoj, ne može naprosto, ne mogu političke insitucije, ni Parlamentarna skupština BiH, ni Savjet ministara BiH, a ni entitetski parlamenti doći u poziciju, nažalost, da oni odlučuju o tome ko će biti član. Ja načelno nemam ništa protiv, ali BiH još će mnogo vode proteći da u kulturološkom smislu mi dosegne, recimo, prag Japana. Vidite u Japanu, ne znam da li znate, tamo je i dan danas na snazi Ustav Japana iz 1947. godine, e tim Ustavom je okončana ona mejdži era koja je trajala nekoliko stoljeća, promijenjen koncept carstva. Ali ono što je bitno kad je riječ o pravosuđu i profesionalnoj javnoj upravi, a tiče se Ustava Japana iz 1947. godine je, znate ko imenuje sudije u Japanu? Vlada Japana na prijedlog Vrhovnog suda Japana. E sad, pazite, Vlada Japana, to je sasvim normalno, jer je Japan visoko ne samo tehnološko, nego i visoko kulturno društvo, daleko smo mi od Japana, da bi vlada, Savjet ministara BiH ili entitetska vlada imenovala članove Savjeta. U ovom rašomonu u kojem mi živimo to je naprosto, to je kao da date, izvinite što ću biti tako, jagnje vuku da ga čuva, e tako. Naravno, tamo je i javna uprava, dakle ono što mi zovemo upravnim organima, takođe visoko

profesionalizovana, pa ne pada na pamet Vladi Japana da politički kod toga, kod izbora sudija, jer taj prijedlog dolazi od Vrhovnog suda Japana.

Imate Švedsku, Švedska nema ustav kao jedan akt, kao što, recimo, ima BiH, izvori ustavnog prava su četiri ustavna akta u Švedskoj, ali nije to sad važno, u Švedskoj kralj imenuje sudije na prijedlog ministra pravde. Ali pogledajte vi šta je kod nas problem

_____ (?)
/nije uključen mikrofon/

MILAN BLAGOJEVIĆ

Ne mogu sad da tvrdim, ali znam ovo za sudije, što sam vam rekao. Vidite šta mi imamo još problem, naviru mi misli pa dok malo sredim samo da koliko koliko sredeno ih izložim. Vidite u kontinuitetu već godinama ko su ministri pravde u BiH, na nivou BiH ministar pravde je već evo drugi mandat čovek, protiv koga nemam ništa lično, koji nije pravnik, on je završio filozofski fakultet ili ne znam neki drugi, ali mislim da je filozofski ili ...

_____ (?)
/nije uključen mikrofon/

MILAN BLAGOJEVIĆ

A profesor latinskog, pa molim vas kako će neko ko nema doticaja sa pravom da bude ministar pravde. Pogledajte ko je ministar pravde u Federaciji BiH, isto tako, on jeste diplomirani pravnik, ali on nema doticaja sa pravosuđem, on, recimo, na njegovom, na sajtu Vlade Federacije kad je riječ o njegovom životopisu, piše recimo da je on radio u policiji, da je radio, da je bio član Komisije za bezbjednost fudbalskih stadiona Fudbalskog saveza BiH, eto to su karakteristike. Ili imate u Republici Srpskoj Antona Kasipovića, fin, pristojan čovek, lično ga znam, ali Anton Kasipović, ovaj, nije nikada radio u pravosuđu, koliko znam on je diplomirani pravnik koji je radio u novinarstvu, u jednom mediju u „Glasu Srpske“ čini mi se, ovaj, nikad taj čovjek nije radio u pravosuđu, niti je imao doticaja. Zašto ja ovo kažem? Pa pazite, ministarstva pravde i na entitetskom i na državnom nivou kad, to moraju biti ljudi od zanata ministri, a pogledajte koliko politika posvećuje pažnje. Zašto moraju biti ljudi od zanata? Zato što se tu koncipiraju veoma važni sistemski zakoni, kakav je, recimo, Zakon o krivičnom postupku. To je alat u borbi protiv organizovanog kriminala, ako nemate ministra koji je vičan tome, pa da on stane u kraj, pa da kaže, da presječe i da on zastupa to, pa pod cijenu i da ne budem više ministar, ako ne može proći moj prijedlog, a predlažem za dobro države i društva, da se borimo protiv organizovanog kriminala, pa ne možemo mi to očekivati od ljudi koji su profesori latinskog jezika ili koji su radili u novinarstvu ili koji su bili članovi Komsije za bezbjednost stadiona Fudbalskog saveza BiH.

Imate još jedno potpuno iščašeno poimanje pravosuđa, svugdje je u svijetu sasvim normalno, niko nije poslanik od sudija, ne kažem da oni samo moraju biti, ali zašto neko ko je sudija sa dugogodišnjim iskustvom, ne mislim na sebe da me ne shvatite, zašto njemu ne bi bio zamrznut mandat sudije, ako bi on mogao da pomogne kao ministar pravde? Pa prođe mandat ministarski, vrati se na mjesto sudije. Ne kod nas je to jeres, to je harama i pomisliti tako nešto, a kamo li izreći i unijeti u zakon. Zaboravljamo, slijepi smo, pomućena nam je svijest, pomućen razum, koliko naopako poimamo za potrebe pojedinaca ustavno načelo podjele vlasti. Pa ljudi neka ide sudija ako ima znanje i da to opredmeti tamo kroz prijedloge odgovarajućih

zakona kao ministar pravde, pa kad završi mandat vrati se opet na mjesto sudije. Mi to sad, kažem vam to je jeres, to je haram, kad bi neko i rekao, a kamo li da to se, probajte to omogućiti kroz zakon, pa ćete vidjeti na kakav ćete otpor naići. Ovaj, a sve su to instrumenti koji stoje na raspolaganju državi i entitetima, omogućeni su u ustavima, nisu kontra konstitucione, naprotiv u skladu su sa Ustavom i doprinose poboljšanju stanja, ali nažalost mi uporno hoćemo profesore latinskog za ministra pravde i da ne pomijem više, to ne ide na dobro.

Ovaj, dakle, i imate još jedan problem vezano, mislim da sam već odgovorio dobrim dijelom, ali samo još ovo da kažem, ako dozvolite. Ljudi, vi, stariji među vama vrlo dobro znate šta su samoupravne interesne zajednice iz prošlog sistema, SIZ-ovi jeste ili sad su zemljoradničke zadruge, one i danas postoje. Zemljoradničko zadrugarstvo ili samoupravne interesne zajednice su bile konceptualno i zakonski zamišljene kao organizacije i institucije u kojima moraju biti zastupljeni svi subjekti čiji interesi se moraju ostvariti i prava kroz taj oblik organizovanja, pa je onda bilo i razumljivo da tu imate kao članove sve. Zemljoradničko zadrugarstvo isto tako počiva na tim principima, ali za razliku od zemljoradničkih zadruga i SIZ-ova, pravosuđe je visoko profesionalna, umna organizacija, odnosno dio državne organizacije. Zašto ovo kažem? Ljudi, ne može u Visokom sudskom savjetu biti član Savjeta neko ko je sudija opštinskog ili osnovnog suda. Zašto? Pa zamislite da na univerzitetu, evo ja sam i univerzitetski, redovni univerzitetski profesor Ustavnog prava, doktorirao sam na Pravnom fakultetu Univerziteta u Beogradu 2002. godine na Ustavnoj katedri, zamislite vi sad da na fakultetu kad se bira dekan ili kad se bira, evo još slikovitije, kad treba odlučiti da li će ići iz zvanja vanrednog u zvanje redovnog profesora ili iz kad ode u penziju pa u zvanje emiritusa da odlučuje tek svršeni student, pa makar imao i položen pravosudni ispit, to je nedopustivo – zašto? Pa zato što taj nivo nema potrebno znanje. Mi imamo sad, ne sad nego već duže vremena upravo stupidno insistiranje na tome da sudije opštinskih, odnosno osnovnih sudova moraju biti članovi. Pa ja dođem u situaciju, evo govoriću o svom primjeru, da mene sad odem na intervju, evo ja sam dakle redovni univerzitetski profesor, napisao sam 30 knjiga iz oblasti prava, 30 knjiga, preko 70 naučnih i stručnih radova i sad ja tamo dođeme i mene ispituje opštinski sudija i on kaže ne možete ići u vrhovni sud. Izvinite što sam bio ličan, imate masu takvih i drugih primjera, to je ljudi nedopustivo, nedopustivo, zato bi u eventualnoj reformi moralo da se poradi na tome da ne mogu, članovi Visokog sudskog savjeta mogu biti samo sudije vrhovnih sudova i sudije kantonalnih, donji prag je sudije kantonalnih, odnosno okružnih sudova i moramo ubaciti profesuru, ali ne bilo koju, ne može docent biti član Visokog sudskog savjeta, ne može ni vanredni profesor, redovni profesori pravnih fakulteta. Redovne profesore pravnog fakulteta treba zakonom ugraditi kao članove Visokog sudskog savjeta, recimo jedan redovni profesor sa pravnih fakulteta u Republici Srpskoj i jedan sa pravnih fakulteta redovni profesor u Federaciji. Jer znate, prema Zakonu o visokom obrazovanju, svim zakonima ovdje, da biste postali redovni profesor univerziteta vi prvo morate proći period u docentskom zvanju, to je pet godina, napisati jednu knjigu, imati najmanje jedno mentorstvo, pa onda da idete u vanrednog profesora, a da bi ste postali iz vanrednog redovni morate provesti šest godina u zvanju vanrednog profesora, napisati najmanje dvije knjige iz te uže naučne oblasti, imati najmanje jedno mentorstvo na doktoratu ili magisteriju, ovaj, održati predavanja ovdje i u inostranstvu i tako postati redovni profesor. Da, zaboravio sam, morate imati, recimo, da biste išli iz vanrednog u redovnog profesora mora imati osam naučnih radova pored one dvije knjige. Zašto ovo govorim? Pa zato što su to garancije da ćemo imati kvalitet kako u profesuri, tako i ovamo, pa ko, umjesto što mi imamo sad advokate u Visokom sudskom savjetu ili imamo političke figure koje imenuje Savjet ministara, pa ljudi vrjednije je da, neka Parlament BiH ili Savjet ministara ili imenuje redovne profesore pravnih fakulteta, znate. Mi imamo problem, ovaj, kod nas postane se vrlo lako preko noći ekspert, samo je dovoljno da ga

imenujete za sudiju vrhovnog suda, a to što on nema gabarite za to nije bitno, on je odma postao ekspert.

DAMIR ARNAUT

Ili za predsjednika nekog tijela. Hvala Vam, gospodine Blagojeviću.
Mirjana Marinković-Lepić. Izvolite.

Samo ću zamoliti sve članove Komisije, samo konkretna pitanja i ako možemo u interesu vremena, sudija Blagojević, samo konkretne odgovore.

Hvala vam.

MIRJANA MARINKOVIĆ-LEPIĆ

Ja sam zaista pripremila unaprijed niz pitanja, ali evo sudija je već na neka odgovorio, posebno kada je riječ o sastavu Visokog sudskog i tužilačkog vijeća, dakle ovo sve što ste pričali, razdvajanje na dva i ko bi trebao biti član. Ja bih postavila ono, možda, pitanje koje ustvari suluži za izgovor Visokom sudskom i tužilačkom vijeću, da nikome ne odgovara, a to je ta neovisnost. Naime, neovisnost pravosuđa u svakom slučaju se u svakoj državi podrazumijeva i to je, dakle, nešto o čemu ne treba diskutovati, međutim kod nas su i sudije i tužioci, kojima su data visoka ovlaštenja, velika ovlaštenja, koja se, dakle, kriju i iza tog slobodnog sudijskog uvjerenja ili visokih ovlasti koje tužioci imaju u smislu pokretanja istrage, kada će istragu obustaviti itd. pa do, dakle, Visokog sudskog i tužilačkog vijeća koje ustvari nikom ne odgovara, dakle, mi imamo sad na sceni činjenicu da se radi kako se hoće. Dakle, da su to postali otuđeni centri moći kojima, znači, mi evo apsolutno ne možemo ništa. Znači, od afere „Potkivanje“ je, dakle, krenula inicijativa za hitnu sjednicu Parlamenta, koja je prije nekih godinu dana održana, formirana komisija, imali smo tematsku sjednicu o pravosuđu, usvajali izvještaj Visokog sudskog i tužilačkog vijeća, odnosno primali k znanju i na kraju nemamo rezultate. Evo vidimo, dakle, da ni disciplinska komisija nije ništa uradila Tegeltiji ili bilo kom, dakle on je slučajno, dakle, učesnik jedne od afera, ali je pitanje kako bi se ponašala i prema drugim članovima. I, dakle, ja bih Vas upravo pitala – kako je Vaše razmišljanje o toj neovisnosti? Dakle, da li je potrebna ipak određena vrsta odgovornosti i kako je urediti prema najvišem zakonodavnom organu zemlje, obzirom na praksu, dakle, koju mi evo imamo na sceni?

Dakle, evo obzirom da smo zaista, ovaj, već i umorni i tako, ja ću se zadržati na ovom pitanju, jer je to, čini mi se, pitanje svih pitanja i stalno nam se potura da mi ne možemo ništa, jer Bože, ovaj, pravosuđe je neovisno, što im niko ništa ne spori, ali je odgovornost za loš rad VSTV-a i loš rad pravosuđa mislim da mora postojati.

MILAN BLAGOJEVIĆ

Vidite, ja svojim studentima govorim kad im predajem određena poglavlja iz Ustavnog prava, da treba znati Ustav dobro, slovo Ustava i naravno odgovarajuće tehnike tumačenja. I vidite Ustav BiH kao primarni izvor prava kada je riječ i o ovom Vašem pitanju, kolegice, nađite mi ijedno slovo, a nećete sigurno naći možete ga danima čitati, ne zabranjuje Parlamentu BiH da u onome što je njegova nadležnost, a Parlament BiH je dobio nadležnost da uređuje sva pitanja u vezi sa VSTS-om tamo negdje 2004. godine kad su entiteti te svoje nadležnosti sporazumom entitetskih premijera uz saglasnost entitetskih parlamenata prethodno prenijeli na BiH. Vidite kako postoji instrument, pa postoji već u ovom Zakonu o prestanku mandata, koji

sete vi u Predstavničkom domu donijeli, znate. To je dokaz, to je dokaz taj vaš, taj Zakon Predstavničkog doma je ustavno apsolutno osnovan i dakle u pravnom smislu, a i legitiman u vrijednosnom smislu, u vrijednosnom smislu je takođe apsolutno ispravan. Druga je stvar što Dom naroda, ovaj, umjesto da vrši tu svoju plemenitu misiju tamo gdje treba ne radi je iz političkih razloga određenih političkih subjekata. Dakle, imamo mi i sada, nema potrebe, znate, ne mora se sve popisati ekspresis verbis, izvinite možda sam malo grub,

MIRJANA MARINKOVIĆ-LEPIĆ

/nije uključen mikrofon/

MILAN BLAGOJEVIĆ

Ovaj, ali evo zamislimo da i piše ekspresis verbis u nekom ustavu ili zakonu, pa ... i vi u Predstavničkom domu donesete zakon, ope to nije zabrana Domu naroda da kaže ne slažemo se, odnosno nekom od iz sastava, dal' će to biti srpski delegati ili bošnjački u nekom trenutku ili hrvatski, to opet neće biti, nije to, nije vam to garancija da će zakon koji je usvojen u Predstavničkom domu i pored toga što ekspresis verbis piše da odgovara Parlamentu za svoj rad, pa će proći u Domu naroda. Vi znate da oba parlamentarna doma Parlamenta BiH odlučuju o tim pitanjima, mali je broj pitanja za koja je moguće možda da samo jedan dom odluči, kao što je, recimo, imenovanje Saveta ministara, mada je i to vrlo upitno, ali ne bih sad da vas time opterećujem. Šta hoću reći? Hoću reći da nama i postojeći Ustav predstavlja dovoljan okvir da se reaguje po onoj Njegoševoj – al' tirjanstvu stati nogom za vrat, dovesti ga k poznaniju prava, to je ljudska dužnost najsvetija. Vi ste tu svoju dužnost ljudsku ispunili potpuno ustavno ispravno, a nažalost u Domu naroda nije prošlo. Dakle, imamo mi ustavnopravni instrumentarijum koji i sada omogućuje, a s druge strane sve i da ugradimo ekspresis verbis to, opet to nije garancija da će proći u Domu naroda. Vidite, na, i zato ja kažem da živimo u jednom vrlo nekulturnom društvu, ovaj, kad sam maloprije pominjao Japan, povlačio, pokušao da povučem određenu paralelu između nas i Japana, daleko smo mi od toga da nama ovdje vlada kao u Japanu imenuje sudije, pa makar to bilo i na prijedlog vrhovnog suda, daleko u kuturološkom smislu. Evo, ja tako gledam na ovo.

DAMIR ARNAUT

Hvala Vam, sudija Blagojeviću.

Sada gospodin Branislav Borenović. Izvolite.

BRANISLAV BORENOVIĆ

Pa, ja ću zaista pokušati kratko, obzirom da smo svi umorni i bilo je iscrpno i hvala Vam na svemu što ste govorili, Vi ste u suštini čovjek koji pokazuje da je ovo zaista jedna velika borba u kojoj ima ljudi koji hoće da se stanja na dobro mijenjaju u svim institucijama i to nas raduje. Vaše mišljenje o pitanju vezano za poziciju tužilaca u pravosudnom sistemu BiH, obzirom da sam kao ekonomista imao dodirnih tačaka dosta, u dosta slučajeva gdje je i da bi došli do vas na sud sve zavisi od tužilačke volje i ta tužilačka volja u suštini može da bude i taj kamen spoticanja da pravda ugleda svjetlo dana. Šta Vi mislite o tome da se vrati onaj sistem koji je bio, koliko je meni poznato, 2003. godine da je bio taj supsidijarni tužilac i da je se moglo bez tužilačke volje i tužilačke procjene ići ka krivičnom gonjenju i provođenju istražnih ... koji bi išao ka tom da konačno određeno krivično djelo dobije sudski epilog. Jer koliko mi vidimo i danas smo mnogo razgovarali, ako vi nemate tužilačke volje u ovakvom sistemu koji je korumpiran, koji je zatvoren, koji je kontrolisan, vi ne možete doći do pravde, vi ne možete

da dođete ni do sudske odluke. Da li je rješenje vraćati tu, tog istražnog sudiju i sistem koji je 2003. godine kroz tu reformu, koja je takva kakva jeste, dovela do toga da generalno mi danas ništa ne možemo uraditi u pravosuđu bez objektivne efikasne tužilačke procjene ili volje, koja zna da traje godinama, a Vi dobro znate mnoge slučajeve koji godinama stoje, da li zbog odluke o nesprovođenju istrage ili zbog odluke koja je prolongirana i koja ne dobija svoj epilog. Interesuje me Vaše mišljenje o tome i kako to preveziti i riješiti, da li kroz vraćanje i instrumenta istražnog sudije ili uvođenje nekog supsidijarnog tužioca ili mogućnosti koju smo mi predvidjeli da ako u određenom roku tužilac ne donese adekvatnu tužilačku odluku, da podnosilac krivične prijave može da nastavi krivično gonjenje i da ide prema sudu sa nekim novim činjenicama i novim dokazima.

MILAN BLAGOJEVIĆ

Ja sam tamo davne sada, od 1996. do 2003. godine radio i kao istražni sudija, dakle sedam godina radio samo i kao predsjednik vijeća u krivičnim predmetima i sudija pojedinac tamo gdje je po zakonu bila propisana nadležnost sudije pojedinca da sudi i ja sam imao priliku da kroz tih sedam godina, nešto malo jače, veoma dobro upoznam institut istražnog sudije, prema starom Zakonu o krivičnom postupku, kao i institut oštećenog kao tužioc. Nažalos, ono što se zove reforma pravosuđa u BiH nije to i vrijeme je naprosto pokazalo sve anomalije ovog, ovih zakona o krivičnom postupku i da budem precizan, prije nego što još nešto kažem apropo Vašeg pitanja, ja sam za to, da imam moć onu zakonodavnu i političku, da se vrati stari Zakon o krivičnom postupku i instituti istražnog sudije i oštećenog kao tužioca. Mislim da sam Vam odgovorio na Vaše pitanje. Tužilac je stranka, javni tužilac u krivičnom postupku i on ma koliko, ovaj, vas uvjeravali u suprotno, on je zainteresovan za određenu krivično-pravnu stvar samo onoliko koliko njemu godi iz tužilačkog ugla posmatrano, a istražni sudija je, recimo, imao dužnost po starom Zakonu o krivičnom postupku da u toku istrage pribavlja i izvodi sve dokaze, ne samo one koji idu in favorem akuzacionis nego i one in favorem defensionis, odnosno ne samo u prilog optužbi nego i u prilog odbrani, to je bila dužnost istražnog sudije i to je rađeno.

Dalje, po starom Zakonu o krivičnom postupku ako tužilac nađe da po njemu nema osnova, oštećeni je, dakle lice koje je oštećeno u krivičnom djelu, krivičnim djelom imalo u tom slučaju vremenski okvir u kome je ono moglo da preuzme dalje krivično gonjenje i da podnese bilo optužnicu kao u svojstvu oštećenog kao tužioca ili ako je tužilac odustao od optužnice nakon što je ona već podignuta da on nastavi krivično, dalje krivično gonjenje po toj optužnici tužilaštva ili da je on eventualno mijenja i time da se izade u susret i potrebama oštećenog, a sve sa ciljem, ovo što ste Vi rekli, da krivično-pravna stvar konkretna dobije svoj sudski epilog. Kakv će on biti, to je sad druga stvar, ali mora dobiti sudski epilog, a ne da završi u spisima tužilaštva. Ali naše zakone o krivičnom postupku moramo reformisati ne samo u ovom smislu, po meni, nego u još jednom, a to što ću reći za Zakon o krivičnom postupku jednako vrijedi i za sve zakone o parničnom postupku. Ljudi kod nas je istina protjerana iz sudnice – kako? Pogledajte kako se to nomotehnički kroz zakon uradi, prvo ću vam reći kako je bilo po starom Zakonu o krivičnom postupku, a onda kako sada piše u važećim zakonima od 2003. godine. U starom Zakonu o krivičnom postupku je bilo propisano da predsjednik vijeća ima dužnost da se stara za svestrano pretresanje predmeta i utvrđivanje istine, a danas, ne samo danas nego proteklih 17 godina, kod nas u Zakonu o krivičnom postupku piše ovako – Predsjednik Vijeća je dužan da se stara za pretresanje predmeta i onemogućavanje odugovlačenja postupka. Dakle, umjesto onoga za utvrđivanja istine, kaže – da se brine da se onemogući bilo kakvo odugovlačenje postupka. Alo, gdje je istina bolan?

E sad, zašto je ovo važno i zašto se ne možemo boriti efikasno protiv organizovanog kriminala? Pa upravo zbog ovih anomalija, kad vi propišete kao u starom dobrom Zakonu o krivičnom postupku, da je dužnost predsjednika vijeća, odnosno kompletnog vijeća, da se stara ne samo za svestrano pretresanje predmeta, nego i da se utvrdi istina, onda to iz toga, to je načelo, iz tog načela onda se porađaju druge pravne norme, pa onda i norma koja kaže da predsjednik vijeća određuje koji će se dokazi izvesti. Mi danas imamo, ne danas nego 17 proteklih godina, sudiju koji je poput onog iz američkih filmova kakve smo navikli da vidimo, sjedi skrštenih ruku i ima samo, samo prati šta kaže tužilac, šta kaže optuženi i ništa više, nemate u praksi obaveze, govorim o obavezi pravnoj koja je bila u starom ZKP-u, nemate sad obavezu da on mora da izvodi dokaz, da bi utvrdio istinu. I sad zamislite kad uvedete tu obavezu, pa onda sudija, recimo, u predmetima organizovanog kriminala, neće se on samo baviti dokazima tužioca ili dokazima odbrane u takvim predmetima, nego će i on gledati da i on izvodi, jer ga zakon obavezuje da izvodi i druge dokaze da bi se rasvijetlila, recimo, krivično-pravna stvar iz organizovanog kriminala. To danas nema zbog ovakog Zakona o krivičnom postupku koji je u tom pogledu potpuno iščašen.

Ista stvar je i na terenu parnice, građanskih sudskih sporova. Ja sam, recimo, radio na građanskom odjeljenju kao žalbeni sudija nešto više od pet godina, za tih nešto više od pet godina preko hiljadu predmeta sam presudio. Vjerujte mi na riječ, u više od 95% slučajeva, znate šta sudija samo pita stranke – da li potražujete troškove dolaska na sud? A zašto? Pa zato što Zakon o parničnom postupku za razliku od starog Zakona o parničnom postupku danas kaže – stranke predlažu i izvode dokaze, sud ništa. Pa to je toliko izopačeno, kako ću ja utvrditi istinu bez koje ne mogu pravilno primjeniti pravo ako ne izvedem sve dokaze, odnosno ne naložim stranci u parničnom postupku da izvede dokaz. Hoću da vam kažem, teško će se biti izboriti sa ovim, u ovom pravcu, dakle, treba reformisati da, nije reforma pravosuđa ne znači samo reformu VSTV-a, ona znači i ovu reformu ovih procesnih zakona koji su užasno loši. Pogledajte, recimo, šta u praksi imamo kao posljedicu toga. Evo na, imao sam mnogo, mnogo predmeta gdje sam bio član vijeća u Okružnom sudu, dakle ne predsjednik vijeća, vi sad imate, recimo, Zakon o krivičnom postupku nas troje sudija sjedimo ovdje, zamislimo Zukan, Alma i ja, i ja sam predsjednik vijeća, a Zukan i Alma su članovi vijeća, koji sad sude tamo nekom organizovanom kriminalcu i ja sam sad predsjednik vijeća i Zakon o krivičnom postupku kaže sad, što nije bilo u starom, da ja odlučujem o prijedlozima stranaka i tužioca i odbrane. Pa čekaj, šta je Alma, šta je Zukan, imaju li oni pravo? Trebaju, jer to nije samo moja krivična stvar, nije moj krivični predmet kao predsjednika, nego svih nas. To onemogućava sad zakon i znate šta kad postavite tako iščašen zakon,

_____ (?)
/nije uključen mikrofoni/

MILAN BLAGOJEVIĆ

Pa to, pa sad, pa Zukane pa to ja i govorim, pa naravno, ja upravo sad hoću da vam to potkrijepim primjerom. Ja sam bio član jednog sudećeg vijeća, ovo je samo jedan u nizu primjera za kvirično djelo teškog ubistva, prije par godina i sad ja kao član vijeća vidim da treba izvesti jedan dokaz i sjedim ja predsjedniku vijeća, kao sad Alma meni što sjedi, s desne strane njegove i neće predsjednik vijeća, a neophodan je taj dokaz da se izvede da bi se pravilno utvrdilo je li ubistvo ili teško ubistvo ili nije uopšte učinio čovjek djelo. I pošto ja ne mogu više izdržati to, ja u mikrofoni kažem, ja predlažem da se izvede taj dokaz, evo kao član. A ovaj meni predsjednik vijeća – nemojte, ne može to, znamo mi kako to ... I odbi čovjek mene kao člana vijeća i sad ja sebe pitam, ovo što ste Vi maloprije rekli, šta sam ja ovdje. A zašto,

nije problem u tom predsjedniku vijeća, problem je u ZKP-u. Kad vi postavite takav ZKP u kojem se kaže da o prijedlozima stranaka odlučuje predsjednik vijeća, pa onda vam je to Eldorado da predsjednik vijeća i onda vi imate ove situacije i to ću vam reći iskreno, članovi vijeća, to sam gledao svojim očima, ja se nadam da nisam naporan, ovaj, auditorijumu, ako jesam slobodno recite, ja ću prestati. Članovi vijeća su, oni tu u najvećem broju slučajeva, ja sam gledao svojim očima kolegice i kolege, koji su sa građanskog odjeljenja, on donese svoj nacrt presude i sjedi tu kao član vijeća i on čita svoj nacrt presude na glavnom pretresu u krivičnoj stvari. Nema pitanja od članova vijeća, to su pravi rariteti da član vijeća nešto pita, a da predloži, pa ja sam crna ovca ovo, što ja ovo radim.

Ovaj, i znate šta je još problem, u kom pravcu bi trebalo, evo i time ću završiti, imam ja još mnogo ideja, ali nema smisla da mnogo pričam. Vidite, kad sjedimo nas troje, Zukan, ja i Alma i sudimo u jednom predmetu, pa to nije samo moj predmet i ne može da li je presuda pravilna potvrđena ili nije, ne može to ući samo meni u kvalitet, to mora ući u kvalitet i Alim i Zukanu. Ne, sada bilo da je potvrđena presuda, bilo da je ukinuta, to se računa samo meni kao predsjedniku vijeća. Tu praksu takođe treba, jer ćemo onda graditi odgovornost. Jer kad mi sad kažemo, pazi, Alma će se više starati da postavlja pitanja, da bude aktivna, a ne da čita nacrt svoje odluke sa građanskog odjeljenja, ona će se više starati, jer ona zna kad bude gore otišla po žalbi presuda tamo će se računati plus, minus njoj, a ne samo meni kao predsjedniku vijeća. To je anomalija u kom pravcu bi trebalo ispraviti stvari i time takođe, ovaj, učiniti kvalitetnijim rad pravosuđa.

DAMIR ARNAUT

Hvala Vam, sudija Blagojeviću.

Opet samo u interesu vremena, samo da preostale članove Komisije zamolim konkretna pitanja i samo vrlo konkretne odgovore, molim vas.

BRANISLAV BORENOVIĆ

Predsjedavajući ja se izvinjavam, ja moram na jednu televiziju, tako da ću ja izaći, što se tiče mene sve što izglasate ja sam tu, eto.

DAMIR ARNAUT

Hvala Vam.

Samo da zamolim, gospođa Pekić se u međuvremenu javila, pošto već idemo ovim redoslijedom, je li imate, nemate pitanja za sudiju Blagojevića.

Onda gospodin Begić po ustaljenom redoslijedu. Izvolite.

ZLATAN BEGIĆ

Pa evo, ja sam otprilike onaj čuo ono što sam želio čuti i kolege su uglavnom pitale kolegu Blagojevića i osjećam obavezu da mu se zahvalim što je izdvojio svoje vrijeme i što o ovim stvarima, o kojima se do sada vrlo tiho govorilo, dakle on govori vrlo glasno. Nelogičnosti ima puno, pa evo čak kolega je spomenuo kako bi izgledalo kada bi asistenti odlučivali o izboru u zvanje vanrednog ili redovnog profesora. Mi imamo situaciju kod nas da Okvirni zakon o visokom obrazovanju propisuje da najmanje 15% studenata moraju biti članovi senata. Dakle, kod nas studenti o tome odlučuju, a ne asistenti. Dakle, to je također jedna nelogičnost. Kada se razmatralo da li to vezivati i fokusirati za tačku studentska pitanja ili

proširiti na sve ostalo radi učešća, udjela studenata u senatskom kolegiju kod izbora rektora je neko procjenio da je tih šest, sedam mladih ljudi bitno, pa je onda rečeno daj nadležnost nek imaju po pitanju i svih drugih stvari.

Po službenim odbranama po službenoj dužnosti nismo stigli, a o tome bi se tek moglo pričati i o svemu ovome što smo danas čuli. Nažalost, ovo je vodila međunarodna zajednica, meni se čini da nas nije promašio niti jedan eksperiment međunarodne zajednice i mi smo na to pristali i to su, dakle, posljedice, između ostalog, i toga najvećim dijelom. Takođe, pravosuđe samo po sebi nije izniklo ni iz čega i tu je fokusirano i moje pitanje, neću dužiti želim da čujem Vaš mišljenje. Nekoliko puta smo spominjali u nekoliko varijanti Dom naroda, ja bi rekao da je to Dom stranaka, to je Dom stranaka, jer samo po svojoj strukturi to je Dom naroda. Po načinu izbora one političke partije koje imaju najveću podršku unutar propisanih procedura delegiranja zapravo postavljaju svoje ljude, te stranke, ako ćemo pogledati iz Republike Srpske, Socijaldemokratska partija zapravo, stranka socijaldemokratske orijentacije bi trebala da predstavlja interese srprkog naroda. Mislim da nigdje u svijetu nemamo to da neko ko nema neposredni legitimitet građana može da ima čak i jaču poziciju nego onaj ko ima neposredni legitimitet građana i to su zapravo posljedice toga. Ne kažem da Dom naroda ne bi trebao imati pune kompetencije kad je riječ o etničkim pitanjima, nacionalnim pitanjima, ali evo vidite u ovom Predstavničkom domu se skupila neka većina, uz propisanu i entitetsku trećinu i donijela je i neki zakon, za koji mislimo da je dobar i onda je, sve to ode na Dom naroda, koji je zapravo Dom stranaka, i to gore padne, vezujući tako stranački interes za određene procese i procedure unutar pravosuđa.

U tom smislu je i moje pitanje uz jednu konstataciju, apsolutno se slažem i drago mi je, to što ste kazali je snažan argument nama u onome što mi imamo namjeru kao Komisija dalje raditi. Dakle, reforma pravosuđa ne uključuje samo reformu VSTV-a nego i odredbe materijalnog prava, odredbe procesnog prava, promjenu logike u samom funkcionisanju pravosuđa kroz niz zakona koje primjenjuju sudovi i mislim da u tom smislu, da li se Vi slažete sa mnom da bismo trebali ići u jedan vid radikalnije reforme, dakle, bez zadiranja u bilo kakve etničke interese, odlučno odbijajući da ono što je vladavina prava, a interes je svakog naroda, se može nacionalizirati i srušiti prikrivajući to nacionalnim interesom, naravno pri tome bi ... gledati ono što je realno i moguće, ali barem u ovom mandatu tešku je izvodivo zbog sktrukture kakva jeste, al' dobro znamo da društveni procesi su dugoročni i dugotrajni procesi. Da li smatrate da treba ići u jedan radikalniji vid reforme, koji bi možda uključivao i djelomično ustavnu reformu ili ići u neke sitnije, Vi to dobro razumijete o čemu ja govorim, tehničke izmjene postojećeg zakona, pa čak i u smislu razdvajanja sudijskog, tužilačkog vijeća itd. to su ipak na kraju samo neke tehničke izmjene.

MILAN BLAGOJEVIĆ

Pa ja sam, može?

DAMIR ARNAUT

Izvolite. Samo ako Vas mogu zamoliti, što konkretnije.

MILAN BLAGOJEVIĆ

... ja sam već dobrim dijelom Vama odgovorio na Vaše pitanje, pa kućete konkretnije kad ja kažem da se reforma prvo mora učiniti prestankom mandata aktuelnom VSTV-u, šta, za, iz kojih razloga, već sam ih izložio. Već sam rekao da ste Predstavnički dom apsolutno

ispravno, ustavno utemeljeno i legitimno donijeli Zakon o prestanku mandata aktuelnog VSTS-a, to je konkretan odgovor da ne i to je vid radikalne reforme pravosuđa.

Drugo, više nego konkretno sam rekao, da u, moramo donijeti dva zakona, jedan zakon o visokom sudskom, a drugi zakon o visokom tužilačkom savjetu i to je takođe radikalna rez u postojećem stanju. S tim što bi onda bilo onemogućeno da tužioci budu članovi sudskog, a sudije tužilačkog i nema mjesta advokatima da oni odlučuju o tome. Takođe sam se založio da nauka i struka kroz redovne profesore uđe u visoki sudski, odnosno u visoki tužilački savjet, pa bi jednog imenovao Parlament, recimo, Federacije BiH, redovnog profesora iz Federacije i Narodna skupština iz Republike Srpske redovnog profesora iz Republike Srpske. Nemam ništa protiv da, recimo, te profesore redovne imenuje i Parlament BiH, ali sam bliži tome da parlamenti, ovaj, te profesore imenuju, a nikako Savjet ministara kao egzekutiva. I time se vrši depolitizacija, pazite tu se udaraju temelji za istinsku depolitizaciju pravosuđa i u njegovoj sudskoj i u njegovoj tužilačkoj sferi, jer ćete tu imati samo članove koji su struka i nauka, sudije i profesore, odnosno tužioce i profesore. I ne može ljudi biti sudija opštinskog suda, odnosno osnovnog suda, mi sad imamo ne samo da su oni članovi, nego su oni i predsjednici i potpredsjednici, pa možete misliti kakav je sadašnji Visoki sudski savjet kad on ne poštuje sebe kao sudija vrhovnog suda, pa ne bori se da sudija vrhovnog suda bude predsjednik i potpredsjednik, nego dođe sudija iz osnovnog koji nije tačku od presude napisao istinski, kao što je, recimo, Tegeltija. I on odma postane, ne samo član Visokog sudskog savjeta, nego i predsjednik Visokog sudsko savjeta, pa to nešto nije u redu sa tim ljudima drugim tu. Znae, ako ja sebe ne poštujem, ne mogu očekivati da me vi poštujuete, treba imati samopoštovanje, ne gordost nego samopoštovanje.

Naravno, mora se osim ove radikalne reforme, mora se radikalno reformisati pravosuđe i u ovoj sferi krivično procesnih zakona, jer se samo time omogućuje izmjena jedna izopačene logike, kakvu sad imamo, i u krivično procesnom i u građansko procesnom pravu. Znači, moramo, da ne bih ponavljao, već sam rekao u kom pravcu treba mijenjati Zakon o krivičnom postupku, vratiti ono što je bilo staro, iz starog ZKP-a i vratiti ono što je bilo u starom Zakonu o parničnom postupku. Ne može sudija sjediti skrštenih ruku i pitati stanku samo da li potražuje i svjedoke da li potražuju troškove dolaska na sud. Tu se mora, to se mora promijeniti i to se može učiniti, može Parlamentarna skupština biti pionir tog posla BiH, pa da donese te zakone o krivičnom, odnosno zakone o parničnom na nivou BiH, pa će onda time natjerati i entitete, jer ne može na nivou BiH biti jedno krivično procesno zakonodavstvo, a u entitetima drugo. Ne možete vi narediti entitetskim parlamentima da donesu te zakone, jer bi to ... tako vaše postupanje, vi to znate, ovaj, bilo kontra konstitucione, ali možete na ovaj način. Tako je to, vidite šta su stranci radili, oni su ovaj izopačeni sistem prvo instalisali u Brčko distrikt. Ja se sjećam tamo je za to bio zadužen Majkl Karnavas, tužioci su mi pričali, što kaže Majkl Karnavas jače je nego da je rekao Bog i tamo su postavili ovaj izopačeni Zakon o krivičnom postupku i onda u toj mini laboratoriji zvanaj Brčko distrikt, onda su ga odatle polako prenijeli za godinu, dvije na nivo BiH i onda u Republiku Srpsku i Federaciju BiH i tako danas imamo jedan potpuno iščašeni model kako krivično procesnog, tako i građnsko procesnog sudovanja, u kojem je istina istjerana iz sudnice i sudovanje se u suštini svodi na to ko će koga zeznuti upotrebom riječi, kao u starom rimskom formularnom postupku ako nisi upotrijebio te riječi gubiš spor. Pa molim vas, vi imate potpuno iščašenu i evo završavam odgovor, direktno i indirektno ispitivanje svjedoka, pa kaže u indirektnom ispitivanju ne možeš ti svjedoka pitati, bez obzira što se tiče krivičnog predmeta, ne možeš ga pitati ono što nije bio pitan u direktnom ispitivanju, pa ljudi moji pa to je da se čovjek hvata za glavu i ljudi su na tome postali stručnjaci, na promovisanju takvih zakona u krivičnom i parničnom postupku ljudi su postali vrhovne sudije i na taj način tom izopačenom logikom omogućen je sistem koji sam sebe

reprodukuje. Vidite, vi postavite čoveka koji brani nešto što je potpuni promašaj, kao aktuelni ZKP i ZPP i onda ga promovirate za vrhovnog sudiju, a onda on odozgo tutoriše, pa onda i ovi mladi koji dođu to upijaju, pa onda i oni napreduju dođu gore do vrhovnog, recimo, sad je za sudiju vrhovnog suda imenovana osoba koja je bila student kad sam ja imao već šest, sedam godina sudijskog staža. I naravno to je sistem samoreprodukcije, nije problem da se samoreprodukuje vrednosno ispravan sistem to je poželjno, ali kad vi samo omogućite samoreprodukciju vrednosno ispražnjenog sistema, vrednosno negativnog sistema onda je to porazno ...

DAMIR ARNAUT

Hvala Vam.

Ja sam imao nekoliko pitanja, ograničiću se, već ste odgovorili na brojna, ovaj, ograničiću se na samo par. Po Vašem ekspertnom mišljenju, je li percepcija korumpiranosti potupno nestala iz prakse VSTV-a? Vrat ćemo se nekih devet, deset godina unazad, glavni tužilac Barašin smijenjen snimljen je bez detalja bilo kakvih razgovora, dakle, snimljen je u nekom lošem društvu, eto da tako kažem, imali smo nekog sudiju, nešto je bilo sa cvjećarnicom. Dakle, sama percepcija je prije bila sasvim dovoljna, dovoljan element da nadležni organi reaguju. Sad imamo situaciju da niko u VSTV-u, bar se meni tako čini, ne smatra da je percepcija bitna, znači imamo člana, članicu VSTV-a koja otvoreno kaže medijima da je tu u VSTV-u ispred HDZ-a, imamo objave na Fejsbuku, javnu polemiku itd. na kraju krajeva, ovaj, dovedenje u pitanje ove Komisije. Dakle, da li je percepcija potpuno nestala iz ovih razmatranja? Ako može, ja ću završiti svoja pitanja, pa mislim da ćemo ići brže, ovaj, ako samo završim. Dakle, ovo pitanje se tiče percepcije.

Drugo pitanje, sukob interesa nosioca pravosudnih funkcija, konkretno njihovih bliskih srodnika. Ova Komisija je na jednoj od prošlih sjednica usvojila zaključak kojim od Ministarstva pravde traži informaciju šta je to Ministarstvo uradilo u vezi uvođenja bliskih srodnika u institut sukoba interesa, a nedavno je i jedan medij detaljno opisao brojna imenovanja na rukovodna mjesta u javnom preduzećima najbližih srodnika nosioca pravosudnih funkcija itd. Da li smatrate da treba uvesti bliske srodnike nosioca pravosudnih funkcija u institut sukoba interesa, kao što je to, recimo, sada slučaj sa bliskim srodnicima izabranih i imenovanih zvaničnika?

I konačno četvrto pitanje, to sam postavio i direktoru APIK-a oko ovih snimanja, dakle mi smo svjedoci da nosioci javnih funkcija, tužioci, dekani čak, političari, predsjednik VSTV-a budu snimani na javnim mjestima u situacijama u kojim je prisutna barem percepcija korupcije, a možda i sama korupcija. Međutim, odmah krenu saslušanja za neovlaštena snimanja, čak oni koji su snimljeni odmah krenu prijetiti novinarima koji snimak objave, policija im upada u redakcije, kao što je bio slučaj Klix-a, je li i afere papak, odnosno dva papka itd. Da li Vi smatrate da je neophodno mijenjati te zakone, dakle ne govorimo o zabrani snimanja nekoga u kući ili nekom zaista privatnom prostoru, već u kafanama, gdje ne postoji to očekivanje privatnosti i gdje snima čak onaj koji je naočigled svih tih ljudi prisutan i čak učestvuje u razgovoru? Dakle, da li je potrebno mijenjati te zakone?

Dakle, da konkretizujem, tri pitanja, ta percepcija, sukob interesa bliskih srodnika i snimanja.

Hvala Vam.

MILAN BLAGOJEVIĆ

Kolega Arnaut krenuti obrnutim redom od reda kojim ste Vi postavili pitanja, pa ću Vam pokušati odgovoriti najprije na ovo Vaše poslednje pitanje. Koliko znam Vi ste pravnik, je li tako, i Vi znate šta je bagatelno ili djelo male vrijednosti u krivičnom pravnom smislu, pa kaže da nije krivično djelo ono djelo koje iako sadrži sva obilježja zbog svoje male vrijednosti nije, to Alma takođe zna kao tužilac. Takođe znate da, recimo, kod nekih krivičnih djela, kao što je krivično djelo krađe ili krivično djelo teške krađe ne može bito to krivično djelo ako je između srodnika, ovaj, to učinjeno, jer tu zakonodavac u vrednosnom smislu na ustavnopravno dozvoljen način kaže da tu prevalira onaj, važniji je taj interes između njih da se očuva ta bliskost porodična, nego krivično procesni progon.

Zašto sam ovo rekao? Da bih povukao analogiju sa ovim Vašim pitanjem. To isto se može učiniti i sa krivičnim djelom nedozvoljenog snimanja. Pa to se može reći, da ne postoji to krivično djelo u onim situacijam u kojima javni interes za objavljivanjem snimljenog sadržaja prevalira u odnosu na, ovaj, to se može učiniti vrlo jednostavno, evo u ovom tekstualnom smislu odgovarajućom intervencijom dopunom, to bi bila dopuna Krivičnog zakona, ne izmjena nego dopuna Krivičnog zakona BiH. I vi kao Parlament BiH na taj način automatski kad bi bilo sreće da se to usvoji utičete i na entitetske zakonodavce da i oni u tom pravcu dopune Krivični zakon i da se time izborimo sa ovom pošasti da vidite, znate, to je isto ko kad, ovaj, muž zatekne ženu, al' sad da ne bi bilo da, ovaj, feministkinje da se ne bi naljutile, i žena kad nađe muškarca jel' in flagranti, pa nemoj ženo vjerovati svojim očima, vjeruj meni, nisam to ja, isti sam ja al' nisam ja. Možda nije primjereno, al' evo da, ovako pričati, ali mislim da nije zgorega uporediti, to mene tako podsjeća i tu omogućujemo postojećim stanjem da dominira nasilje, nepravda nad poštenjem, nad pravdom, nad ljudskošću, nad građenjem civilizovanih, kulturnih odnosa i onemogućavanjem nasilnika raznih vrsta da dominiraju u društvu.

Što se tiče sukoba interesa, znate nekad je u starom sistemu bilo, ne treba ljudima kao ima ona latinska nije sve pošteno ako je i dozvoljeno zakonom. E po toj staroj latinskoj nekad nije bilo ni potrebno da se propiše u zakonu da ne može sad muž i žena biti sudije u istom sudu, to se naprosto prodrзумijevalo, jer bi to bila već velika koncentracija moći ili otac i kćerka ili majka i sin i tako. Ali s obzirom da živimo u ovakvom društvu, ja sam, recimo, za takve situacije, ne možete ljudi raditi sad da ti tata bude predsjednik suda, a ti stručni saradnik u tom sudu, to treba zabraniti ili da ti je muž predsjednik suda ili sudija, a i ti, žena njegova, da i ti budeš sudija u tom sudu. Takve stvari po meni jesu sukob interesa i one bi kao takve trebale biti propisane zakonom i reći da to nije dozvoljeno, što bi onda dalje bio osnov i kad bi se prekršila ta norma za poništavanje takve eventualne odluke koja bi bila donijeta uprkos toj, o imenovanju nekoga za sudiju ili stručnog saradnika ili sudijskog pripravnika.

Ono pitanje je bilo, percepcija da li je izgubljena? Pa mislim da Vaše pitanje već sadrži dobro odgovor. Pa, naravno da jeste i dobro ste se poslužili primjerom pokojnog kolege Barašina. Ja se sjećam kad je to bilo prije nekoliko godina samo se ..., imali smo video prikazan, a nismo mogli znati šta pričaju, možda oni ništa loše nisu pričali i na kraju krajeva Barašin je disciplinski sankcionisan, ako se dobro sjećam, samo zato što je viđen da sjedi s tim čovjekom. A mi ovdje imamo, ne samo da se vidi, nego i šta priča i da to šta priča je teška nezakonitost i na kraju to sve završi ovako kako je završilo. Evo, mislim da je tu potpuno izgubljena percepcija, ovaj, korumpiranosti koju, naravno, javnost sasvim osnovano stiče na osnovu svega toga.

DAMIR ARNAUT

Dakle, ako mogu samo pojasnit, kad je sukob interesa u pitanju, ovo je vrlo jasno, dakle, da ne mogu bit na istom sudu itd. i mislim da je to već i propisano određenim regulama, ali konkretno Zakon o sukobu interesa u institucijama BiH kaže – da izabrani i imenovani zvaničnici ne mogu, naravno, bit na rukovodnim pozicijama ili upravnim i nadzornim odborima javnih preduzeća i isto to je propisano za njihove bliske srodnike. To nije slučaj sa nosiocima pravosudnih funkcija i kažem već i ova Komisija je već usvojila zaključak tražeći od Ministarstva pravde da vidi šta je uradilo po tom pitanju, mediji su problematizirali primjetnu praksu da se najbliži srodnici nosioca pravosudnih funkcija imenuju na rukovodne i druge izuzetno odgovorne pozicije u javnim preduzećima itd. Da li mislite da to treba limitirati kao što je limitirano i u slučaju izabranih i imenovanih zvaničnika?

Dakle, ne govorim o pravu na rada da se neko zaposli u javnom preduzeću, govorim o najodgovornijim funkcijama, koja su politička imenovanja.

MILAN BLAGOJEVIĆ

Odlično ste, ja sam taman htio da Vam kažem, ali ste Vi to sad ovim što ste na kraju rekli već rekli. Znete, tu imamo, kad bi išli generalno kao zabrana ima li bi sukob sa ustavnopravnom normom koja garantuje pravo na rad, ali Vi to odlično pravite distinkciju i pazite, kad je riječ o tim rukovodnim pozicijama, da mi imamo kulturološki napredno društvo, nikakav tu problem ne bi bio, znate. Da u tim visokokulturnim društvima, od kojih sam neka već dva puta pomenu, to nije problem, ali u ovom našem, ovaj, neizgrađenom u tom pogledu društvu i društvu prvobitne akumulacije kapitala, znate, mi 25 godina živimo u procesu prvobitne akumulacije kapitala, koji porađa određene zakonomjernosti u ponašanju pojedinaca. Ovaj, ja sam skloniji da se složim s Vama da bi za imenovanja na rukovodne funkcije u javnim preduzećima ili javnim ustanovama trebalo propisati da ne može i da je to sukob interesa ako je bračni drug ili bliski srodnik, bliski srodnik, ovaj, sudija ili tužilac.

DAMIR ARNAUT

Hvala.

Upravo sam na to mislio, jer evo imamo situaciju, dakle, to ste rekli ranije u Vašem izlaganju, da nije naše društvo još uvijek spremno da vlada imenuje sudiju, što je u nekim društvima normalno. Evo kod nas ne može, ali vlada imenuje npr. muža od sudkinje ili dijete itd. u suštini onda imamo istu situaciju, dakle, jel' to je u suštini taj sukob interesa kad se radi o bliskim srodnicima i kažem već je zabranjeno za izabrane i imenovane zvaničnike zbog toga sam htio čuti Vaše mišljenje o ovom pitanju, jer postaje sve primjetniji slučaj u BiH da imamo takva imenovanja.

Ovim smo iscrpili pitanja za sudiju Blagojevića, ja Vam se, prije svega, zaista još jednom najiskrenije zahvaljujem u svoje i u ime članova Komisije na tome što ste se odazvali ovom pozivu, što ste iskazali zaista jedno ne samo hrabrost, nego i javnu odgovornost i u Vašim ranijim istupima kad je počelo se špekulirati o tome ko će se pojaviti pred ovom Komisijom. Ja sam danas strahovito puno naučio, kao što sam jako puno naučio iz Vaših kolumni, konkretno u „Oslobodjenju“ koje ste takođe danas spomenuli i još jednom zaista najiskrenije Vam se zahvaljujem što ste bili ovdje danas s nama.

U sklopu ove tačke dnevnog reda ja ću sada ponovo pročitati zaključke, mi imamo kvorum i za rad i za odlučivanje, gospođa Pekić je iz RS-a, to je jedna trećina članova iz RS-a u ovoj Komisiji. Je li gospodin Mektić daje izjavu ili

_____ (?)
/nije uključen mikrofon/

DAMIR ARNAUT

Ima, kažem imamo i sa gospođom Pekić, ovaj, zato što je neophodno imati 1/3 iz svakog entiteta, a iz RS-a je tri člana ove Komisije, dakle imamo tačno 1/3, ali evo da vidimo ako je gospodin Mektić tu da uzme učešće u glasanju. Doći će gospodin Mektić.

Evo ja ću dok ne dođe gospodin Mektić ponovo pročitati predložene zaključke.

Prvi zaključak: Traži se od Ministarstva finansija da dostavi mišljenje o Strategiji Agencije za prevenciju korupcije za period 2020-2024. godina koje je APIK zatražio od tog Ministarstva 24. februara 2020. godine.

Ko je za?
Usvojeno jednoglasno.

Samo molim zapisnički da se konstatuje da je gospodin Borenović ranije napustio, iako je bio prisutan gotovo cijelu sjednicu.

Drugi zaključak: Po pitanju svjedočenja gospodina Šabotića, koje se odnosi na konstataciju da je glavni tužilac Srednjobosanskog kantona istekao da nikada neće postupiti po anonimnoj prijavi, stenogram ovog svjedočenja gospodina Šabotića dostavlja se VSTV-u, konkretno Uredu disciplinskog tužioca na dalje postupanje.

Ko je za?
Usvojen je, ponovo, jednoglasno.

Treći zaključak, po pitanju svjedočenja gospodina Salčina: Traži se da Ministarstvo finansija i trezora BiH dostavi mišljenje o izmjenama i dopunama, o Zakonu o izmjenama i dopunama. Pardon, traži se da Ministarstvo finansija i trezora BiH dostavi mišljenje na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama koje je Agencija za javne nabavke zatražila od tog Ministarstva.

Ko je za?
Usvojen je zaključak jednoglasno.

I konačno opet po pitanju svjedočenja gospodina Salčina, dakle zaključak glasi: Po pitanju svjedočenja gospodina Salčina, koje se odnosi na sudski postupak u kojemu je Agencija učestvovala, konkretno na konstataciju da je sudija u tom sporu stranku oslovio po imenu i sugerisao nagodbu jer, kako je gospodin Salčin naveo, ako ode na višu instancu taj sudija to više neće moći kontrolisati, stenogram ovog svjedočenja dostavlja se VSTV-u, konkretno Uredu disciplinskog tužioca na dalje postupanje.

Ko je za?

Zaključka je usvojen jednoglasno.

Time smo iscrpili materijal za ovu tačku dnevnog reda.

Još jednom se zahvaljujem sudiji Blagojeviću što je prisustvovao i naravno izvolite ukoliko imate nešto da kažete.

Hvala.

MILAN BLAGOJEVIĆ

Vrlo kratko, samo bih i ja htio da se zahvalim vama na pozivu, za mene je ovo bila čast, ovaj, da se odazovem i učestvujem u vašem radu i posebno mi je ovako interesantno i značajno za parlamentarizam u BiH i parlamentarno pravo da je ovo, ako se ne varam, posebne komisije Parlamentarne skupštine su bile i ranije, ali ovo je pionirski poduhvat kad je riječ o pravosuđu, ovaj, od kad je, evo od 1996. godine do danas i mislim da se radi o veoma značajnom poslu. Taman da sve ostane samo na spisim i to je velika vrijednost, pa je i moja čast tim veća.

DAMIR ARNAUT

Hvala još jednom.

Ma s obzirom kako ova Komisija je sad počela raditi, ali i ponajviše zahvaljujući hrabrim ljudima iz pravosudnog sektora, ja sam ubjeđen da neće ostati samo na spisima da će ova Komisija zaista napraviti velike korake na ovom putu.

MILAN BLAGOJEVIĆ
/nije uključen mikrofon/

DAMIR ARNAUT

Jeste, hvala Vam još jednom na svjedočenju.

Prelazimo na, zaključujem ovu tačku dnevnog reda.

Prelazimo na treću tačku dnevnog reda, to su,

Ad. 3. Tekuća pitanja

DAMIR ARNAUT

Ukoliko nema prijedloga da bilo šta raspravljamo po ovoj tački dnevnog reda, ja bi, gospođa Marinković-Lepić. Izvolite.

MIRJANA MARINKOVIĆ-LEPIĆ

Ovaj, iako je zakazana sljedeća sjednica Komisije, ja ne znam da li je to možda, da li je to pravo vrijeme, obzirom na već dan za koji je rezervisan, za koji su rezervisane sjednice ostalih komisija. Evo, ja imam konkretno dvije, ovo je treća, ovo bi bila treća, mislim ovo govorim ne, ne zbog, mi smo tu da radimo, dakle, evo ostali smo i sad do ovih doba, što bi rekli, nego samo zbog kvaliteta rasprave. Bojim se samo da ne budemo umorni, da ne budemo iscrpljeni, da li će svi ljudi stići na sastanak, evo samo toliko da možda malo zajednički o tome

raspravimo, da li bi to bilo možda ipak bolje da bude u srijedu, jer još uvijek će ovdje biti poslanici, na kraju krajeva svakom se i plaća boravak u smislu noćenja, ako nema stana, ko ima stan ima stan, ko je iz Sarajeva on je iz Sarajeva. Evo, samo govorim u smislu kvalitete rasprave naše, a obzirom da nam dolazi sudija Perić, za kojeg zaista, evo, ja imam pripremljenih deset pitanja, mislim evo da samo malo porazmislimo o tome.

DAMIR ARNAUT

Hvala.

Evo samo ja ću podsjetiti, ovaj, gospodine Begić samo momenat, ja ću podsjetiti, dakle, da je sudija Perić jedini svjedok na toj sjednici Komisije i kao što je uvijek slučaj u ovom Domu, zaista sve komisije balansiraju sva ova pitanja i imamo situaciju gdje smo sigurni u ponedjeljak da smo svi tu zato što imamo i druge komisije, srijeda je već upitna za dosta članova Doma koji nisu iz Sarajeva, tako da u svakom slučaju mislim da smo i na prošloj sjednici Komisije kad smo zakazali ovo svjedočenje za ponedjeljak, upravo se vodili svim ovim razmišljanjima.

Izvolite gospodine Begiću.

ZLATAN BEGIĆ

Ja samo da informira da ja u srijedu također imam komisiju, imamo za nadzor nad radom OSA-e imamo komisiju. Samo da imate u vidu, ništa drugo.

DAMIR ARNAUT

Dobro, je li ima još po ovom pitanju što je gospođa Marinković-Lepić iznijela? Kažem opet, gospodin sudija Perić je jedini svjedok taj, na toj sjednici Komisije i rukovodili smo se između ostalog i tom činjenicom, ovo sa tri svjedoka smo zakazali kad nema tih aktivnosti pred sjednicu Doma, a ovo smo ciljano jednog svjedoka za ovu sjednicu koja je pred.

Ako nema više, ovaj, ja bi samo da podsjetim još jednom, lista svjedoka je iscrpljena u smislu činjenice da će sudija Perić biti jedini svjedok u ponedjeljak i ja bi zamolio još jednom članove Komisije koji to žele, naravno, da pripreme prijedloge za iduće svjedoke koje će Komisija saslušavati, tako da to onda usvojimo pod ovom tačkom – Tekuća pitanja.

_____ (?)
/nije uključen mikrofoni/

DAMIR ARNAUT

U ponedjeljak u 12,00 sati, dakle, sjednica Komisije u ponedjeljak sa sudijom Perićem.

_____ (?)
/nije uključen mikrofoni/

DAMIR ARNAUT

Poslije Ustavnopravne, Ustavnopravna je u pola jedanaest, znači ova je iduća u 12,00 ima sasvim dovoljno vremena između Ustavnopravne i ove.

Time smo iscrpili sve tačke dnevnog reda.

Zahvaljujem se svim članovima i Sekretarijatu Parlamentarne skupštine BiH i ove
Komsije na pomoći.
Hvala vam.